

Travel & Trading

ZAPRASZA DO

NOWEGO BIURA

w MISSISSAUGA

35 King St. E., Unit 15

(w pobliżu Dundas i Hurontario)

TRAVEL

279-4331

- Bilety lotnicze
- Wakacje, sanatoria
- Hotele, samochody
- Ubezpieczenia
- Konta dewizowe
- Przekazy pieniężne
- Paczki

TRADING

279-3665

Każdy klient nowego biura bierze udział
w losowaniu cennych nagród

(szczegóły na miejscu)

NO. 189 • JULY 25, 1991

\$ 1.75 (\$ 1.64 + 11 CENTS GST)

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

• WŁADZA POSTKOMUNISCI

Władza o polski parlament

• ROSJANIE OPUSZCZAJĄ

AZJĘ

Co się mówi w kraju

o rozpadzie

imperium

• KAZNODZIEJA

Duszpasterz

artystów

na rekolekcjach

w Mississauga

• BARBARZYŃCA
UDAJE GREKA

Wakacyjny reportaż
z Grecji

• COCA COLA
ZDROWIA DODA

Nieznane właściwości
znanego napoju

Naprawa łodzi
Foto Andrzej Stawicki

POLONIA LATA LOTem

Informacje i rezerwacje

TORONTO TEL. 236-4242
1-800-668-5928

MONTREAL TEL. 844-2674
1-800-361-9071

ZAPRASZAMY DO KLASY BUSINESS
W NASZYCH SAMOLOTACH

BOEING 767

POLSKIE LINIE LOTNICZE

LOT

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCY: Grażyna i Zbigniew Farmus

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus

REDAKTORZY:

Zbigniew Farmus - Świat, Kanada, Polska
Leszek Szaruga - Z dystansu
(Niemcy)
Karolina Jankowska - Lektury nieobojętne
Hania Sokolska - Imigracja
dr Krzysztof Ostaszewski - Pokochać kapitalizm
(USA)
dr Lidia Dobosz - Zdrowie
Halina Baranowska - Życie nie umiera
Elżbieta Wolska - Polak nie zginie
Janusz Pietrus - Film

WSPÓŁPRACUJĄ:

Wiesława Czapińska (Polska), Jan Rulewski (Polska),
Ryszard Łada (Polska), Andrzej Kobos, Andrzej Sta-
wicki, Stanisław Siekanowicz, Nina Geysztor-Zawirska,
Wacław Liebert, Andrzej Werbel, Stanisław Dubiski,
Miłosz Aleksander F., Adam Tomaszewski, Iwona Ma-
jewska, A. Nike Mineyko, Wojciech Wojnarowicz, Jerzy
Zieleniewski (ZSSR), Krystyna Niepokólczycka-Weber
(Austria, Europa Zach.), Kazimierz Wodziński (Bliski
Wschód), Jerzy Skoryna (Meksyk, Ameryka Łacińska),
Marek Janik (RPA, Afryka)

Skład, łamanie: Olimpia Orlewicz

Przedstawiciel działu reklamy: Krzysztof Drożdż

Druk: Związkowiec. Okładka: Futura Graphics

ECHO schodzi do druku w środę przed południem. Numer za-
mknięty jest we wtorek o godz. 5 po poł. Pismo ukazuje się
w sklepach w środę i w czwartek. Regularnie dostarczane na
pocztę do wydziału II klasy pocztowej po selekcji, w czwartek.
Opóźnienia w dostawach prenumeraty nie wynikają z naszej
winy. Wszystkie reklamacje, zmiany adresów i zamówienia
prenumerat przyjmujemy na piśmie. Inne informacje -
maszyna. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść
ogłoszeń i komunikatów. Materiałów nie odsyłamy.

ADRES	51A Thistle Down Blvd., Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada
POCZTOWY:	TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046
ADVERTISEMENTS:	\$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. - 1 1/2 inch. \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$150.00, 2 col. - 3 inches \$290.00, photo extra \$5.00.
GST	Full page special rate \$200.00, half page \$130.00, back cover \$450.00, in. cover \$250.
R120882998	Add 7% GST to all prices.
SUBSCRIPTION	Półroczna \$32 + 7% GST \$2.24 = \$34.24, roczna \$56 + 7% GST \$3.92 = \$59.92,
PRENUMERATA:	dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów.
	Zagraniczna półroczna \$35 US, roczna \$60 US, lotnicza 100% więcej.
	Prenumerata dostarczana na pocztę w każdy czwartek.
	Second Class Registration Number 7631 Postage Paid At Toronto

UWAGA NOWO PRZYBYLI!

BEZPŁATNA, 3-MIESIĘCZNA PRENUMERATA NA ZAGOSPODAROWANIE
DLA KAŻDEGO NOWO PRZYBYŁEGO

(obecnie przyjmujemy zgłoszenia osób przebywających do 2 lat w Kanadzie, które nigdy nie otrzymywały
bezpłatnej prenumeraty ECHA)

Zgłoszenia przyjmujemy wyłącznie listownie. Proszę podać imię, nazwisko, adres wraz
z kodem pocztowym oraz czas pobytu w Kanadzie.

Okres oczekiwania na bezpłatną prenumeratę według kolejności zgłoszeń.

ÓSEMKA

Gorbaczow dostał od siódemki dokładnie to co chciał. Apel o nowy plan Marshalla, tym razem dla Związku Sowieckiego, o pożyczkę w wysokości 150 mld dol. - to wszystko była gra, fortel Gorbaczowa i sowieckiego kierownictwa, aby Zachód mógł odmówić, ale i poczuć się winnym, a więc podarować obficie w rekompensacie inne dobra. Właśnie to one - najnowocześniejsze technologie, najnowsze osiągnięcia naukowe, pomoc techniczna - to jest to co sobie Gorbaczow zaplanował, że wywalczy. Dlatego Gorbaczow w żadnym wypadku nie powrócił do Moskwy z pustymi rękami. Armia i KGB wyściskały go, jak przystało towarzyszom sowieckim, na niedźwiedzia. Tak samo, gdy za cenę zburzenia Muru Berlińskiego i połączenia Niemiec kanclerz Kohl nie zapłacił tylko układem o przyjaźni z ZSSR i olbrzymimi sumami, ale także tajną klauzulą gwarantującą Sowietom najnowsze nowinki techniczne potrzebne sowieckim siłom

zbrojnym. Oczywiście mogło być gorzej i Gorbaczow mógł otrzymać w Londynie dodatkowo ciężkie pieniądze, ale mogło przecież być lepiej i Gorbaczow mógł zostać odesłany z kwitkiem - co mu się w pełni należało, bądź jeśli bawimy się w dobre manieri i nie chcemy gościa rozczarować nie powinien być w ogóle do Londynu zaproszony.

Czym się więc tłumaczy tak zyciową postawę siódemki? Ostrą przymiarką do zbudowania rządu światowego z dominującą pozycją Zachodu. Wciągnięcie ZSSR w sferę wpływu takiego rządu jest celem zarówno atrakcyjnym jak i wstępnym, ale przede wszystkim koniecznym. Trudno sobie wyobrazić rząd światowy bez ZSSR. (Następnym zyskiem będą Chiny, co w praktyce zrealizuje dążenia pewnych sił do panowania nad światem). Nie wierzę w bajeczki, że głównymi celami światowego rządu będą wyeliminowanie ubóstwa i zanieczyszczenia środowiska. Te sprawy można załatwić na

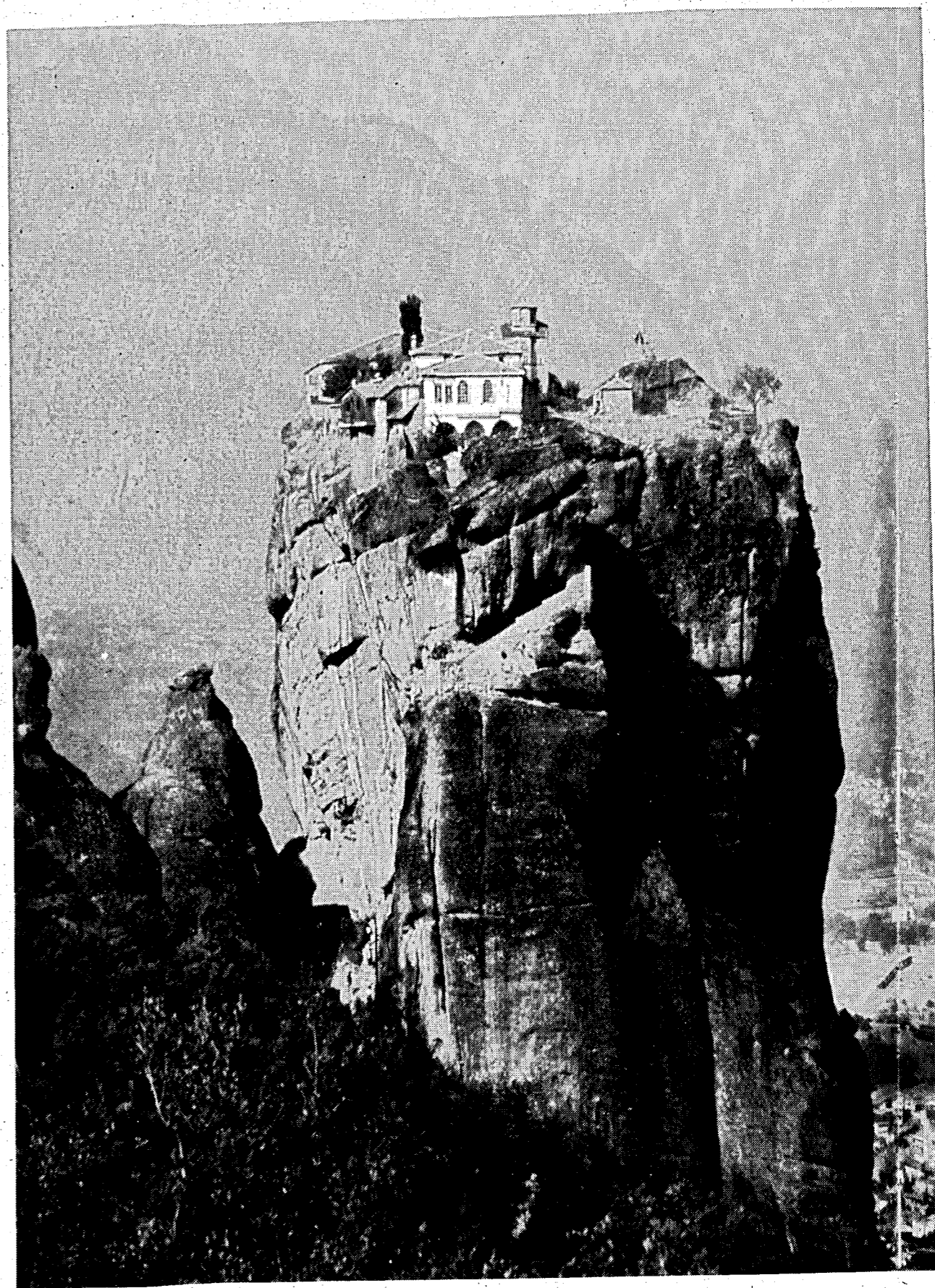
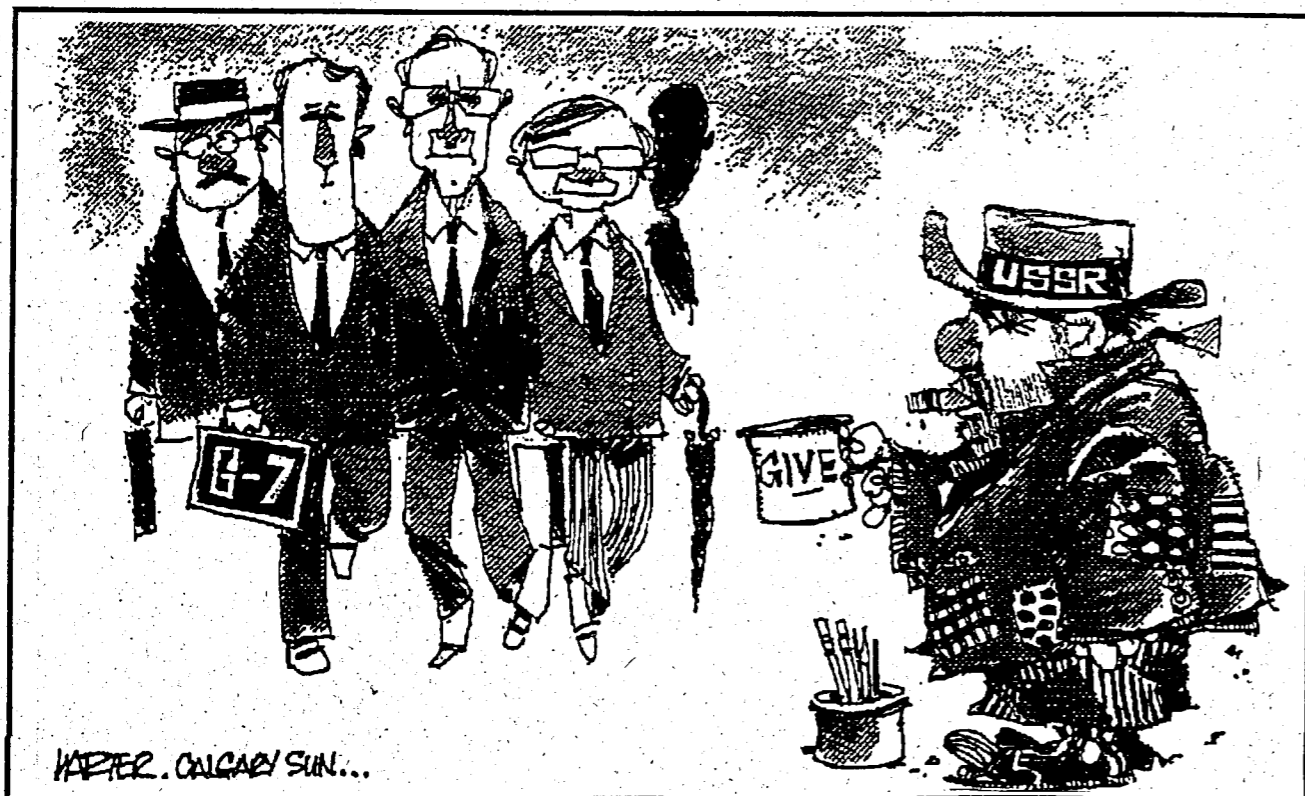
szczeblu międzynarodowym z zachowaniem niezależności poszczególnych państw. Głównym celem będzie panowanie nad jak największą masą ludzką.

Siódemka zgodziła się pomóc w podreperowaniu sowieckich sił zbrojnych, aby ZSSR nie czuł się zupełnie kopciuszkiem, z drugiej strony postanowiła go, jak na razie, utrzymać w biedzie, aby przystępując do nowego porządku światowego nie był zbyt wpływowym.

Istnieją różne koncepcje co do tego jakie to siły i w jakim celu chcą utworzyć rząd światowy i zapanować nad całym światem. Siły te występują obecnie ponad podziałami politycznymi i ideologicznymi, w różnych częściach świata i w państwach o różnych ustrojach. Bardzo silne są na Zachodzie, coraz silniejsze w Związku Sowieckim i Chinach. Amory siódemki wobec Gorbaczowa są dowodem istnienia tych sił.

Rząd światowy cokolwiek będzie głosił i jakkolwiek będzie uzasadniał swą "konieczność" nie wywołuje u mnie pozytywnych skojarzeń. Jestem pewien, że będzie oznaczał ograniczenie praw i wolności jednostki.

SWIATOWIT

• W Londynie odbyło się spotkanie przywódców siedmiu najbardziej uprzemysłowionych państw świata z prezydentem ZSSR Gorbaczowem. W trakcie premier Japonii Kalfu wyraził powątpiewanie co do polityki pieriestrojki, która jego zdaniem, jak do tej pory, nie dowiodła, że jest w stanie zreformować gospodarkę sowiecką. Prezydent Bush skrytykował wysoki poziom wydatków zbrojeniowych w ZSSR oraz politykę Moskwy wobec republik. Największe poparcie dla Gorbaczowa wyrazili prezydent Francji Mitterand oraz kanclerz Niemiec Kohl. Po 4 godzinach rozmów siódemka postanowiła nie udzielić ZSSR żadnej znaczącej pomocy finansowej. Premier W. Brytanii Major powiedział podczas konferencji prasowej, że postanowiono poczekać na bardziej długotrwałe efekty reform oraz bardziej wyraźne dowody politycznej woli reform. Major podkreślił, że siódemka rozumie, że pomoc z zewnątrz bardzo może się przydać, ale kraj ten musi najpierw zmobilizować w wielu kluczowych dziedzinach swe własne środki. Siódemka postanowiła jednakże (nie chcąc wyraźnie, aby Gorbaczów nie wrócił do Moskwy z niczym): iż ZSSR uzyska specjalny status w Międzynarodowym Funduszu Walutowym i Banku Światowym (nie przyjęto żadnych zobowiązań w sprawie członkostwa i pożyczek); pomoc od międzynarodowych organizacji i instytucji w tworzeniu gospodarki wolnorynkowej; pomoc techniczną, szczególnie w energetyce, dystrybucji żywności, bezpieczeństwie urządzeń nuklearnych i zamianie przemysłu zbrojeniowego na potrzeby cywilne; pomoc w rozszerzaniu handlu z Zachodem i

byłymi satelitami w Europie Wschodniej oraz pomoc w nawiązywaniu kontaktów z firmami sektora prywatnego na świecie. Siódemka postanowiła także, że przywódcy będą bezpośrednio konsultować prezydenta ZSSR w sprawach ekonomicznych. Gorbaczow podkreślił, że wyniki rozmów są dobrą wiadomością dla jego kraju, "lody zostały przełamane, lodolamacz jest na dobrej drodze". Wśród obserwatorów zdania były podzielone. Jedni utrzymywali, że Gorbaczow był rozczarowany, inni, że zadowolony (nasz komentarz na str. 2).

• W Słowenii panuje względny spokój. Od ponad tygodnia nie ma walk, wojska jugosłowiańskie wycofują się z republiki. W Chorwacji trwają zacięte walki, w których biorą udział oddziały chorwackie, nacjonalisci serbscy żyjący w Chorwacji i armia jugosłowiańska. Zginęło ponad 100 osób. Przywódcy federalni i poszczególnych republik prowadzą burzliwe rozmowy w celu zakończenia konfliktu. Słowenia i Chorwacja podkreślają, że nie zrezygnują z dążeń do uzyskania pełnej niepodległości.

• Amerykański sekretarz stanu James Baker spotkał się w Jerozolimie z premierem Izraela Szamirem. Tematem spotkania była konferencja pokojowa na Środkowym Wschodzie pod auspicjami USA. Większość państw arabskich zgodziła się wziąć udział w konferencji. Przed przybyciem do Izraela Baker odbył rozmowy w Syrii z prezydentem Asadem otrzymując również kluczową zgodę Syrii na konferencję. Prezydent Bush przebywający z oficjalną wizytą w Turcji powiedział, że Izrael musi uznać, że nadszedł właściwy czas pokoju. Premier Szamir nie zajął jednakże jednoznacznego stanowiska. Rzecznik Szamira Avi Pazner powiedział, że odpowiedź zajmie tyle czasu, ile zajmie, nie ma w tej sprawie ostatecznych terminów.

• Bank Światowy, największy wierzyciel krajów Trzeciego Świata, przedstawił raport, w którym wezwał zadłużone kraje do wprowadzenia prywatyzacji oraz sprzedaży

przedsiębiorstw państwowych sektorowi prywatnemu. "Raport o rozwoju gospodarki światowej" stwierdza, że wprowadzenie w większym niż do tej pory zakresie gospodarki wolnorynkowej pozwoli na częściowe zlikwidowanie ubóstwa w Trzecim Świecie. Bank Światowy przyznaje także, że rządy niektórych krajów potrzebują pomocy, szczególnie w dziedzinie zdrowia i edukacji. Bank zaleca, by rządy krajów Trzeciego Świata i Europy Wschodniej inwestowały przede wszystkim w ludzi, w ich wykształcenie, opiekę zdrowotną i planowanie rodziny. Rządy tych państw powinny stwarzać lepsze warunki dla inwestycji zagranicznych unikając przy tym dużego deficytu i inflacji. Raport wymienia Tajwan, Botswanę, Hongkong, Singapur i Koreę Południową jako kraje, w których w ciągu minionych 40 lat dochód per capita powiększył się aż osmiokrotnie, głównie dzięki temu, że rządy pozwoliły na wprowadzenie gospodarki wolnorynkowej.

• Proirańska partia Hezbollah podała w Bejrucie, że na przeszkodzie uwolnienia sześciu zakładników amerykańskich porwanych w Libanie w różnym okresie czasu stoi Waszyngton, który nie chce wywrzeć odpowiedniego nacisku na rząd izraelski, aby uwolnił 300 muzułmańskich więźniów trzymanyh w więzieniu w izraelskiej "strefie bezpieczeństwa" na południu Libanu. Hezbollah (Partia Boga) zaprzeczyła ponownie jakiegokolwiek udziałowi w porwaniu 6 Amerykanów, 3 Brytyjczyków, 2 Niemców i Włocha, nadal znajdujących się w rękach porwaczy w Libanie. Izrael oświadczył, że zwolnienie więźniów arabskich nastąpi po uzyskaniu wiarygodnych informacji o losie siedmiu żołnierzy izraelskich zaginionych w Libanie.

• Waszyngton podał, że w roku ubiegłym wydatki na Medicaid wyniosły 72 mld dol., z czego 41 mld wydały władze federalne, a 31 mld władze poszczególnych stanów. W myśl przepisów rząd federalny zwraca stanom od 50 do 80% wydatków na ubezpieczenie Medicaid (wielkość zwrotu zależy od przeciętnego do-

chodu per capita w danym stanie). Rząd federalny jest zaskoczony niespodziewanie dużymi ubiegłorocznymi rachunkami medycznymi wystawionymi przez stany. Jednakże w ostatnich latach wzrosła liczba Amerykanów kwalifikujących się do Medicaid. Trend ten wzmocniła w roku ubiegłym recesja. Obecnie z funduszu Medicaid opłacane jest ubezpieczenie zdrowotne dla 27 mln ubogich Amerykanów.

• Wzdłuż granicy Armenii i Azerbejdżanu trwają walki Ormian z Azerbejdżanami. Walki wzmogły się po zniesieniu przez Gorbaczowa stanu wyjątkowego i wycofaniu wojska sowieckiego z Górnego Karabachu. Co tydzień notuje się kilkadziesiąt ofiar. Obydwie strony oskarżają się o prowokację i napaści. Prezydent Armenii Ter-Petrosjan zarzucił Gorbaczowowi, że zniósł 18-miesięczny stan wyjątkowy i wycofał wojska, aby zapewnić sobie poparcie Azerbejdżanu dla nowego traktatu o związku republik. Ormianie mieszkający w Górnym Karabachu oskarżyli Azerbejdżan i Moskwę o prowadzenie wobec nich polityki pacyfikacji i deportacji.

• Taikihito Mori, właściciel nieruchomości w Tokio, znalazł się na pierwszym miejscu wśród najbogatszych ludzi świata - stwierdził amerykański magazyn finansowy "Forbes". Wartość majątku 87-letniego Mori "Forbes" ocenił na 15 mld dol. Na drugim miejscu jest także Japończyk - Y. Tsutsumi, mający fortunę wartości 14 mld dol. Na trzecim miejscu jest Amerykanin Sam Walton, który byłby uznany za najbogatszego człowieka na świecie, gdyby przed kilku laty nie zdecydował się na podział swego majątku wśród członków rodziny. Łączny majątek rodziny Waltonów oceniany jest na 18,5 mld dol. Czwarte miejsce na liście zajmuje rodzina Du Pont ze Stanów Zjednoczonych, która posiada fortunę w wysokości 10 mld dol., zaś piątą Hans i Gad Rausing ze Szwecji z majątkiem 9 mld dol. W pierwszej dziesiątce znalazła się rodzina Reichmannów z Kanady - 7 mld dol. Najwięcej miliardarów

mieszka obecnie w Stanach Zjednoczonych - 65, a dysponują oni majątkiem wartości 207 mld dol. Na drugim miejscu jest Japonia z 41 miliardami, a na trzecim Niemcy z 40.

• Kanclerz Austrii Franz Vranitzky powiedział w Wiedniu, że pragnie, aby nadszedł dzień, w którym w imieniu rządu oficjalnie poprosi o wybaczenie za udział Austriaków w zbrodniach II wojny światowej, w czym widziałby wkład Austrii "do nowej kultury politycznej w Europie". Kanclerz wezwał rodaków, ażeby z pokorą przyjęli na siebie moralną odpowiedzialność za niechlubną przeszłość.

• Brytyjska gazeta "The Guardian" przeprowadziła wśród 50 renomowanych brytyjskich historyków sondaż, który wykazał, że były premier Margaret Thatcher została oceniona jako najwybitniejszy premier od czasu II wojny światowej. Historyków zapytano - kto był największym premierem po wojnie i poproszono o uszeregowanie ich w kategoriach: skuteczności działania,

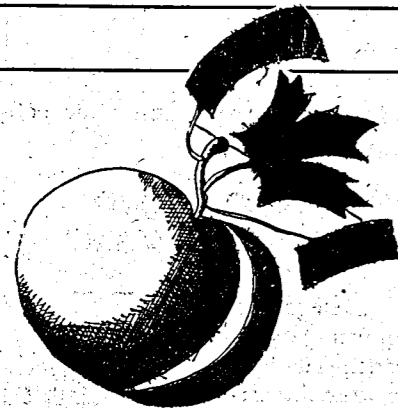
wplywu na społeczeństwo brytyjskie i na prestiż kraju w oczach świata. Thatcher nie zajęła pierwszego miejsca tylko w kategorii wpływu na własne społeczeństwo (zajęła jednakże drugie miejsce). Pod tym względem historycy najwyżej ocenili socjalistycznego premiera Atlee, który w latach 1945-51 wprowadził "welfare state", czyli rozbudowany system świadczeń społecznych.

• Włoska firma Novamont SpA z Mediolanu podała, że opracowała nową technologię produkcji papieru, w której 80% celulozy drzewnej zastąpione jest przez włókno kukurydziane. Zdaniem firmy technologia wymaga mniej energii i mniej chemikaliów, a otrzymany papier dowolnego rodzaju w niczym nie ustępuje papierowi produkowanemu obecnie z drewna. W przypadku potwierdzenia technologii będzie ona oznaczała wielką rewolucję techniczną, a zwłaszcza ekologiczną - gdyż uratuje przed wyrębem w skali długofalowej miliardy drzew.

W Chorwacji nowe groby.

INFLACJA OPANOWANA?

Kanadyjski Urząd Statystyczny podał, że roczny wskaźnik inflacji zmierzony w okresie kwiecień-czerwiec br. wyniósł 2.9%. Gdyby inflacja utrzymała się na tym bądź zbliżonym poziomie wówczas cel wyznaczony przez federalny Bank of Canada - 3% inflacji pod koniec 1992 roku mógłby zostać osiągnięty z pewnym wyprzedzeniem. Inflacja na stabilnym poziomie co najwyżej 3% jest celem, którego osiągnięcie prezes Bank of Canada John Crow uważa za konieczny warunek obniżenia stopy procentowej. Według większości ekonomistów na horyzoncie nie widać trendów, które mogłyby spowodować znaczny wzrost inflacji, zwłaszcza że recesja według jednych nie jest jeszcze zakończona, a według drugich już zakończona, ale gospodarka znajduje się dopiero w słabej porcesyjnej fazie wzrostowej. Ekonomści obliczyli, że gdyby nie poważny od maja wzrost cen papierosów i wyrobów tytoniowych roczny wskaźnik inflacji w okresie kwiecień - czerwiec wyniósłby zaledwie 2%. W lutym br. ówczesny minister finansów Wilson w swym budżecie zaplanował sprowadzenie inflacji do roku 1992 do poziomu 3%, a do roku 1995 do 2%.

MCDONALD'S I REICHMANNOWIE BAROMETRAMI

Premier Kanady Mulroney powiedział na spotkaniu w Londynie z prezydentem ZSSR Gorbaczowem, że Kanada i Zachód ruszą z inwestycjami i pomocą dla sowieckiej gospo-

darki, gdy sieć barów szybkiej obsługi McDonald's Canada oraz miliardery bracia Reichmannowie z Toronto będą mogli się swobodnie biznesowo rozwijać i poruszać po Związku Sowieckim. McDonald's Canada i bracia Reichmannowie są dla nas barometrem zmian gospodarki sowieckiej w gospodarce wolnorynkową - powiedział Mulroney. "Gdy oni będą mogli robić interesy bez mieszania się państwa i niekolejnych restrykcji, będziemy wiedzieli, że zmieniliście diametralnie sytuację". Mulroney podkreślił, że posłużył się powyższymi przykładami nie bez powodu. Dyrektor generalny McDonald's G. Cohon przez 17 lat zabiegał o otwarcie pierwszego baru. Gdy w ubiegłym roku stało się to w Moskwie i McDonald's stał się niebywałym sukcesem Cohon chcący przystąpić do budowy wielu następnych McDonaldów na terenie całego Związku Sowieckiego natknął się na jak do tej pory nieprzekraczalne bariery biurokratyczne i prawne. Nikt np. nie potrafił powiedzieć Cohonowi kto jest właścicielem kawałka ziemi, który Cohon chce kupić bądź wydzierżawić pod budowę McDonalda. Mulroney powiedział także, że Reichmannowie są w zasadzie gotowi do zainwestowania 1 mld dol. do budowy na północy ZSSR centrum wydobywa i przerobu ropy naftowej, ale pragną widzieć sytuację bardziej ustabilizowaną politycznie, zwłaszcza na osi centrum-republiki, chcą pełnej rynkowej wymiennalności rubla oraz możliwości wywozu części zysku, jak i prawa dającego im w prywatne posiadanie ziemi i przedsiębiorstw. Według członka kanadyjskiej delegacji Gorbaczow zgodził się, że poważne zmiany muszą nastąpić w ZSSR zanim jego gospodarka będzie mogła się stać częścią gospodarki światowej. W trakcie rozmowy Mulroney zgodził się na odmrożenie przyznanych wcześniej kredytów w wysokości 150 mld dol. na zakup żywności. Kredyty te zostały wstrzymane w styczniu br. jako protest Kanady przeciwko sowieckiej akcji militarnej w Litwie. Premier przyznał ponadto ZSSR pa-

ktet pomocy technicznej i szkoleniowej wartości 80 mln dol.

WALKI RASOWE W HALIFAKSIE

W stolicy Nowej Szkocji Halifaxie doszło do kilku walk na tle rasowym pomiędzy białymi i czarnymi. Walki rozpoczęły się gdy grupa czarnych nie wpuszczona do jednego z pubów wyruszyła na miasto bijąc przechodniów i stukając szyby w samochodach i budynkach. Murzyni twierdzą, że nie zostali wpuszczeni do pubu z powodów rasistowskich. Następnie przez kilka dni dochodziło w różnych częściach miasta do potyczek pomiędzy czarnymi i białymi. W Spryfield na przedmieściu Halifaxu jeden z Murzynów został pokłuty nożem i przebywa w szpitalu. Z kolei ponad 200-osobowa grupa czarnych przemarszerowała się dzielnicą barową w śródmieściu Halifaxu bijąc przechodniów i niszcząc samochody i szyby w budynkach. Doszło do bijatyk pomiędzy nimi a białymi. 15 białych zostało rannych i odesłanych do szpitala. Policja zaarrestowała 4 Murzynów i 4 białych. Na północy miasta grupa Murzynów pobiła czekającą na przystanku autobusowym białą parę. Cecil Wright z organizacji Zjednoczony Front Czarnych powiedział burmistrzowi Halifaxu Ron Wallacowi i szefowi policji Vince MacDonalldowi, że walki mają wieloletnie podłoże rasistowskie, że sytuacja od lat była w Halifaxie jak beczka z prochem i jak wulkan z powodu systematycznej dyskryminacji rasowej czarnych. Murzyni oskarżyli także policję Halifaxu o stronnicze zachowanie się podczas walk rasowych. Ich zdaniem policja przymykała oczy wtedy, gdy biali bili czarnych, wkraczała natomiast do akcji, gdy czarni bili białych. Przywódca białej i czarnej społeczności miasta zaapelowali o spokój. Organizacje czarnych wezwały władze miasta do podjęcia rozmów w celu poprawienia sytuacji czarnych w Halifaxie. Murzyni zażądali od władz miasta zniesienia wzmocnionych patroli policyjnych w regionach mia-

sta zamieszkałych przez czarnych bądź przynajmniej wysłania takiej samej liczby patroli do regionów miasta zamieszkałych przez ludność białą. Ich zdaniem większa liczba patroli policyjnych w ich dzielnicach oznacza, iż traktuje się Murzynów z góry jako grupę bardziej groźną i nieobliczalną, a więc oznacza przyjęcie kryterium rasistowskiego.

PORYWACZKA DOSTAŁA ZGODĘ NA WAKACJE W KANADZIE

Winnie Mandela, członkini Afrykańskiego Kongresu Narodowego i Komunistycznej Partii Południowej Afryki otrzymała specjalne zezwolenie od ministra imigracji Bernarda Valcourta na przyjazd do Kanady w

celu spędzenia tutaj wakacji. W maju br. została ona skazana przez sąd w Johannesburgu na 6 lat więzienia za porwanie i pobicie czterech osób, z których jeden 14-letni chłopiec został następnie zamordowany przez szefa ochrony osobistej Mandelowej. Mandelowa złożyła apelację od wyroku i przebywa za kaucją na wolności. Kanadyjskie prawo zabrania udzielenia wize do Kanady osobom skazanym za przestępstwa kryminalne. Istnieje jednak możliwość wyjątkowego przyznania wize mocą osobistej decyzji ministra imigracji. Tak się stało w przypadku Mandelowej. Winnie chce przyjechać do Kanady pod koniec tego roku i spędzić tutaj wakacje, w czasie gdy jej mąż Nelson Mandela będzie odbywał podróż po świecie. Według przepisów kanadyjskich zezwolenie ministra

imigracji jest ostateczne i nie podlega żadnej rewizji.

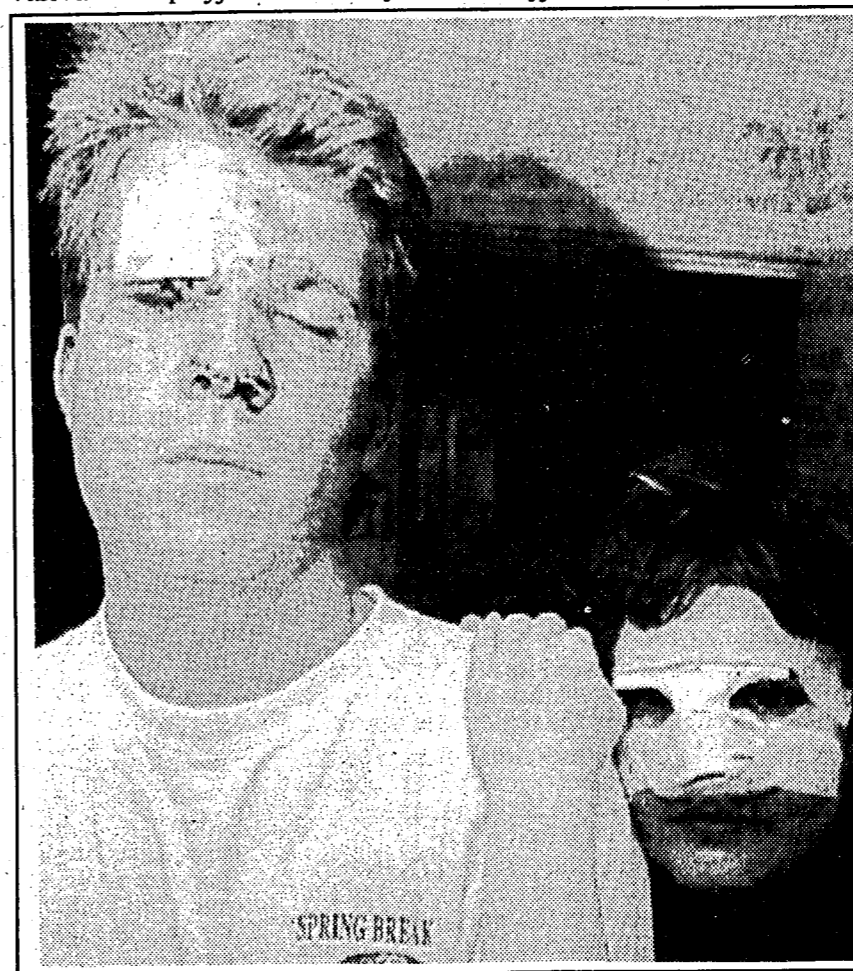
ZWYCIĘSTWO PREMIERA MAMY

Delegaci na konwencję przywódczą w Vancouver Partii Społecznego Kredytu wybrali szefem partii Ritę Johnson. 56-letnia Johnson otrzymała 941 głosów i z przewagą 60 głosów pokonała w ostatniej turze głosowania 63-letnią Grace McCarthy (ministra w rządach trzech premierów Brytyjskiej Kolumbii). "Premier Mama" jak ją określa prasa w Brytyjskiej Kolumbii pozostanie więc na stanowisku premiera (objęła je po ustąpieniu na początku kwietnia Billa Vander Zalma) - w każdym razie do wyborów, które muszą być przeprowadzone w tym roku. Johnson powiedziała, że jest przekonana, że zjednoczyła partię i że poprowadzi ją do zwycięstwa w wyborach. "Szef NDP Mike Harcourt nigdy nie będzie premierem, a NDP nigdy nie utworzy rządu prowincjonalnego" - przyrzekła delegatom na konwencję premier Johnson.

MURZYNI OSKARŻAJĄ POLICJĘ

Premier Quebecu Robert Bourassa oświadczył, że nie ma potrzeby zwoływać specjalnej komisji do zbadania systemu sprawiedliwości w prowincji pod kątem dyskryminacji rasowej. Premier podkreślił, że nie dysponuje żadnymi dowodami systemowej dyskryminacji wobec czarnych. Przywódca czarnej społeczności w prowincji odbył 2-godzinne spotkanie z Bourassą w Montrealu oskarżając system sprawiedliwości w Quebecu o dyskryminację czarnych i domagając się powołania specjalnej komisji do zbadania tego problemu. Dan Philip, przywódca Koalicji Czarnych w

Narzeczeni Darren Stevenson i Florence Farrell pobici przez Murzynów na przystanku autobusowym w Halifaxie.

Quebecu powiedział Bourassie, że koalicja uważa, iż policja quebecka znajduje się poza kontrolą władz i jej bezprawne zachowania i brutalność wobec czarnych może odsłonić tylko specjalna komisja. Philip ostrzegł, że jeżeli nic się w prowincji nie zmieni w zakresie dyskryminacji czarnych wezwie społeczność murzyńską do akcji obywatelskiego nieposłuszeństwa.

TORONTO CENTRUM PRZERZUTU NARKOTYKÓW

Wydział narkotyków w RCMP podał, że w ciągu pierwszego półroczu inspektorzy RCMP w walce przeciwko handlarzom narkotyków zaarrestowali w Toronto 26 osób podejrzanych o handel narkotykami oraz skonfiskowali narkotyki o ulicznej wartości 100 mln dol. W kilku przypadkach policja skonfiskowała duże sumy pieniędzy (najwięcej \$147 tys.). Większość aresztowanych pochodzi z afgańskiej i irańskiej mniejszości etnicznych w Toronto. Zajmowali się oni przetrzucaniem narkotyków głównie z miast przygranicznych w Afganistanie i Pakistanie do Toronto, a stąd do miast w USA. Pewna ilość narkotyków dostawała się do Kanady z Hongkongu i Tajlandii drogą przez Vancouver. Zdaniem RCMP Toronto pozostaje nadal stosunkowo łatwym miejscem przetrzutu narkotyków z południowej Azji do Stanów Zjednoczonych. Narkotyki po prostu łatwiej przetrzucić do USA przez granicę kanadyjsko-amerykańską niż bezpośrednio z Azji do USA. Zdaniem RCMP przez granicę kanadyjsko-amerykańską w ciągu ostatnich dwóch lat przetrzucanych jest tyle samo narkotyków do USA co przez granicę meksykańsko-amerykańską. RCMP przyznało, że nadal nie wie kto kryje się za tym drastycznym wzrostem przetrzutu narkotyków przez granicę kanadyjską, wiadomo jednakże, że jest to nowa fala działających fachowo przestępców. Stanowi ona dodatkowe wyzwanie dla kanadyjskiej policji.

OGRANICZYĆ IMIGRACJĘ?

Sondaż Gallupa pokazał, że 45% Kanadyjczyków pragnie, aby rząd zmniejszył liczbę osób otrzymujących zgodę na imigrację do Kanady. 14% wypowiedziało się za zwiększeniem liczby imigrantów, a 38% za utrzymaniem obecnego poziomu. Od 1975 roku w ośmiu do tej pory przeprowadzanych sondażach najwięcej Kanadyjczyków za redukcją imigracji opowiedziało się obecnie.

MALEJE LICZBA NIETRZEŻWYCH KIEROWCÓW

Rząd ontaryjski przedstawił dane, z których wynika, że w latach 1980-1989 o 42% zmalała liczba wypadków drogowych, spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców. Według rządu jest to bardzo korzystna statystyka, tym bardziej, że w tym samym okresie liczba kierowców na drogach wzrosła o 26%. W 1980 r. 30 tys. wypadków w Ontario było spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców, w roku 1989 tylko 17 tys. John Lefebvre z Biura Prokuratora Prowincjonalnego powiedział, że dane te są bardzo zachęcające, gdyż oznaczają, że Ontario powoli zaczyna wygrywać batalię przeciwko prowadzeniu pojazdów w stanie nietrzeźwym. Ale w żadnym razie nie pozwalają zasypać gruszek w popiele i wojna przeciwko łączeniu alkoholu z kierowaniem musi trwać dalej.

PRYWATNY KRZYŻOWIEC

Glen Kealey z Hull w Quebecu oskarżył prywatnie o korupcję 13 wysokich funkcjonariuszy partii Postępowo-Konserwatywnej oraz 3 najwyższych rangą pracowników RCMP: Wśród oskarżonych jest m.in. były minister spraw wewnętrznych, a od kwietnia minister sportu w rządzie Mulroneya Pierre Cadieux, szef RCMP Norman Inkster, spiker Senatu Guy Charbonneau, senator

Michel Cogger. Kealey twierdzi, że wszystkie oskarżone przez niego osoby są uwikłane w siatkę korupcji rozwiniętą w ramach Partii Postępowo-Konserwatywnej w Quebecu. Sędzia Pokoju w Ottawie Lynn Coulter po 17 dniach przesłuchań, w których zeznawał Kealey i kilkunastu zgłoszonych przez niego świadków zdecydowała, że Kealey dysponuje wystarczającymi dowodami, gwarantującymi oskarżenie. Środowisko prawnicze w Kanadzie jest jednomyślne, że prywatne oskarżenie wniesione przez Kealeya ma taką samą wagę jak oskarżenie wniesione przez policję. 49-letni Kealey oskarżając prywatnie posłużył się paragrafem 505 i 507 Kodeksu Karnego. Kealey, były przewodniczący koła wyborczego Partii Postępowo-Konserwatywnej w jednym z okręgów wyborczych i były byznesmen powiedział, że został bankrutem, gdy odmówił pewnym prominentnym ludziom w partii łapówek. W 1988 roku dodał Kealey jego majątek wynosił 1,2 mln dol., od 1989 roku żyje z donacji prywatnych obywateli (otrzymując do tej pory na życie 13 500 dol). Minister spraw wewnętrznych Doug Lewis wyraził pewność, że oskarżenia wniesione przez Kealeya zostaną przez sąd oddalone, a wszyscy przez niego oskarżeni zostaną oczyszczeni z zarzutów. Szef koła poselskiego NDP w parlamencie federalnym Nelson Rids powiedział, że Cadieux powinien natychmiast do czasu ewentualnego oczyszczenia go z zarzutów ustąpić ze stanowiska ministra. Szef koła poselskiego Partii Liberalnej Herb Gray powiedział, że jego partia zachowa się ostrożnie i poczeka do decyzji prokuratora prowincjonalnego w Ottawie w sprawie prywatnego oskarżenia wniesionego przez Kealeya. Prokurator prowincjonalny może podtrzymać oskarżenie Kealeya co doprowadzi do procesu sądowego, bądź je oddalić co definitywnie - jeśli Kealey nie weźmie prywatnego adwokata i nie zdecyduje się na kontynuowanie prywatnego procesu w sądzie - zakończy sprawę, może także wnieść oskarżenie przeciwko oskarżeniemu wniesionemu przez

Kealeya, może także polecić policji przeprowadzenie śledztwa zanim podejmie decyzję - co może znacznie przesunąć datę decyzji o zakończeniu bądź kontynuowaniu oskarżenia. Prywatne oskarżenie wniesione przez Kealeya uczyniło go błyskawicznym bohaterem kanadyjskich środków masowego przekazu, a według wielu doniesień z różnych stron kraju można wnosić, że zyskał on sympatię przeciętnego Kanadyjczyka, pokazując lwi pazur prywatnego obywatela, porwijącego się na najwyższych przedstawicieli i funkcjonariuszy władzy w kraju.

ZA DUŻO CESARSKICH CIĘĆ

Raport zamówiony przez władze Ontario stwierdził, że tysiące kobiet w prowincji rodzi niepotrzebnie dzieci przez cesarskie cięcia. Według autorów raportu w latach 1988-89 na 28 235 przeprowadzonych cesarskich cięć od 6700 do 7900 cięć nie musiało być przeprowadzonych. Wskaźnik urodzeń metodą cesarskiego

cięcia w Kanadzie jest trzeci na świecie po USA i Brazylii. Dane z ostatnich lat wskazują, że coraz większa liczba kobiet rodzi przez cesarskie cięcie. Raport stwierdza, że w wielu przypadkach cesarskie cięcie nie oznacza lepszego zdrowia dla matki i dziecka po urodzeniu. Raport zaleca, ażeby każdy szpitalny wydział położniczy miał swoją komisję badającą wskaźnik urodzeń przez cesarskie cięcie, aby nie uciekano się automatycznie do kolejnego cesarskiego cięcia, jeżeli pierwszy porod nastąpił tą metodą oraz aby starano się zmniejszyć liczbę pierwszych porodów metodą cesarskiego cięcia kładąc większy nacisk na doprowadzenie do pochwowego porodu albo pobudzeniem naturalnym, albo drogą odpowiednich środków porodowych.

SOCJALIŚCI CORAZ BARDZIEJ NIELUBIANI

Rządząca w Ontario po raz pierwszy w dziejach prowincji socjalistyczna Nowa Partia Demokratyczna

Glen Kealey

odnotowała rekordową niską popularność w przeprowadzonym w tym miesiącu sondażu opinii publicznej. Gdyby wybory odbyły się obecnie na socjalistów głosowałoby zaledwie 26% wyborców (w wyborach we wrześniu ub.r. socjaliści zdobyli 38% głosów i 74 miejsca w parlamencie prowincjonalnym co dało im rząd większościowy). Największą popularnością cieszą się obecnie w Ontario liberałowie - głosowałoby na nich 43% wyborców. Coraz mniejsze uznanie ma także wśród Ontaryjczyków premier socjalista Bob Rae. 56% powiedziało, że nie aprobuje go jako premiera prowincji. Poparcie dla Rae wyraziło jedynie 28%.

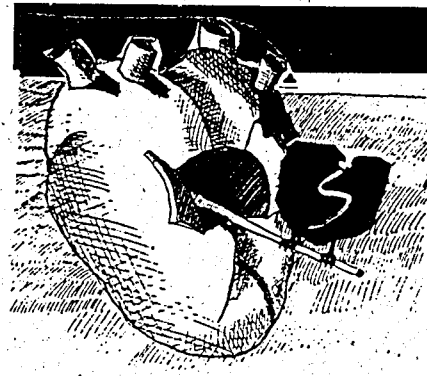
KUWEJT NIE JEST ELDORADEM

Kanadyjscy byznesmeni (i nie tylko) wyrażają rozczarowanie co do wojennego rynku byznesowego w Kuwejcie. Wkrótce po zakończeniu działań wojennych najwięksi optymiści oceniali, że przywrócenie Kuwejtu do normalnego funkcjonowania będzie wymagało byznesu wartości do 200 mld dol. Kuwejt miał być ratunkiem dla wielu firm ze świata zachodniego zcyeranych przez recessję. Obecnie cyfra 200 mld dol. została zredukowana przez największych optymistów do 100 mld, a przez większość ekspertów do sum grubo poniżej 50 mld dol.

MORDERCZA DEPRESJA

W Ottawie cierpiąca na chroniczną depresję matka zabiła swą czteroletnią córkę Allison i 9-miesięcznego syna Colina, a następnie powiesiła się w suterynie swego domu. Trzydziestokilkuletnia Nancy Lumley była poprzednio przez długi okres czasu na lekach antydepresyjnych, ale jak powiedział jej lekarz ostatnio ich nie zażywała, aby móc zająć się dziećmi. Mąż Nancy był w delegacji służbowej w USA. Ciało odkrył ojciec Nancy.

POLITYKA

Szkoły publiczne i niepubliczne

Sejm uchwalił ustawę o systemie oświaty. Ustawa odwołuje się do ratyfikowanych przez Polskę Deklaracji Praw Człowieka i Konwencji Praw Dziecka. Wprowadza pojęcie szkoły publicznej (bezpłatnej) i niepublicznej. Przewiduje możliwość zakładania i prowadzenia szkół przez różne podmioty. Ustawa mówi, że szkoła umożliwi naukę religii (posłowie odrzucili wersję nakładającą na szkołę obowiązek organizowania lekcji religii). Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z ich przekonaniami religijnymi. W przypadku szkół ponadpodstawowych deklarację mogą złożyć sami uczniowie. Dyrektorzy szkół będą wybierani w konkursach na 5 lat. W szkołach publicznych zakazana jest działalność partii i organizacji politycznych. Szkoły te są zwolnione z podatków oraz opłat za użytkowanie gruntów. Świadcstwo ukończenia szkoły będzie można otrzymać drogą eksternistyczną. Ustawa określa ośmioklasową szkołę podstawową jako fundament kształcenia.

Jedyni żywiciela do domu

Naczelny Sąd Administracyjny unieważnił decyzję o wcieleniu do wojska jedynego żywiciela rodziny Marka Lelgducza i nakazał bezwzględne zwolnienie go do cywila oraz wypłacenie mu odszkodowania. 5 lutego br. minister obrony narodowej wydał zarządzenie, zgodnie z którym jedyni żywiciela rodzin byli wcielani do wojska, a wszystkie odroczenia z tego tytułu zostały anulowane. Po

orzeczeniu wydanym przez NSA Ministerstwo Obrony Narodowej zdecydowało, że jedyni żywiciela rodzin nie będą powoływani do wojska, a ci, którzy już zostali pobrani będą natychmiast zwolnieni.

Ujawnić kandydatów-agentów

Senat przyjął uchwałę, w której wezwał rząd do spowodowania sprawdzenia pod kontrolą ministra sprawiedliwości czy kandydaci do Sejmu i Senatu nie znajdują się na listach pracowników lub świadomych współpracowników byłych organów bezpieczeństwa i wojskowych służb specjalnych. Gdyby kandydat był na takiej liście, powinien, zdaniem Senatu, dowiedzieć się o tym. Gdyby nie sprostował takiej informacji, zostałaby ona podana do publicznej wiadomości.

Przyjęcie takiego trybu postępowania pozwoli byłym funkcjonariuszom i ich współpracownikom na niewysuwanie swoich kandydatur bez potrzeby ujawniania motywów takiego kroku - głosi uchwała. Zdaniem Senatu obecność w parlamencie byłych agentów bezpieczeństwa byłaby zagrożeniem dla państwa, gdyż byłiby oni podatni na szantaż ze strony służb specjalnych państw ościennych.

Za uchwałą głosowało 29 senatorów, 22 przeciw, a 7 wstrzymało się od głosu.

Oto dwie wypowiedzi w dyskusji nad uchwałą:

Senator Andrzej Szczypiorski: Uważam, że uchwała ta nie powinna być przyjęta, ponieważ przy znacznych intencjach autorów tego tekstu może on przynieść nieporównanie większe szkody społeczeństwu niż pożytku. Nie chodzi o to, aby chronić ludzi, którzy łamali prawo, chronić komunistów czy system totalitarny. Chodzi o to, aby chronić życie publiczne w Polsce przed polowaniem na czarownicy.

Minister stanu **Jarosław Kaczyński:** "Należę do nielicznych, którzy znają te listy. Wynika to po prostu z mojego urzędu. Otóż jest tam wiele

nazwisk bulwersujących. Jednocześnie nie ma żadnego dowodu, że te listy i te materiały nie są sprokrowane. I tutaj jest moralny dylemat. Ich ujawnienie wywołałoby wstrząs, ale jednocześnie mogłoby wielu, a może nawet i wszystkim spośród tych ludzi, którzy by zdziwili społeczeństwo swoją dawną współpracą z SB, uczynić ogromną krzywdę. Bo nie ma żadnej metody, żeby udowodnić, iż dany zespół papierów nie jest bardzo dobrze zrobionym fałszyfikatem.

Ta sprawa na pewno będzie stała w kampanii wyborczej. Ja nie będę Rejtanem, który padnie w drzwiach sali, żeby nie dopuścić do takiej decyzji. Zdaję sobie sprawę, że mamy do czynienia z materiałem niezwykle delikatną. Znaczna część agentów, i to tych najbardziej groźnych i perfidnych, nie jest umieszczona w spisie. Po prostu wszelki ślad po nich został zlikwidowany. Przez przypadek nazwiska niektórych z nich ustalono. Z tego wynika, że może być tak, że niewinni dostaną po głowie, a winni będą się śmiać. Zwyczajna uczciwość nakazuje mi to powiedzieć".

Chlapnęło się Zalewskiemu

Sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta, Maciej Zalewski, odbył 10-dniową wizytę w USA. Gdy tam przebywał "Życie Warszawy" powołując się na dobrze poinformowane źródła w Departamencie Stanu USA podało, że celem wizyty było uzyskanie zgody na zmiany personalne w rządzie, m.in. odwołanie wicepremiera Leszka Balcerowicza. Zalewski miał także w rozmowie z dziennikarzami amerykańskimi powiedzieć, że w razie załamania się struktur demokratycznych w Polsce bezpieczeństwo mogłoby zapewnić polska Rada Bezpieczeństwa Narodowego (ciało pozakonstytucyjne).

Afera Zalewskiego

W Sejmie posłanka Barbara Labuda złożyła oficjalne zapytanie, czy Kancelaria Prezydenta, a w szczególności Maciej Zalewski nie prze-

kracząją swoich kompetencji. Oto niektóre wypowiedzi: Min. Skubiszewski: "Pan Zalewski przekroczył swoje kompetencje". Min. Siwek (Kancelaria Prezydenta): "Wizyta ministra Zalewskiego w USA była przygotowywana we współpracy z MSZ". Min. Skubiszewski: "Nie było żadnych merytorycznych rozmów. Jeśli ktoś mówi coś innego, to mówi nieprawdę". Rzecznik prezydenta Andrzej Drzycimski: "Prezydent Lech Wałęsa wyraża zdecydowany sprzeciw wobec tego typu działań i będzie stanowczy w wyciąganiu konsekwencji".

- Stwierdzam, że nie są to moje oświadczenia. Teksty, których nie wypowiadałem, a które znalazły się w prasie, trzeba będzie dyskutować posługując się normalną procedurą prawa prasowego - powiedział obwiniony Maciej Zalewski. - Wizyta ta nie była niczym szczególnym. Miała charakter standardowy i należała do

wielu podobnych odbywanych w USA. Rozmawiałem na temat najogólniej rozumianego bezpieczeństwa kraju. Poza rozmowami w CIA nie było żadnych tajemnic - dodał.

Lech Kaczyński, minister stanu w Kancelarii Prezydenta, odpowiedzialny za bezpieczeństwo i obronność powiedział, że wypowiedź ministra Drzycimskiego bardzo go zdziwiła. - Nasze elity władzy są młode w sensie doświadczenia i to nie jest pierwszy błąd - dodał Kaczyński.

Pobiją się na taśmy

Dwie wypowiedzi nadane w głównym wydaniu Wiadomości TV:

Lech Kaczyński: "Afera ta jest prowokacją polityczną przeciwników obozu prezydenckiego, w której duży udział miał Bronisław Geremek oraz swoisty koncert prasowy: "Gazeta Wyborcza", "Życie Warszawy", "Kurier Polski", "Polityka" i "Trybuna". Bronisław Geremek: "Już pora

skończyć z tym językiem, który przebraliśmy. Rzecz jest prosta: w "Życiu Warszawy" ukazała się wiadomość, w której powiadano m.in., iż wysoki urzędnik państwowy zapowiada rozpad instytucji państwa polskiego. Jasno i jednoznacznie odpowiedział z trybuny sejmowej minister spraw zagranicznych. Rzecznik prezydenta udzielił takiej samej, poważnej odpowiedzi. (...) Jeśli ktoś zaczyna mówić tu o spiskach, to myślę, że lipcową porą powinien udać się na urlop".

Kaczyński twierdzi, że Zalewski pojechał do USA w jego zastępstwie, a jego wizyta była uzgodniona w MON i MSZ. Ministrowie utrzymują, że byli poinformowani jedynie o planowanej wizycie Kaczyńskiego w USA, ale nie znali jej programu ani celów, o tym, że w zastępstwie pojechał Zalewski dowiedzieli się po fakcie.

- Przebieg wizyty i treść rozmów nie były uzgadniane ani z prezesem Rady Ministrów ani z pozostałymi ministrami - powiedział K. Skubiszewski. - Gdy MSZ dowiedziało się o projektowanym wyjeździe pana Zalewskiego, sekretarz stanu w naszym ministerstwie powiadomił o swej gotowości spotkania z panem Zalewskim. Maciej Zalewski z tej inicjatywy nie skorzystał.

Minister dodał, że w sprawie kontrowersyjnych wypowiedzi sekretarza stanu komunikował się z prezydentem. Lech Wałęsa nie pozostawił wątpliwości, że w dziedzinie polityki zagranicznej kompetencje należą do rządu i MSZ.

Sprawę gmatwa fakt, że wypowiedzi Zalewskiego są na taśmie, tyle, że są to diametralnie różne wypowiedzi, a obie strony utrzymują, że ich taśma jest jedyną autentyczną.

Czarni przemytnicy w areszcie

Urząd Ochrony Państwa we współpracy z Interpolem aresztował w Szczecinie i Warszawie 5 osób z gangu przemycającego heroinę z Indii przez Polskę do Niemiec. Trzej aresztowani to Nigeryjczycy (lekarze, absolwenci polskich akademii medycz-

Minister Spraw Zagranicznych - Krzysztof Skubiszewski.
Rys. Julian Zebrowski.

nych), dwaj - mieszkańcy Szczecina. UOP skonfiskował także ok. 3 kg heroiny.

Krótką pamięć falszywego święta

Komunistyczne święto 22 lipca - Odrodzenia Polski - przeminęło z wiatrem historii i to bez śladu. W całym kraju nic się nie odbyło, nikt nawet o nim nie wspomniął.

Prywatni przedsiębiorcy znowu do kąta

W Belwederze odbyła się pod patronatem prezydenta konferencja "Państwo wobec bezrobocia". Uczestniczyli w niej przedstawiciele rządu, partii politycznych, organizacji społecznych i zawodowych oraz naukowcy. Prezydent:

"Ustrój, który szczęśliwie pożegnaliśmy, twierdził, że ma dla wszystkich pracę. Cóż jednak z tego, że nikt nie był bezrobotny? Ludzie udawali, że pracują, a państwo udawało, że im płaci".

Leszek Moczulski (szef Konfederacji Polski Niepodległej) zapewnił, że kierowana przez niego partia ma program walki z bezrobociem. "Jedyny kapitał, jaki mamy - powiedział

Lech Wałęsa — Prezydent
„Businessman”

- to kapitał pracy. Bezrobocie prowadzi do jego ograniczenia".

Seweryn Jaworski ("Solidarność '80") jako środek do walki z bezrobociem zaproponował akcjonariat pracowniczy, który spowodowałby powstanie silnej klasy średniej.

Jan Rulewski, wiceprzewodniczący Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność", wyraził zdumienie, że na konferencję nie zostali zaproszeni ci, którzy powodują bezrobocie, tzn. prywatni przedsiębiorcy. Zapowiedział wprowadzenie przez Komisję Krajową ubezpieczeń od bezrobocia oraz specjalnej karty bezrobotnego.

Sytuację na rynku pracy przedstawił minister pracy Michał Boni. - Bezrobocie - powiedział - było dotychczas dla Polaków problemem teoretycznym. Od kilku miesięcy stało się realną groźbą. Obecnie w Polsce jest ok. półtora miliona bezrobotnych. Ich liczba będzie wzrastała jeszcze do połowy przyszłego roku.

Radiokomitet podpadł Sejmowi

Sejm przyjął uchwałę ostro krytykującą telewizję za prowadzenie niewłaściwej polityki informacyjnej preferującej jedną siłę, a zupełnie ignorującą inne. Zdaniem Sejmu jest niedopuszczalne, aby informacje dobiegane były w oparciu o własne sympatie polityczne kierownictwa

Radiokomitetu. Sejm uznał za konieczne, aby rząd jak najszybciej ocenił pracę Radiokomitetu i przedstawił Izbie swoje wnioski. Do końca sierpnia ustawy o radiofonii i telewizji mają być przedstawione przez komisję ds. środków przekazu Sejmowi.

Hula zamiast Lamparskiego

Premier Bielecki powołał podinspektora Romana Hulę na komendanta głównego policji. Poprzedni Leszek Lamparski zrezygnował, gdyż jak podał nie układała mu się współpraca z MSW. Krajowa Komisja Wykonawcza NSZZ Policjantów: "Związkowcy z dezaprobata przyjęli narzucenie osoby podinspektora Romana Huli na stanowisko komendanta głównego policji, a szczególnie sposób w jaki to uczyniono". Wyrazili wotum nieufności wobec kierownictwa resortu z ministrem Majewskim i wiceministrem Widackim.

Będzie cywilny minister obrony

Minister obrony narodowej wiceadmirał Piotr Kołodziejczyk powiedział, że prezydent Wałęsa przedstawił mu trzy kandydatury na stanowisko cywilnego ministra obrony narodowej. Nie zdradził nazwisk. "Gazeta Wyborcza" spekuluje, że w grę wchodzi (według wielkości szans):

Lech Kaczyński - minister stanu w kancelarii prezydenta, Krzysztof Zabiński - szef Urzędu Rady Ministrów oraz Wojciech Włodarczyk - sekretarz komitetu doradczego prezydenta. Utrzymuje ona także, że najważniejszym kandydatem jest Lech Kaczyński, który w kancelarii prezydenta odpowiada za bezpieczeństwo i obronność. Uważa się go ponadto za jednego z bliższych współpracowników Wałęsy.

Przed wyborami

Przewodniczącym Państwowej Komisji Wyborczej został sędzia Trybunału Konstytucyjnego Andrzej Zoll.

Zarząd Regionu Mazowieckiego Kongresu Liberalno-Demokratycznego postanowił, że pierwszym kandydatem na posła z ramienia KL-D w Warszawie będzie Jan Krzysztof Bielecki. Premier nie potwierdził, ani nie zaprzeczył.

Prezydium OPZZ dołączyło do Sojuszu Wyborczego Lewicy Demokratycznej. Alfred Miodowicz nie wykluczył jednak lokalnych koalicji z Partią "X" Stana Tymińskiego.

Tadeusz Mazowiecki najprawdopodobniej będzie kandydował do parlamentu z Poznania. Zapowiedział on swój przyjazd na konwencję Unii Demokratycznej, która odbędzie się 28 lipca w Poznaniu.

Unia Demokratyczna wyłoniła już kandydatów do wyborów parlamentarnych. W sumie jest to kilkaset nazwisk, głównie znanych już z działalności parlamentarnej, rządowej, samorządowej, publicystycznej. Szefem kampanii wyborczej został Jacek Kuroń (również kandyduje).

- Nie ma i nie będzie sojuszu z siłami komunistycznymi - powiedział przewodniczący Unii Demokratycznej Tadeusz Mazowiecki podczas spotkania z dziennikarzami. Były premier stwierdził, że przeciwko jego partii jest prowadzona kampania oszczerstw będąca wynikiem złej woli.

Groch z kapustą

Oto wyniki sondażu opinii wyborców przed wyborami. CBOS za-

dał pytanie "na kogo głosowałbyś, gdyby wybory odbyły się obecnie" (przedstawiamy dane w zaokrągleniu):

Unia Demokratyczna - 13%, Solidarność - 10%, Kongres Liberalno-Demokratyczny - 9%, Solidarność Rolników - 8%, Partia X - 7%, Polskie Stronnictwo Ludowe - 7%, Porozumienie Centrum - 5%, SdRP - 5%, OPZZ - 4%, Nie wiem - 12%, Inne (każde poniżej 3%) - 29%.

Pornografia Urbana nieszkodliwa

Sąd w Warszawie uniewinnił Jerzego Urbana z zarzutu rozpowszechniania pornografii na łamach tygodnika Urbana "Nie". Po wyroku były rzecznik rządu PRL powiedział, że żałuje, iż mu nie przysolono.

"Wolałbym zostać skazany i dostać możliwie surowy wyrok, bo odniósłbym z tego korzyści polityczne.

Dobranie mnie jako oskarżonego w procesie o pornografię - stwierdził Urban - było wyborem politycznym, a ściślej biorąc szukaniem kija na redaktora "Nie". Uważam, że znaleźli oni wyjątkowo słaby i spróchniały kijek i ten błąd w sztuce władzy, która próbuje w ten sposób utrudnić funkcjonowanie niewygodnego dla siebie pisma, wskazuje na znaczny dyletantyzm w jej postępowaniu".

Ekshumacja ofiar NKWD

W ZSSR przebywa grupa polskich prokuratorów i ekspertów. Uczestniczyć ona będzie w dniach 25 lipca - 9 sierpnia br. w Charkowie oraz 15 - 23 sierpnia br. w Miednoje k. Tweru w ekshumacji grobów polskich oficerów, zamordowanych w 1940 r. przez NKWD.

GOSPODARKA

Jakie procenty w PKO?

PKO w II połowie lipca obniżył oprocentowanie wkładów oszczędnościowych:

- konta osobiste, zwykle książeczki 20% (nadal);

- wkłady trzymiesięczne 36% (było 45%);
- wkłady roczne 49% (60%);
- wkłady trzyletnie 52% (64%);
- wkłady "dziesięciomilionowe" sześciomiesięczne 47% (58%);
- książeczki mieszkaniowe 54% (68%).

Tabletki torfowe w sprzedaży

Wrocławska fabryka leków zbudowana przez fundację "Torf Corporation", w której połowę udziałów ma Barbara Plasecka-Johnson rozpoczęła produkcję tabletek torfowych prof. Tolpy pod nazwą "Tolpa tabletki". Do końca roku fabryka wyprodukuje 21 milionów tabletek. Polska Komisja Leków zakwalifikowała lek jako środek wzmacniający odporność organizmu. Producent ustalił cenę 21 tabletek na poziomie 250-280 tys. zł. Ministerstwo Zdrowia wyznaczyło cenę 252 900 zł.

Następca malucha

Fabryka Samochodów Małolitrażowych rozpoczęła produkcję następcy "malucha", samochodu pod nazwą "cinquecento". W tym roku ma wypuścić 12-13 tysięcy sztuk, z czego na rynek polski trafi 1000. Według rzeczownika fabryki cena z pewnością przekroczy 50 mln zł. Docelowa produkcja w 1994 roku - 160 tysięcy sztuk.

Kto da więcej

Polskie Ministerstwo Ochrony Środowiska wystawiło w Londynie oraz w Houston USA na sprzedaż 32 działki (1000-1200 kilometrów kwadratowych każda) do poszukiwań ropy i gazu. Koncesje na poszukiwania będą ważne 3 lata, prawa do eksploatacji 20 lat. Wydobyte paliwa będą musiały być sprzedawane w Polsce, eksportować będzie można tylko nadwyżki (po zaspokojeniu rynku krajowego).

Dokończenie na str. 48

PATRIOCI I POSTKOMUNIŚCI

LESZEK SZARUGA

Reprezentujący coraz częściej samego Lecha Wałęsę minister Siwek należy do osób, których istnienie i działalność ludzie tacy jak ja winni wspierać ze szczególnym zainteresowaniem. Ministra Siwka należy otaczać bardzo silną opieką i dbać o to, by broń Boże nic mu się nie przydarzyło. Ochroniać ministra Siwka należy zaś dlatego, że jego wypowiedzi stanowią dla takich podłych i zgryźliwych żurnalistów materiał wprost nieoceniony. I tak oto - niezależnie od wypowiedzi samego Wałęsy - mamy już niemal stuprocentową pewność, że ukształtowało się coś w rodzaju stronnictwa prezydenckiego, którego ośrodkiem jest Porozumienie Centrum. Z tego bowiem kręgu wychodzą pomysły, by w wyborach parlamentarnych, które się nam najprawdopodobniej jednak przydarzą na jesieni, nie głosować na osoby, lecz tylko na partie. Taki też był pomysł nowej ordynacji, którą miłościwie nam wybrany Prezydent przedłożył kontraktowemu parlamentowi - ten zaś, wiedziony złością wobec Lecha Wałęsy i jego otoczenia - pomysł odrzucił w całości. Jest oczywiście wśród poprawek prezydenckich i taka, którą należy w pełni zaakceptować i szkoda, że tego nie uczyniono: chodzi mianowicie o przyznanie biernego prawa wyborczego obywatelom polskim pozostającym za granicą. Trzeba jasno i otwarcie powiedzieć, że ograniczenie ich praw jest politycznym skandalem. Argumenty mówiące o tym, że emigranci są "oderwani" od politycznej rzeczywistości kraju mają tyle wspólnego z prawdą, co zdanie mówiące, że Adam Michnik zawiera sojusze z postkomunistami. Zyczyłbym sobie zresztą, by każdy polski polityk był tak "oderwany" od polskiej rze-

czywistości jak choćby panowie Jan Nowak czy Jerzy Giedroyc. Dzieje się przeciwie: ci działacze niepodległościowej emigracji zdają się lepiej orientować w potrzebach kraju niż zżerani osobistymi ambicjami działacze różnych kanapowych partijek w kraju. Zresztą, tak prawdę mówiąc, w Polsce nie ma żadnej liczącej się, czyli posiadającej rzeczywistą bazę społeczną partii politycznej.

Wróćmy jednak do ministra Siwka i jego wypowiedzi, gdyż są one bardzo charakterystyczne dla sposobików, w jaki się w Polsce dziś zaczyna uprawiać politykę. Minister Siwek po odrzuceniu przez (kontraktowy) sejm wałęsowskiej propozycji ordynacji wyborczej powiedział, że owszem, to było do przewidzenia, lecz w końcu stało się dobrze, gdyż przez ten fakt ujawniły się istniejące obecnie "sojusze" oraz "koalicje": przede wszystkim rzekoma "koalicja" brzydkiej "lewicy" z Unią Demokratyczną z postkomunistami przebarwionymi na socjaldemokratów. Otóż wmawianie we mnie, że wchodzi w jakąś "koalicję" z postkomunistami wówczas, gdy i ja i oni protestujemy przeciw wmawianiu publiczności, że "2+2=7", jest absurdem. Z tego, że się gdzieś z kimś zgadzam nie wynika wcale, że buduję z nim sojusz lub koalicję. To, oczywiście, może się ludziom klasy ministra Siwka wydać niezrozumiałe i zbyt skomplikowane, gdyż świat pana ministra Siwka i ludzi z jego otoczenia jest światem "czarno-białym", prostym i nieskomplikowanym. Właśnie ostatnio z ust szefa Porozumienia Centrum, pana Jarosława Kaczyńskiego, publiczność usłyszała, że najbliższe wybory będą starciem "patriotów z postkomunistami". Nie ulega wątpliwości, że "patrioci" to

ludzie skupieni wokół pana Kaczyńskiego i spółki. Reszta to z definicji "postkomuniści". Prawda, jakie to proste? I już każdy wie, kogo ma wybierać, bo przecież porządnym człowiekiem jest patriotą. Posiadanie wątpliwości w tej kwestii jest czynem antynarodowym.

Ja naprawdę bardzo się cieszę, kiedy mówi się do mnie w ten sposób. Bo mówi się tak oto (oczywiście ubierając myśl, którą za chwilę wyłożę, w słowa przyzwoite): "Macie, głupie barany, głosować na nas. Przecież już na pierwszy rzut oka widać, że tylko my wiemy, co Polsce potrzebne. I czas, byście, hołoto jedna, pojęli, że kto nie z nami, ten postkomunista". Cieszę się z takiego stawiania sprawy, bo mi to jakby coś przypomina. I już mam pewność, że na tych facetów ja głosować nie będę. Tym bardziej, że jedynym programem tych ludzi jest dyskredytowanie innych. Nie słyszałem od pana Kaczyńskiego, jaki jest konkretnie program gospodarzy Porozumienia Centrum, nie wiem, kogo by mianował ministrem, a kogo premierem, nie mam pojęcia czy utrzyma plan Balcerowicza, zaś jeśli go odrzuci, to jak to wytłumaczy międzynarodowym gremiom finansowo-gospodarczym. Ja wiem jedynie, że Porozumienie Centrum jest tak pryncypialnie antykomunistyczne, że do komunistów zalicza wszystkich, którzy do PC nie należą. Pomysł nie tyle prosty, co prostacki i obliczony na najniższe instynkty. I chyba nie z najwyższych instynktów wpływający. Ale też nie posiadając - czy z jakichś niezbadanych przyczyn nie ujawniając - swego programu politycznego, gospodarczego czy kulturalnego Porozumienie Centrum zastępuje go "programem zwalczania": a zwalcza wszyst-

ko, co nie "nasze". Podział świata na "swoich" i "obcych", myślenie w kategoriach "nasze - nie nasze" znam z tzw. minionych okresów i przyznam, że mam tego jakby dosyć. Wolę już rzeczywistość mniej klarowną, skomplikowaną, ale pozwalającą na dokonywanie wyborów prawdziwych.

Rzecz idzie o to, że tak naprawdę nie da się w wypowiedziach poszczególnych partii wykryć spójnych programów. To bardzo smutne, jednak powiedzieć to wreszcie trzeba. W tej sytuacji nie poszczególne partie, ale właśnie osoby stanowią punkt odniesienia dla wyborców. Tak się głupio porobiło, że w okolicach Porozumienia Centrum osób w Polsce popularnych jest mniej niż np. w Unii Demokratycznej. Stąd tak zadadła walka o to, by nie głosować na nazwiska, gdyż w wydatny sposób zmniejsza to szanse PC. Myślę, że byłoby rzeczą niesłychanie interesującą zbadanie, jak to się stało, że właśnie te znane osobistości wybrały inne ugrupowania niż formację stworzoną przez braci Kaczyńskich. Boć to chyba nie przypadek, że Porozumienie ma dla wybitnych osobistości polskiego życia publicznego siłę mało przyciągającą. Być może niedługo usłyszę takie oto wytłumaczenie: pewnie także różne popularne osoby są skądinąd inteligentne, ale mimo tej swojej inteligencji nie są w stanie zrozumieć rzeczywistych potrzeb kraju. Pamiętam, że kiedyś także właśnie wyjaśnienia serwowano mi w "Trybunie Ludu", gdzie - w bardziej "liberalnych" momentach - rozprawiano się z opozycyjnymi intelektualistami właśnie w tym stylu: niech sobie ci panowie piszą te swoje książki i wierszyki, ale niech się nie wtrącają do polityki, gdyż jej po prostu nie są w stanie pojąć; my im nawet te ich książki i wierszyki będziemy publikować, byle tylko siedzieli cicho. I okazuje się, że znów będę przerabiał tą samą lekcję. Czy to już tak do końca życia?

Jak z tego wszystkiego jasno i dowodnie wynika, wszelkie gadanie o "ponadpartyjności" prezydenta jest nieporozumieniem. Wszystkie działania tego urzędnika wskazują na fakt wyraźnej przychylności dla ludzi

skupionych wokół Porozumienia Centrum. Podobnie zresztą pokrzykiwania, jakie wykonywał niedawno pod kościołem św. Brygidy w Gdańsku pod adresem prof. Bronisława Geremka i Adama Michnika, nie świadczą o zachowywaniu pozycji neutralnej - raczej przeciwnie. Myślę, że musimy się przyzwyczaić do pohukującego na polityków i działaczy prezydenta. Ostatni dowcip, który na jego temat słyszałem (politycy podobno lubią, jak się o nich opowiada kawały) brzmi następująco: " - Kto to jest Nikodem Dyzma? - Kolega Lecha Wałęsy z Oxfordu". Być może jest w tym nieco przesady, gdyż Wałęsa w jednym z dawno udzielanych wywiadów wyznał, że czytaniem książek się raczej nie zajmuje, a studia uniwersyteckie tego rodzaju działalności jednak wymagają. Wystarczy, że Wałęsa książki pisze: dwie już w dorobku posiada, trzecią właśnie się przygotowuje, co świadczy o przypływie weny twórczej, a to u prezydentów rzecz nie bez znaczenia. Na przykład prezydent Republiki Federalnej Niemiec pan Richard von Weizsacker też pisze książki i nikt nie widzi w tym powodu do nabijania się z niego, wręcz przeciwnie.

Czasy naprawdę są interesujące, zaś przekleństwo mówiące "obyszył w ciekawych czasach" nie dotyczy

dziennikarzy, gdyż oni z ciekawostek żyją - odnosi się ono jedynie do tzw. "normalnych ludzi", którzy w zasadzie chyba od nieustannych atrakcji wolą życie ustabilizowane. Obawiam się, że na stabilizację w Polsce raczej jeszcze dość długo poczekamy, zaś po drodze zobaczymy nie tylko niezmiernie śmieszne sceny z politycznego kabaretu, lecz także dość dramatyczne wydarzenia mało skłaniające do śmiechu. Póki co więc, spróbujmy się nieco bawić postaciami w rodzaju pana ministra takiego czy innego, który pokazuje nam jak mimo wszystko trudno nauczyć się uprawiania polityki. Trudno zresztą nie tylko im samym. Mamy w Polsce do czynienia z mieszaniną Największych na Świecie Słów oraz Najmniejszych z możliwych ambicji. Jest to mieszanka piorunująca, która zdolna jest raczej kraj rozsądzić niż zbudować. Ale, jak słusznie kiedyś napisał w jednej ze swych książek Tadeusz Konwicki, nas zbawi cud. Jestem pewien, że niebawem zaczyna w tym na skróś katolickim kraju powstawać poważne naukowe prace - doktoraty, habilitacje - na temat roli cudów w polskiej polityce i historii. Będą to zapewne prace niezwykle interesujące i poważnie umocnią rolę wiary w życiu społecznym. Czego i sobie życzę, bo zaczyna mi tej wiary brakować.

DLACZEGO ROSJANIE UCIEKAJĄ Z AZJI

EWA TOCZEK

Po wprowadzeniu gospodarki rynkowej przewiduje się wielomilionowe bezrobocie w Rosji. Powiększy się jeszcze przybycie uciekinierów. Istniejący zawsze kryzys mieszkaniowy nie ulegnie poprawie. Niewiele będzie mogło kupić sobie nowe mieszkania, bowiem uciekając w popłochu z Azji nie zawsze zdążą sprzedać stare, i to za cenę ich prawdziwej wartości. Rosja zaś nie będzie w stanie im tego zapewnić. W kolejce na te powszechnie poszukiwane dobra czekają również setki tysięcy żołnierzy i oficerów wycofujących się z państw Układu Warszawskiego.

Uciekinierzy to ludzie sfrustrowani, wyrwani ze swego środowiska. Czują się oszukani. Mogą stanowić element destabilizacyjny w Rosji, zwłaszcza że spotykają się z niechęcią miejscowych.

Stosunek Rosjan, głównie wykształconych, do wycofania się z Azji Środkowej przypomina trochę postawę Brytyjczyków, opuszczających kolonialne Indie. Martwią się jak miejscowa ludność da sobie bez nich radę. Zastanawiają się, kto będzie pracował w fabrykach, skoro tylko kilkanaście procent Azjatów jest zatrudnionych w przemyśle. Podobieństw kolonialnych jest więcej. W czasie władzy sowieckiej została zniszczona poprzednia struktura gospodarstwa i wprowadzona monokultura bawełny ze stratą dla upraw żywnościowych. To uzależniło Azję od dostaw zboża z Rosji. Ale także dlatego, że kraje azjatyckie pragną odzyskać suwerenność stopniowo, bez zrywania kontaktów gospodarczych. Odpowiada to również Rosji, która ma nadzieję na odzyskanie pieniędzy za pozostawione w Azji mienie rodaków.

Tak Rosjanie, jak muzułmanie z

Azji, chcą rozluźnienia czy nawet zerwania więzi ze Związkiem Sowieckim w bliżej nieokreślonej przyszłości. Rosjanie uważają, że Azja zawsze stanowiła ciężar dla całego państwa sowieckiego. Jej rozwój miał się odbywać kosztem Rosji czy innych słowiańskich republik, które wkładały do wspólnego budżetu o wiele większą część swojego dochodu. Muzułmanie zaś sądzą, że zapłacili za to zniekształceniem i uzależnieniem gospodarki oraz kondycją ludności. Nadmierne przesycenie upraw nawozami wpłynęło szkodliwie na zdrowie ludzi zaangażowanych masowo w zbiorze bawełny, w tym zwłaszcza dzieci najwęższych i matek karmiących (stad najwyższa śmiertelność niemowląt).

Rosjanie odkryli nagle, że stali się w Azji obywatelami drugiej kategorii. Muzułmanie wraz z dążeniem do suwerenności pragną wprowadzić porządek społeczny, oparty na tradycyjnych wartościach islamskich. Nie ma w nim miejsca dla Rosjan. Muzułmanie w Azji Środkowej nie ulegli, aż takiej sowietyzacji jak pozostałe ludy Związku Sowieckiego. Bronili się najdłużej. Walka z basmaczami trwała aż do lat trzydziestych. Właściwie dopiero po drugiej wojnie światowej nastąpiło dogłębne przekształcenie gospodarki i systematyczna troska władz o ideologiczne ujednoczenie z innymi regionami państwa. Prowadzona intensywna agitacja przeciwko religii nie przyniosła oczekiwanych rezultatów. Potwierdzają to nawet książki wydawane przez instytuty naukowego ateizmu.

ISLAM CIĄGLE ŻYWI

Jak to się stało, że w Azji Sowieckiej mogło przetrwać tak wiele z

poprzedniego porządku społecznego i muzułmanie mają łatwiejszą drogę do tożsamości społecznej?

W Azji tak teraz jak od wieków najważniejsza była ziemia i woda. Prawie wszystkie konflikty są związane z tymi dwoma czynnikami, ponieważ przeważała tam gospodarka hydrauliczna i pasterstwo. Przed przyściem bolszewików woda, czyli system kanałów, należała do państwa i władza rozstrzygała w jakiej kolejności i ile wody komu się należy. Ziemia zaś i bydło były własnością prywatną. Przyście władzy sowieckiej niewiele tu zmieniło. System kolchozowy nałożył się na poprzedni. Woda nadal należała - i w teorii, i w praktyce - do państwa, natomiast ziemia i bydło w teorii były własnością państwową, w rzeczywistości zaś prywatną. Kolchozu nie tworzyli przypadkowi ludzie, ale złączeni od wieków pokrewieństwem: rodzinnym, klanowym, plemiennym. Przewodniczącym kolchozu zostawał też człowiek pochodzący z rodziny o największym prestiżu społecznym w okolicy. Podobnie było z sekretarzami partii na wszystkich szczeblach. Wyjątków było mało. To wszystko w jakimś stopniu utrzymało stary układ społeczny.

W Azji nie ma ziemi niczyjej. Nawet kiedy już zaczęto przyznawać w kolchozach działki na prywatny użytek, wiadomo było komu jaka ziemia się należy. Odebrane przez władze przymuszane wakfy ziemi nie były uprawiane. Były przecież cudzą własnością. Dlatego też, kiedy w tym roku władze w prowincji Osz w Kirgizji nadały ziemi kolchozowe uprawiane przez Uzbeków Kirgizom, była to sprawa niesłychana. Naruszała ustalony porządek społeczny, niepisane, ale obowiązujące prawo. Działki te przyznano na budowę domów i upra-

wę ogródkową nie chłopom, ale ludziom związanym z miastem.

W przemyśle zatrudniony jest tylko niewielki procent miejscowej ludności. Praca w fabryce nie opłaca się. Zarobione tam pieniądze nie wystarczają na utrzymanie wielodzietnych muzułmańskich rodzin, w których żona tradycyjnie pozostaje w domu. Inaczej wygląda to wtedy, gdy robotnik otrzyma działkę budowlaną. Będzie mógł na niej postawić dom i uprawiać warzywa i owoce. Sprzeda je i wtedy wystarczy mu na skromne wyżywienie dla rodziny, ale przede wszystkim na bardzo kosztowne obrzędy i obyczaje muzułmańskie: przyjęcie z okazji obrzezania pierwszego syna, kałym (opłata za żonę syna), wesela, pogrzeb. O wiele bardziej opłacało się zapisanie do kolchozu - pod warunkiem, że otrzyma się jednocześnie działkę. Żony pracowały wtedy na polach, mężczyźni tylko w czasie zbiorów uczestniczyli w pracach kolchozowych. Głównie zajmowali się jednak handlem wyprodukowanymi na działce produktami.

Pracy w przemyśle nie ceni się nie tylko ze względu na małe pienią-

dze, jakie może zarobić tam niewykwalifikowana siła robocza. Prestiż społeczny związany jest tradycyjnie z ziemią i, jak to już było od Mahometa, z handlem. Islam narodził się, jakbyśmy to dzisiaj powiedzieli, w środowisku drobnomieszczańskim. Nie dziwi więc to, że przybywający tutaj z towarami Polacy, nazywani w innych republikach sowieckich spekulantami, cieszą się szacunkiem jako kupcy, a więc ludzie wykonujący pożyteczną i powszechnie szanowaną pracę.

Więcej niż w przemyśle można zarobić wykonując dorywczo usługi dla handlu, oczywiście nie państwowego. Wysoce ceniona jest praca szofera, kierowcy. Zapewnia to bowiem możliwość transportu na targ produktów rolnych uprawianych przez całą bliższą i dalszą rodzinę. Z tych wszystkich powodów nauka, jako mało dochodowa, nie cieszy się poważaniem. Szkolnictwo znajduje się na niewysokim poziomie zwłaszcza na wsi, gdzie część czasu przeznaczona na naukę dzieci spędzają przy zbiorach bawełny.

Spółczesność jest wiejskie. Nawet ludzie osiadli w mieście uznają

ten sam co na wsi system wartości. Czasem mimo wyższego wykształcenia. Nie mają skąd czerpać wzorów. Tradycyjne ośrodki kultury muzułmańskiej podupadły. Zabrakło im po rewolucji protektorów państwowych. Nie przyjął się też w miastach sposób życia Rosjan, ani ich język. Mężczyźni nadal spędzają wolny czas w czajchanach (herbaclarnia i restauracja na wolnym powietrzu), a kobiety w domach.

Powstały i egzystowały dwa oddzielne porządki społeczne: tradycyjny muzułmański i przemysłowy, który dotyczył prawie wyłącznie przybyszów. Miejscowa ludność zatrudniona w niewielkim stopniu w przemyśle, zwłaszcza tekstylnym, żyje w zupełnie innym świecie wartości niż ich koledzy - Rosjanie i Ukraińcy, nie utrzymując z nimi poza fabryką prawie żadnych kontaktów.

Bezrobocie istnieje więc nie tylko, jak podaje oficjalna prasa dlatego, że nie ma odpowiednio wykwalifikowanych sił i podaż siły roboczej występuje tam, gdzie nie ma wolnych miejsc pracy. Na miejsca zwolnione przez Rosjan nie od razu przyjdą Azjaci, z wyżej wymienionych powodów. Pewnym złagodzeniem sytuacji byłaby likwidacja kolchozów i nowy podział ziemi, która mogłaby wyżyć wtedy większą liczbę ludzi. Jednak wtedy, przy uznaniu ziemi za prawną i faktyczną własność prywatną, może dojść do przelewu krwi już nie między poszczególnymi narodami, ale do bratobójczej walki między Tadykami, Uzbekami itd. Dlatego wszystkie partie i organizacje proponują na razie arenę, mając nadzieję, że to stopniowanie własności złagodzi sytuację, choć wydłuży kryzys.

GROŹBA WYBUCHU

Napięcie społeczne jest wyczuwalne nawet podczas spaceru na ulicy. Byłe powód może doprowadzić do wybuchu. Pretekstem mogą być Ormianie lub ktokolwiek czy cokolwiek innego. Przykładanie zbyt wielkiej wagi do roli emisariuszy z azerbejdżańskiego Frontu Narodowego jako podżegaczy przeciw rządowym zaciemnia tylko obraz. Choć

byli i prowadzili agitację, ich rola szybko się kończyła. W Duszambie już po pierwszych okrzykach przeciwko przyznawaniu mieszkań uciekinierom ormiańskim do głosu dochodziły sprawy naprawdę ważne, a więc wystąpienia przeciwko obecnemu kierownictwu republiki i jego polityce oraz hasła utworzenia islamskiej republiki Tadżykistanu.

Młodzież, która nie widzi dla siebie perspektyw pracy przy prowadzeniu dotychczasowej polityki, jest podatna na wszelkie hasła, ale i na prowokacje. Nie wiadomo tylko, w którym momencie demonstracje przerodzą się w masowy ruch społeczny czy też regularny bunt.

We wszystkich republikach istnieją partie demokratyczne, fronty narodowe, które rozpoczęły już działalność (oprócz najbardziej opóźnionej Turkmenii, gdzie fronty zostały zakazane przez władze). Wszystkie one mówią o suwerenności czy też niezależności swoich republik, ale największą wagę przykładają do reform demokratycznych i zmian ustrojowych. Na razie mają małe oparcie społeczne, wystarczające jednak dla zorganizowania demonstracji czy akcji doraźnej. Edukacja polityczna ludności jest niewielka, a programy tych organizacji zbyt abstrakcyjne. Demokracja, o której mówiono w Związku Sowieckim przez lata z lekceważeniem, kojarzy się z anarchią i nadal nie bardzo wiadomo co to jest. Można natomiast liczyć na oddźwięk wszystkiego, co islamskie. To hasło, chcąc nie chcąc, wszystkie partie powstałe w Azji Środkowej muszą włączać do swoich programów.

Odrodzenie islamskie jest widoczne przede wszystkim w sferze religijnej. Otwierane są meczety, budowane szkoły przy meczetach. Choć w Azji nie nastąpił nigdy taki zanik praktykowanej religijności jak w Rosji, czy innych słowiańskich republikach - teraz meczety, mimo że ich coraz więcej, z trudem mieszczą wiernych. Brakuje mullahów i imamów, ale nowy nabór przewyższył wszelkie oczekiwania i możliwości nielicznych medras (średnich szkół islamskich). Jedyny w Związku So-

wieckim uniwersytet muzułmański w Taszkencie, który kształcił przyszłych duchownych, nastawiony jest przede wszystkim na ich "produkcję masową". Na prowadzenie prac badawczych przyjdzie pora później.

Instrytuty naukowe w Azji Środkowej, które dotychczas nie zajmowały się historią najnowszych krajów i miejscowym islamem próbują nadrobić zaległości.

Cały zespół naukowy tłumaczy w szybkim tempie Koran na uzbecki. W meczetach, na uniwersytecie i medresach sprzedaje się milion egzemplarzy Koranu po arabsku, podarowanego przez Arabię Saudyjską. Dochód z jego sprzedaży (50-100 rubli za egzemplarz) przeznaczony jest na potrzeby muzułmańskich instytucji. Popyt jest wielki. Nareszcie muzułmanie mogą ofiarować dorosłym synom, jak przykazuje tradycja, Księgę.

Muzułmanie w Azji chcą wiedzieć, co to znaczy być muzułmaninem. Przez dziesiątki lat pozbawieni codziennego kontaktu z duchownymi, oprócz nielicznych oficjalnych i zarejestrowanych, byli zdani na ogólną dorywcze spotkania z duchownymi nieformalnymi, mało wykształconymi. Choć zachowali wszystkie najważniejsze obrzędy i obyczaje muzułmańskie, to nie znają ich po-

chodzenia i znaczenia. Nie bardzo zdają sobie sprawę z różnic między sunnitami i szyitami. Przez całe lata przyjmowali każdego duchownego, jaki się przytrafił, po prostu muzułmanina. I chociaż większość muzułmanów w Azji Środkowej to sunnici, odżywają też grupy szyckie mające chlubną tradycję zwłaszcza wśród Tadżyków.

Pojawiła się nowa grupa młodych duchownych niezarejestrowanych, zwanych przez lud wahabitami, a przez to bardziej wykształconych - fundamentalistami. Są oni o wiele lepiej przygotowani do wypełniania swoich funkcji niż dotychczasowi nieformalni duchowni. Żyją bardzo skromnie. Pobierają niewielkie opłaty za śluby i pogrzeby w przeciwieństwie do oficjalnych mullahów. Wpuszczają nawet kobiety do meczetów. Jest ich niewiele. Garnie się do nich nie tylko młodzież. Stanowią przeciwwagę dla oficjalnych duchownych, związanych zwykle z władzami politycznymi republiki. W niektórych regionach wahabici działają otwarcie, w innych muszą się ukrywać. Są to potencjalni przywódcy, którzy wypełniają próżnię między grupowaniami politycznymi a partią komunistyczną. Wahabici są nastawieni proislamsko, a nie pronarodowo. "Tygodnik Powszechny"

LIST

Szanowna Pani.

Piszę te kilka słów, by wyrazić moje ogromne zdziwienie, jak również oburzenie, że umieściła Pani w przedostatnim numerze "ECHA" jakiś wycinek z książki "Spałem razem z Tymińskim" (taki był tytuł, o ile się nie mylę) oraz ogłoszenie, by kupować tę książkę pod takim to takim adresem.

Zawsze miałem wrażenie, że Pani gazeta będzie się różnić od innych - niestety ...

Przypomina sobie Pani spotkanie w Konsulacie z posłami i z wicemarszałkiem, na którym padały zapytania odnośnie Tymińskiego. Wówczas to pani wicemarszałek, wyraźnie powiedziała, że im częściej o nim mówimy, tym lepiej dla niego. Należałoby więc zaprzestać wspominać o tym człowieku, a mimo to

Pani propaguje książkę o nim. Z poważaniem

ZBIGNIEW J. GIERA

P.S. To, co napisałem to jest nie tylko moja opinia, ale bardzo wielu osób.

LIST

Droga Pani Grażyno!

W czasie mojego pobytu w Polsce w czerwcu bieżącego roku, zwrócił się do mnie ksiądz, aby w imieniu Jego parafian zaapelować do Polonii Torontońskiej o pomoc finansową w budowie kościoła. Wierząc, że zamieści Pani ten apel w swoim poczytnym piśmie podaję bliższe dane. Kościół pod wezwaniem Matki Bożej Częstochowskiej buduje się w Skarżysku-Książęcym, Diecezja Sandomiersko-Radomska. W imieniu księdza Proboszcza i Jego parafian uprzejmie proszę o przesyłanie ofiar na adres:

Ks. Proboszcz Władysław Nowak
Skarżysko-Książęce 158A
26-110 Skarżysko-Kamienna
woj. radomskie.

Z poważaniem
Teresa Knobel

Korzystaj z lata!

WIEMY DOBRZE,

że

ZASŁUGUJESZ

na

WAKACJE

Po całym roku każdemu należy się wypoczynek. Wyjedź na upragniony urlop. Wybierz się w wymarzoną podróż. Zabierz rodzinę. Pomożemy Ci. Udzielimy Ci na wyjazd kredytu.

TANIO Powiedz nam dokąd, my Ci powiemy ile.

SZYBKO Powiedz nam kiedy, my Ci powiemy "Bon voyage!"

...i przyslij kartkę z podróży.

ST. STANISLAUS - ST. CASIMIR'S
POLISH PARISHES CREDIT UNION LIMITED

220 Roncesvalles Ave., Toronto. Telefon: (416) 537-2181

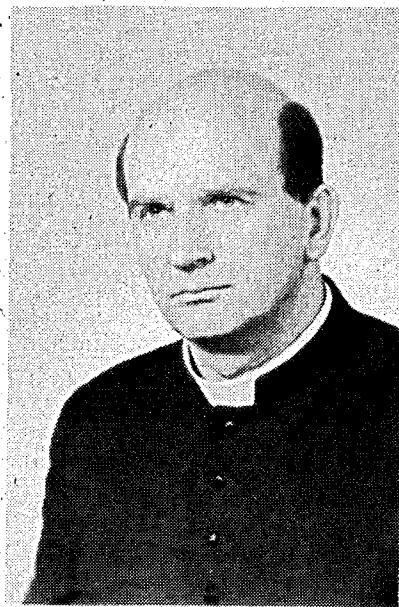
KS. MIROSLAW DRZEWIECKI

- KAZNODZIEJA I POETA

Gdy wojennej zimy 1982 roku twórcy wrocławscy zastanawiali się do kogo się zwrócić, aby duszpasterzował środowiskom twórczym, wszyscy byli pod wrażeniem płomiennego kazania jakiego wygłosił 13 stycznia Ksiądz Mirosław Drzewiecki w Katedrze, w miesiąc po wprowadzeniu stanu wojennego. Do kalendarza patriotycznego i liturgicznego weszły wtedy w całym kraju "Msze Święte za Ojczyznę", odprawiane każdego trzynastego dnia miesiąca, w "miesięcznicę" stanu wojennego.

Wiść o styczniowym kazaniu Księdza Drzewieckiego rozeszła się prędko po mieście i po całym kraju, trafiła także za mury więzień, a niebawem - jak mieliśmy się dowiedzieć - nawet do Watykanu; i ktoś opowiadał jak Ojciec Święty słuchał tego kazania, przemyczonego na kasecie i jak był wzruszony.

To kazanie ugruntowało sławę Księdza Drzewieckiego jako kaznodziei, już od roku 1975 głoszącego słowo Boże w Katedrze co niedziela i ujawniło także dwie ważne cechy jego słowa i jego osobowości: odwagę i prostotę. Obie, tak bardzo potrzebne nam wszystkim w tamtych dniach. Uświadomiliśmy sobie, że Ksiądz Drzewiecki wyartykułował zarówno słowem jak postawą to, co czuło wtedy bardzo wielu, ale tylko niewielu miało dość umiejętności i siły duchowej, aby publicznie wypowiedzieć te myśli i uczucia, gniew i sprzeciw, zachętę do wytrwania i niezłomną nadzieję, aby odnieść to co stało się w Polsce 13 grudnia 1981 i w dni następne do historii i moralności, do elementarnego rozróżnienia dobra i zła, do porządku Bożej Opatrzności. Zarazem, Ksiądz Drzewiecki swoim pierwszym wielkim wojennym kazaniem dowiódł czegoś bardzo prostego: że w każdej

sytuacji trzeba i można wypełniać po prostu swój obowiązek. Był kaznodzieją. Więc wszedł na kazalnicy i mówił. Głośno. Mówił to, co nakazywało mu sumienie, rozum i wiara. Zwyczajnie, wypełniał obowiązek swego powołania i swego zawodu. Okazał się kapłanem czasu świadectwa.

W świecie, który "wypadł z posad" (to z "Hamleta"), w którym cały kraj i życie każdego z nas zostało radykalnie odmienione, stało się chore i nienormalne, gdy zerwane zostały wszelkie więzi społeczne, zakazane wszelkie stowarzyszenia i związki, nie działały telefony, nie wolno się było normalnie poruszać, zagrożono nam dziesiątkami kar za przeróżne normalne czynności życiowe, jak na przykład za odwiedzenie przyjaciół po określonej godzinie (to znaczy po godzinie policyjnej), w tym świecie potrzebą i zarazem zadaniem każdego stało się przeciw-

stawienie szaleństwu poprzez odmowę jego akceptacji i życie tak jak chcieliśmy żyć my - a nie "oni". (To ze sztuki Witkacego "Oni"). Potrzeba powołania ogólnowrocławskiego duszpasterstwa środowisk twórczych była odczuwana przez wielu, ludzie bowiem chcieli mieć taką płaszczyznę spotkań, chcieli być razem, wspólnie uczestniczyć w życiu Kościoła, nie pozwolić się porozdzielać, osamotnić.

Twórcy wrocławscy, którzy poszukiwali wtedy duszpasterza, uznali, że Ksiądz Drzewiecki jest tym, który dopomoże im godnie przejść przez trudne czasy wojny, nie zatracić swej tożsamości, obowiązków wobec publiczności i społeczeństwa. Wprawdzie byli już wtedy czynni duszpasterze sprawujący troskliwą pieczę nad artystami, jak Ksiądz Tadeusz Budziński, sam malarz i opiekun środowiska plastyków, i mieli się pojawić nowi, jak O. Adam Wiktor, jezuita, opiekun ludzi teatru, który miał używać im schronienia i miejsca do występów w Kościele św. Klemensa Dworzaka przy Alei Pracy, ale wkład Księdza Mirosława Drzewieckiego w przeprowadzenie wrocławskich artystów przez czas wojny okazał się szczególnie cenny i ważny. Nie odmówił prośbie wzięcia pod opiekę twórców, zatwierdził jego zgodę Ks. Kardynał Henryk Gulbinowicz.

Tak rozpoczęły się częste kontakty, msze św. u Świętego Marcina, kazania, prace organizacyjne i charytatywne obejmujące wszystkie środowiska twórcze. Owocowały wspólną modlitwą, rekolekcjami, spotkaniami, wykładami, wieczorami autorskimi, wystawami malarstwa i fotografii, przedstawieniami teatralnymi, samopomocą itd. A przecież w tym samym czasie nie zaprzestał

Ksiądz Drzewiecki głosić swych niedzielnych nauk w Katedrze dla tysięcy, nie zaprzestał podróżować po całym kraju, rozchwytywany jako rekolekcjonista, co zresztą spotykało się z szykanami służby bezpieczeństwa, która zakazywała mu poruszania się po Polsce, tak, że nieraz musiał się dosłownie wykradać z Wrocławia. Wielokrotnie był nękanym wezwaniami na przesłuchania, wielokrotnie spotykał się z pogroźkami, które zwłaszcza od chwili męczeńskiej śmierci Ks. Jerzego Popiełuszki, nabrały złowrogiej realności.

Gdy wielu z nas poznało go i zaprzyjaźniło się z nim bliżej, zrozumieliśmy i dowiedzieliśmy się, że jest nie tylko kaznodzieją, ale i poetą. Pisał wiersze i inne utwory. "Tygodnik Powszechny" opublikował jego przejmującą *Drogę Krzyżową*. Jego poezje zamieszczało "Nowe Życie". Podopieczni twórcy zorganizowali jego poetycki wieczór autorski "Pod czwórka", przy ul. Katedralnej. Przyszedł czas na kolejne tomiki wierszy: *Góry są święte*, a potem *Rozmyślenia drzewa figowego*. W tym roku wyszedł trzeci z nich - pod tytułem *Szczeliny samotności*. Wydawane także były jego kazania. Niebawem ma ukazać się obszerny ich tom pt. *Ku wolności*, zapowiedziany przez Wydawnictwo Dolnośląskie.

Chciałbym przedstawić Czytelnikom ECHA choć kilka wierszy, z ostatniego tomu kapłana-poety, wraz z krótką notą biograficzną o Autorze.

Ksiądz Mirosław Drzewiecki urodził się w 1940 r. na Wołyniu w dawnej Polsce. Wraz z falą przesiedleńców znalazł się w 1947 r. na Dolnym Śląsku. Maturę zdał w 1958 r. w Jaworze i zaraz po tym wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu. Święcenia kapłańskie otrzymał z rąk Ks. Kardynała Bolesława Kominka 28 czerwca 1964 r. Trud duszpasterski rozpoczął w Kudowie Zdroju, a potem w parafii Matki Boskiej Częstochowskiej we Wrocławiu. Od 1968 do 1973 r. studiował teologię i humanistykę na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Po powrocie do Wrocławia podjął pracę w duszpasterstwie akademickim i objął w Seminarium wykłady z literatury i homiletyki; właśnie ten ostatni przedmiot, ta umiejętność i ten dar, już wtedy wyróżniały go szczególnie. Jego kazania, oparte na głębokiej wiedzy i bacznej obserwacji życia, przeniknięte były modlitwą i troską o człowieka. Nie stronił w nich od jasnej, teologicznej i filozoficznej egzegezy, ale porywał i trafiał do serc i wyobraźni, przede wszystkim obrazem, metaforą, celnym, skróto- wym porównaniem. Doceślał głęboko do sumień. Ludzie chcieli go słuchać, chcieli przyjmować głoszone przez niego słowo.

Jako poeta Ksiądz Drzewiecki daje świadectwo zarówno swemu kapłaństwu jak swemu człowieczeństwu. Wiele jego wierszy jest strzelistymi aktami poetyckimi (tak jak są strzeliste akty modlitewne), krótkimi, westchnieniami duszy trwającej na modlitwie. I równie dużo jest w nich świadectw zwykłego, ludzkiego doświadczenia - samotności, bezradności, zagubienia, braku sił; człowiek - podmiot liryczny w tych wierszach jest zaangażowany społecznie: widzi, działa, ocenia, a jednocześnie przeżywa rzeczywistość bardzo osobliście. Jego wiersze wzruszają, są delikatnymi dotknięciami tajemnicy. Ksiądz Mirosław jest mistrzem zwłaszcza zwieszłej, krótkiej formy poetyckiej - modlitewnej, refleksyjnej, strzelistej, a tylko niekiedy komponuje wiersze dłuższe, będące poetyckimi opisami pewnych sytuacji, jak w utworze pt. "Wydarzenie", napisanym pod wpływem zamachu na Papieża, zaczynającym się przepiękną, celną frazą:

*"Gasty słowa
gdy z wnętrza białego krzyża
zaczęło broczyć źródło świadectwa".*

W tych trzech wersach zda się kryć istota poezji Księdza Drzewieckiego: ujęcie doświadczenia rzeczywistości jako procesu przenikania się słów ze świadectwem.

Z ostatniego tomiku Księdza Drzewieckiego wybrałem dla Czytelników ECHA te, które przemówiły do mnie najsilniej. Jednakże była okazja nie tylko czytać Księdza Drzewieckiego, ale i posłuchać go. W lipcu prowadził bowiem cykl rekolekcji w Mississauga, Ontario, w pięknym

kościółce, w świetnie zorganizowanej wzorowo prowadzonej parafii Sw. Maksymilliana Kolbego. Wyjeżdża do Polski przy końcu sierpnia.

KAZIMIERZ BRAUN

Od Redakcji: Autor jest znanym wrocławskim twórcą i reżyserem teatralnym. Obecnie na emigracji mieszka w Getzville, New York i wykłada na uniwersytecie w Buffalo.

MIROSLAW DRZEWIECKI
Wiersze z tomu:
"SZCZELINY SAMOTNOŚCI"

NA PIASKU

*Pozwól mi Panie
budować dom na piasku
dom bez korzeni
bez wody
czyste pragnienie.
Niech skrzydła otworzy
niech czeka uderzeń
wichrów i deszczów ulewnych
niech stanie gotowy
do drogi.
Czy pozwolisz mi Panie
budować dom na piasku*

MATERIA

*Jak przedziwnie
uplotleś
jak przemysłnie
utkałeś mnie
w tonie matki
Nie jestem z marmuru
ani z żelaza
między włóknami i pasmami
nieustannie przecieka
strumyk światła*

NIE SEN

*Gdy zamykam oczy
a chwila waha się
przed wstąpieniem w sen
odpywa cały świat
wojenny okręt
najeżony pragnieniami
Przepływają myśl
spokojnym oceanem
pióropusze chmur
odbite niebu
A na wyspie samotnej
odkrywam
stary Twój ślad.*

ZŁOTY WOJDAT

Artur Wojdat na letniej uniwersjadzie w Sheffield w Anglii zdobył złoty medal w pływaniu na 400 m stylem dowolnym - 3.52,55. Polak z dużą przewagą wygrał z Amerykaninem Wrightem i Sowieciem Bielowem. Poprzednio Wojdat zdobył srebrny medal na 200 m stylem dowolnym. Srebrny medal w pływaniu wywalczyła Alicja Pączek na dystansie 200 m stylem zmiennym. Pączek czasem 2.18,84 poprawiła o 0.38 sek. swój rekord Polski. Krzysztof Cwalina zdobył medal brązowy na 50 m dow., ustanawiając czasem 32.20 nowy rekord Polski. Niespodziankę sprawiły polskie akademickie we florecie pokonując w walce o brązowy medal ZSSR 9:7. Po tygodniu uniwersjady w klasyfikacji medalowej prowadziły USA - 16 złotych, 17 srebrnych i 8 brązowych, przed Chinami - 16, 13, 6 i ZSSR - 14, 11, 12. Kanada zajmo-

wała ósmą pozycję - 3, 3, 10, a Polska - dwunastą - 1, 3, 3.

SZYBKOSTRZELNI
WYSTRZELALI
MISTRZOSTWO EUROPY

Na rozgrywanych w Bolonii strzeleckich mistrzostwach Europy złoty medal w klasyfikacji drużynowej w pistolecie szybkostrzelnym wywalczyła Polska. Zespół polski w składzie Artur Iwan, Krzysztof Kucharczyk i Adam Kaczmarek uzyskał 1761 pkt, wyprzedzając o 2 punkty ZSSR i o 7 Niemcy. Ponadto w konkurencji indywidualnej brązowy medal wystrzelał Kaczmarek. Brązowe medale zdobyła także drużyna seniorów w konkurencji karabinka małokalibrowego (60 strzałów w pozycji leżącej) oraz Sławomira Szpak w strzelaniu z pistoletu sportowego.

DANIA ODPAROWAŁA
WSZYSTKIE PARY

W Poznaniu odbyły się XXII mistrzostwa świata w parach żużlowych. Polski zespół tradycyjnie już jak na kilku poprzednich mistrzostwach zajął ostatnie miejsce. Wygrali Duńczycy zdobywając 28 pkt (Jan Pedersen - 14, Hans Nielsen - 14). W zasadzie można dodać, iż wygrali Skandynawowie, gdyż drugie miejsce zajęła Szwecja - 24 (Gustafson, Nilsen i Johnson), a trzecie Norwegia (Gunnestad, Killyngstad). Kolejność poza strefą medalową: Niemcy, CSFR, Włochy i Polska. Zespół polski zdobył 9 pkt (Dolomistewicz - 5, Świst - 3, Załuski - 1). Trener Zenon Plech powiedział, że jest rozczarowany, że liczył na lepszą pozycję, zwłaszcza, że niedawno Załuski i Dolomistewicz awansowali do półfinału indywidualnych mistrzostw świata. Plech powiedział także,

że po trzęsieniu ziemi w półfinałach żużlowych par w Pardubicach (CSRF) i Pocking (Niemcy), gdzie wyeliminowano takie potęgi jak USA, Anglia, Australia i Nowa Zelandia stanowiące do tej pory przeszkodę nie do zdobycia dla polskich żużlowców liczył, że tym razem będzie lepiej.

PO CO IM TO BYŁO?

Mistrz Polski Zagłębie Lubin wziął udział (a nie musiał) w rozgrywkach o Puchar Intertoto. W swej grupie Zagłębie spisywało się fatalnie zdobywając w sześciu meczach 5 pkt. W ostatnim meczu w grupie mistrzowie Polski przegrali w Szwajcarii aż 1:8 z Lausanne, która z 10 pkt wygrała grupę II Pucharu Intertoto. Zagłębie zajęło trzecie miejsce, a gorzej od niego wypadła szwedzka drużyna Norrkoeping, która zdobyła zaledwie 1 pkt, ale w końcu drużyna ta zajęła jedynie środkowe miejsce w rozgrywkach ligowych w Szwecji.

OLIMPIJSKI BERLIN
ZA DARMO

Lutz Gruetke, szef berlińskiego komitetu na rzecz olimpiady letniej 2000 w Berlinie, oświadczył, że w przypadku, gdy Berlin uzyska prawo do zorganizowania olimpiady letniej w roku 2000 wszyscy kibice będą wpuszczani na wszystkie konkurencje za darmo. "W roku 2000 - wyjaśnił Gruetke - strata 120 mln marek, które uzyskalibyśmy ze sprzedaży biletów będzie z pewnością zrekompensowana przez opłaty za prawo stacji telewizyjnych i radiowych oraz gazet do transmisji i przekazu igrzysk".

SYN JAK OJCIEC

Szósty coroczny wyścig samochodowy Molson Indy w Toronto wygrał Michael Andretti na samochodzie Lola-Chevrolet. Andretti ustanowił rekord wyścigu osiągając przeciętną szybkość 99.143 mil na godz. Michael został także pierwszym kierowcą, który wygrał wyścig rozpoczynając go z pierwszej pozycji startowej oraz pierwszym, który wygrał prowadząc od startu do mety. Drugie

miejsce zajął ojciec Michaela Mario Andretti jadący także na samochodzie Lola-Chevrolet. Za zwycięstwo Michael otrzymał 138 154 dol., a Mario za drugie miejsce 106 554. Bobby Rahal (Lola-Chevrolet), który w Toronto zajął trzecie miejsce, prowadził w klasyfikacji łącznej po 10 wyścigach Indy - 139 pkt. Drugi jest Michael Andretti - 116, a trzeci Al Unser Jr - 94. Mario Andretti zajmuje ósmą pozycję - 64 pkt. Kanadyjczyk Scott Goodyear, który w Toronto zajął siódme miejsce (\$47 454) w klasyfikacji łącznej jest dwunasty - 29 pkt.

MIESZANKA AGENCYJNA:

Puchar Ameryki Południowej zdobyła Argentyna pokonując w fazie finałowej w stolicy Chile Santiago Brazylię 3:2, remisując z Chile 0:0 i pokonując 2:1 Kolumbię. Drugie miejsce zdobyła Brazylia pokonując po 2:0 Kolumbię i Chile. O Puchar walczyło 10 reprezentacji narodowych.

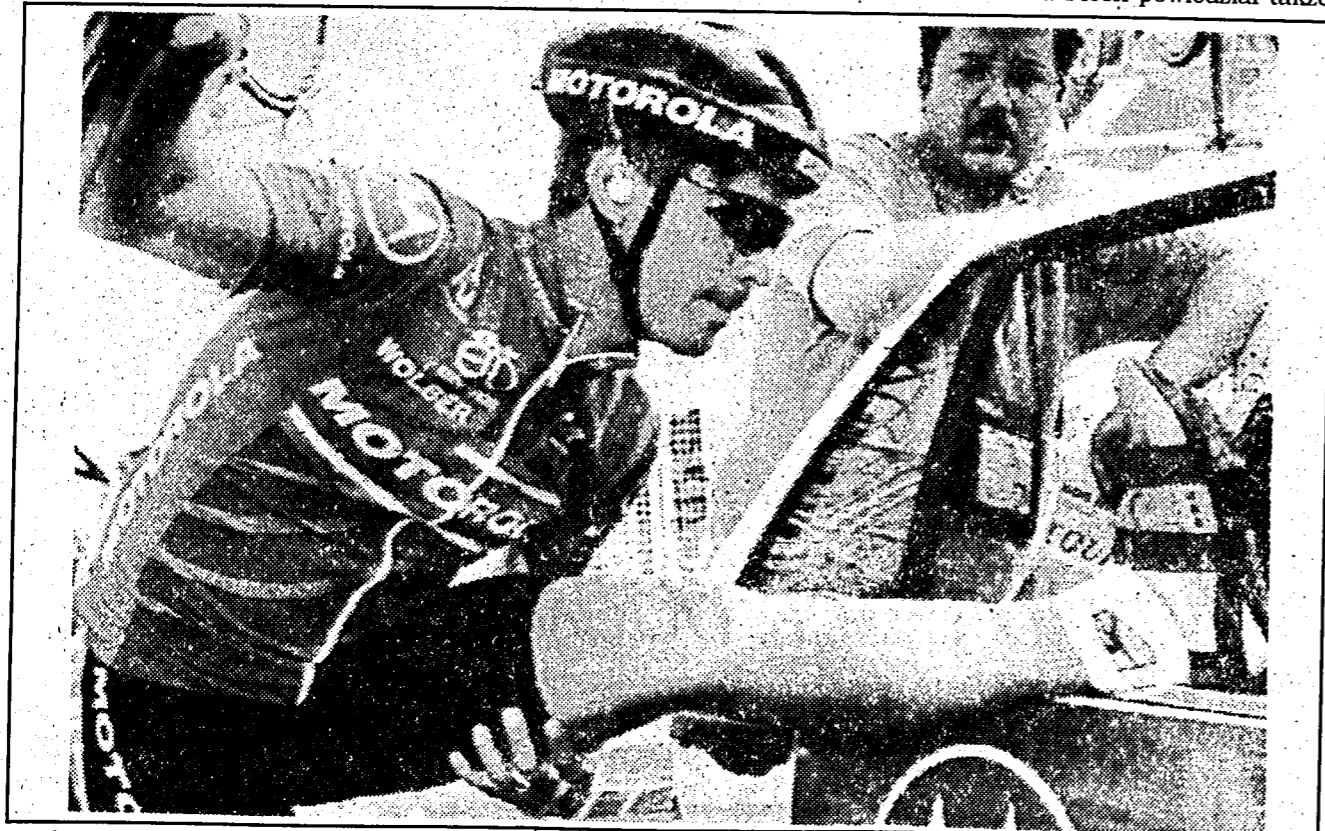
Bruny Surin z Montrealu ustanowił na mityngu w St. Denis we Francji rekord Kanady w biegu na 100 m -

10.09.

W przyszłym sezonie w Bundeslidze wystąpią dwa zespoły tzw. niemieckiej oberligi, znanej wcześniej od 1949 roku, jako I liga NRD. Mistrz oberligi Hansa Rostock i wicemistrz Dynamo Drezno. Cztery kolejne drużyny: Rot-Weiss Erfurt, Chemie Halle, Chemnitz i Carl Zeiss Jena zakwalifikowały się do rozgrywek II ligi Niemiec.

Czytelnicy "Ceskoslovenskiego Sportu" przyznali Ivanowi Lendlowi tytuł najlepszego sportowca CSRF ostatniej dekady. Kolejne miejsca w ankiecie przypadły rekordzistce świata w biegu na 800 m Jarmill Kratochvilovej oraz braciom Janowi i Jindrichowi Pospisilom, wielokrotnym mistrzom świata w piłce rowerowej.

Podczas szybowcowych mistrzostw Polski juniorów szybowiec pilotowany przez Mirosława Musiałę spadł na ziemię z wysokości ponad 40 m. Młody pilot został natychmiast przewieziony do szpitala w Lesznie, gdzie zmarł po kilku godzinach.

Najlepsze kanadyjskiemu kolarzowi ostatnich lat rozciąganie nogi przed startem do 12 etapu Tour de France chyba niewiele pomogło. Steve Bauer zajął na 192 km górskim etapie dopiero 153 miejsce prawie pół godziny za zwycięzcą Franuzem Leblanc. Na tym samym etapie LeMond utracił złotą koszulkę. Po 16 etapach prowadził Hiszpan Indurain. LeMond był piąty - 4 minuty 42 sek. za liderem, a Bauer 90 - 1 godz. 11 min. i 8 sek. za Indurainem.

Kanadyjka Patricia Noall (po prawej) cieszy się ze srebrnego medalu zdobytego na 200 m stylem dowolnym na uniwersjadzie w Sheffield. Złoto zdobyła Amerykanka Kraemer (w środku), brąz Sowiecka Trefitowa. 21-letnia Noall z Beaconsfield w Quebecu zdobyła następnie złoty medal na 400 m dow. oraz brązowy w sztafecie 4 x 100 m.

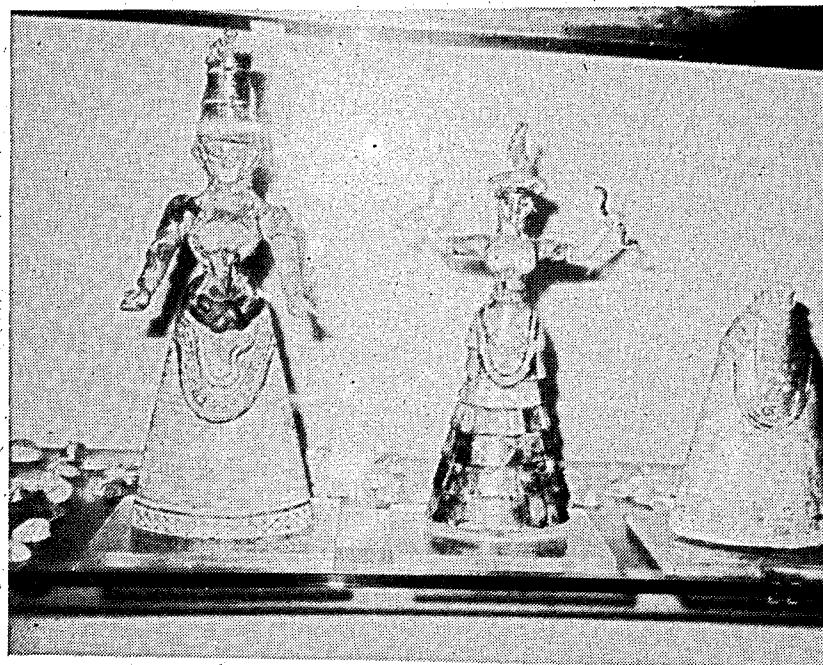
BARBARZYŃCA UDAJE GREKA

JĘZYKOWE PRZYMIARKI

Aby od błedy porozumieć się w jakimś języku, wystarczy podobno znać około pięciuset słów. Wszystkie języki europejskie, nie wyłączając polskiego są naszpikowane słowami pochodzenia greckiego. Przeciętny Polak, nie zdając sobie sprawy z tego zna przynajmniej kilkaset słów, które były bliższe Archimedesowi niż Mieszkowi I. Aby nie być gołosłownym, przeczytajmy poniższe opowiadanko:

Po sympozjum, jeden z profesorów dostał ataku hysterii i zaczął wykrzykiwać idiotyzmy na temat właśnie zaproponowanej przez kolegę hipotezy. Wybuchło pandemonium i zanosilo się na tragiczny epilog. Ze stoickim spokojem wyszedłem z Akademii i udałem się do technika Teofila, aby zostawić do naprawy kineskop. Mechanik stwierdził, że dioda straciła synchronizację w fazie. Co to znaczy - zapytałem? Elektronik milczał nie wdając się w dialog, uznając widocznie moje pytanie za retoryczne. Wyszedłem. Gdy przechodziłem koło dyskoteki, jakiś pederasta namawiał mnie do kupna pornograficznej biblioteki. Ach ty kretynie! - wykrzyknąłem apodyktycznie, przerywając wszelką dyskusję. Poznałem w nim pedagoga z pobliskiej metropolii. Zrobił się purpurowy na twarzy, a ja stanąłem wobec problemu czy iść do domu na telewizję, czy do amfiteatru na klasyczną tragedię, czy też do kina na komedie.

Mimo, że prawie wszystkie rzeczowniki użyte w powyższym opowiadanku są pochodzenia greckiego,

Wydekoltowane Boginie Węza sprzed 3600 lat w gablocie kretańskiego muzeum. Fotografia autora.

nie jest ono dla nas niezrozumiałe. Wydawać by się zatem mogło, że z takim zasobem słów, język grecki mamy w małym palcu i znalazłszy się w ojczyźnie Homera, nie powinniśmy mieć większych trudności z porozumiewaniem się z krajowcami.

ZUPELNA GREKA

Po wylądowaniu w Heraklionie na Krecie, biją nam w oczy setki niezrozumiałych napisów w dziwnym alfabetcie. Usiłujemy przywołać na pamięć resztki znajomości cyrylicy. Na próżno! Literki rozsypują się i rozbiegają. Drukowane, pisane, duże, małe - jedne trudniejsze od drugich. Po pewnym czasie udaje nam się wysylabizować takie typowe greckie

słowa, jak TOSHIBA, COCA COLA, a nawet plekiełnie trudne PANASONIC. A inne wyrazy? Mozolnie dukamy literę po literze. Tylko od czasu do czasu udaje się nam wyłuskać, jak rodzynek z ciasta, jakieś znajome słowo: ANAMNESTIKA, METAFORAI, EXODUS, ANACHORESIS. Niezmierną dumą napelnia nas rozszyfrowanie słowa - szarady AEROSCAFI: aer = powietrze, scaf = łódź. Acha! **Łódź powietrzna** czyli SAMOLOT! Jednakże reszta; to już zupełna greka! Dajemy za wygraną i uzbrojeni w dwa najważniejsze greckie słowa: SOUVLAKI i GREEK COFFEE, słowa, które nie pozwolą nam zginać z głodu, wkraczamy w labirynt wąskich uliczek Heraklionu.

KRETA - KOLEBKĄ KULTURY MINOJSKIEJ

Kreta jest kolebką jednej z najstarszych cywilizacji na ziemi. Kultura minojska, współczesna starożytnemu Egiptowi, była w pełni rozkwitu w XVII wieku przed narodzeniem Chrystusa. Po jej upadku, na Kretę przybyli Achajowie ze swą kulturą mykeńską, potem Dorowie, a więc ci, których znamy jako "starożytnych" Greków, następnie Rzymianie, Bizantyńczycy, Wenecjanie, Turcy i tak to się kłębiło przez stulecia. Obecnie na Krecie przeważa tak zwana "kultura restauracyjna", charakteryzująca się olbrzymią liczbą restauracji, szacunkowo około jednej na dziesięciu mieszkańców. Restauracje zajmują znaczny procent powierzchni jezdnii i około 90 procent powierzchni chodników. Korzystają z nich zarówno autochtoni, jak i turyści, których jest mrowie. Jednym z najważniejszych greckich dań restauracyjnych jest **souvlaki**. Główną zaletą souvlaki jest to, że można je bez większego trudu znaleźć w karcie, nawet gdy ta jest pisana tylko po grecku, a i bez karty można to łatwiej do zapamiętania słowo rzucić nonszalancko kelnerowi. Trafiamy bezbłędnie w dziesiątkę, bowiem każda, nawet najmniejsza restauracyjka podaje souvlaki. Co to takiego? Po prostu to, co po polsku nazywamy z turecka szaszłykiem. Souvlaki może być lepsze lub gorsze, z baraniny lub wieprzowiny, ale zawsze te parę kawałków mięsa z dodatkami dostarcza nam trochę energii, niezbędnej do zwiedzania.

GRECY PIJĄ NESKĘ

Po zaspokojeniu głodu za pomocą souvlaki, musimy przywołać do porządku nieco rozregulowany, skutkiem przelotu przez Atlantyk, zegar biologiczny. Służy do tego Greek coffee, czyli - jak sama nazwa wskazuje - kawa po turecku. Prawdziwa kawa grecka, czy też turecka, to ziarna starte na proszek, zmieszane z cukrem i zalane zimną wodą, którą wolno doprowadza się do stanu wrzenia. Jednak w roku 1991, kawę po

grecku przyrządza się, zalewając proszek gorącą wodą z ekspresu, przez którą potem przepuszcza się parę z tegoż ekspresu. Smakuje prawie tak, jak prawdziwa, piją ją jednak przeważnie cudzoziemcy. Szanujący się Grecy wolą "neskę" ubitą na pianę przez przepuszczenie przez nią pary z ekspresu. Smak - do przewidzenia, za to wizualnie, bije kawę po grecku na głowę.

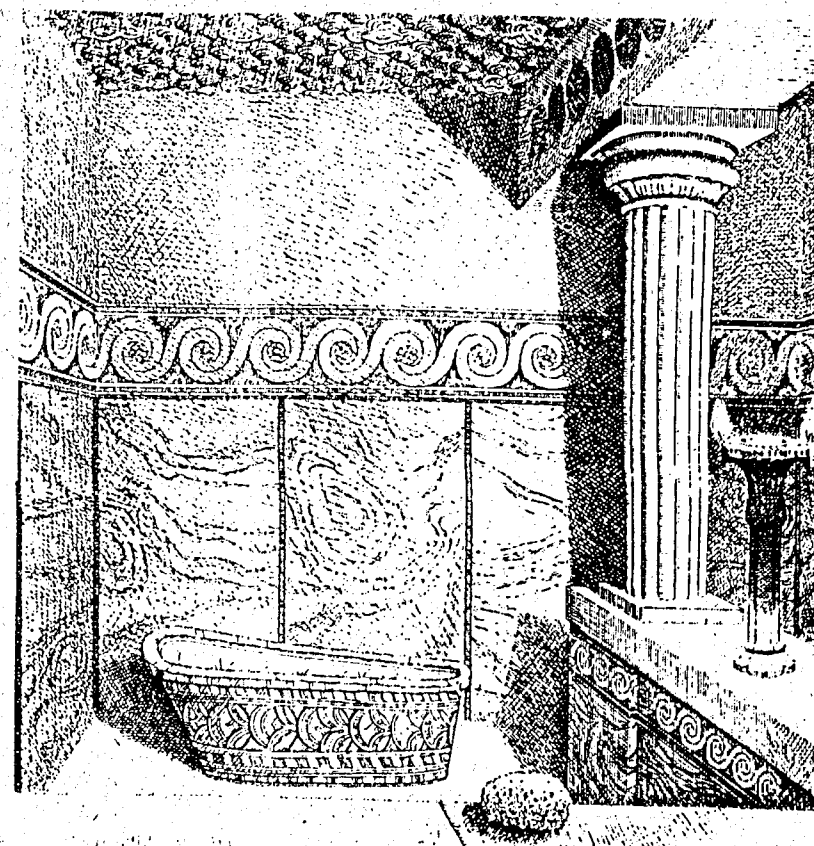
PCHLI TARG I PAPIEROSY

Narodowym zajęciem Greków jest palenie papierosów. Pali żołnierzy stojący z karabinem na warcie, palą kelnerzy, odkładający papierosa tylko na moment, gdy obsługują gościa, palą namiętnie strażnicy, pilnujący bramki wykrywającej metal na lotnisku. Pasażerowie przechodzą, bramka piszczy i mruga, strażnicy otoczeni kłębam dymu nie zwracają zupełnie uwagi na takie detale. Nad pchlim targiem w Atenach unosi się

chmura dymu. Tłumy sprzedają i tłumy oglądają, a tylko bardzo niewiele kupuje. Wydaje się, że przy takim biznesie, sprzedawcy ledwo zarobią na papierosy, które na targu, podczas pracy, wypalają. Na targu, największy interes robi sprzedawca małych cylindrów z gazem do prymusów czy innych kuchenek. Natomiast stare gramofony, karabiny maszynowe z I wojny, pornograficzne videokasety nie mają zupełnie powodzenia. Z ciekawostek: książka "Quo vadis", cała po grecku, z wyjątkiem tytułu.

KIM BYLI MINOJCZYCY?

W XVII wieku przed narodzeniem Chrystusa wznosiły się na Krecie wspaniałe pałace, kilkukilometrowe wille na stokach łagodnych pagórków, z wielkimi oknami, salami tronowymi i łazienkami z bieżącą wodą i kanalizacją. Wille otaczały budynki mieszczące warsztaty rzemieślników, ma-

Łazienka Królowej Meragonu pałacu w Knossos z 1600 p.n.e rekonstrukcja

gazyny zboża i oliwy, archiwa pełne glinianych tabliczek i skarbcie. Na ścianach pałaców, freski wyobrażające delfiny, ośmiornice i inne zwierzęta morskie, a także ludzi: młodzieńiec o wyglądzie księcia niesie pęk ryb, drugi, podobny niesie bogato zdobiony wysoki i wąski dzban. Dwóch chłopców w wieku może dwunastu lat w scenie żywo przypominającej dzisiejszy mecz bokserski. I najciekawsza, a zarazem najbardziej intrygująca scena: olbrzymi galopujący byk, z nastawionymi do ataku rogami, a z przodu i z tyłu nlego dwie dziewczyny w przepaskach na biodrach. Nad bykiem, głową na dół, młody mężczyzna, najwyraźniej skacze przez byka, robiąc jednocześnie salto nad jego grzbietem. Scena pełna ruchu i życia, uchwycona jak na migawkowym zdjęciu. Wszystkie postacie przedstawiane na freskach są wysmukłe, zgrabne, wyprostowane, bardzo wąskie w pasie i jakby zwiewne, nie tak wysportowane i muskularne, jak mężczyźni i kobiety przedstawiane przez późniejszą, klasyczną, sztukę grecką. Długie czarne pukle włosów, jakby ułożone przez Vidala Sasoona spadają na ramiona.

W ruinach kreteńskich pałaców wykopano również gliniane figurki przedstawiające kobiety w długich krynolinach, wydekoltowane po pas, trzymające węże, które częściowo

oplatają ich ramiona. Co to wszystko znaczy? Czy akrobaci skaczący przez byka, to cyrkowcy, skazańcy, coś w rodzaju rzymskich gladiatorów, czy też może są to młodzi arystokraci uprawiający ten niebezpieczny sport jako rozrywkę? A może są to kapłani i kapłanki igrający z bóstwem pod postacią byka - Minotaura? Co znaczą węże w rękach kobiet? Czy młodzieńiec niosący ryby to rybak, niewolnik czy król? Prawdopodobnie nigdy nie dowiemy się prawdy.

KATAKLIZM

Około roku 1450 przed Chrystusem wulkan na sąsiadującej z Kretą wyspie Therze wybuchł, wyrzucając do stratosfery wiele kilometrów sześciennych popiołu, który zablokował światło słoneczne na kilka lat. Thera dosłownie rozleciała się w kawałki i przestała istnieć. Dziś, resztką Thery istnieje jako wysepka Santorini. Jednym ze skutków wybuchu były olbrzymie fale tsunami, które wyrzuciły masy wody na wybrzeża Morza Śródziemnego. Skutki wybuchu odczuł wówczas cały cywilizowany świat ("siedem lat chudych" w Egipcie było prawdopodobnie następstwem wybuchu Thery). Najwięcej jednak ucierpiała Kreta. Pałace, porty i pola uprawne zostały zalane falami tsunami, zasypane wulkanicznym po-

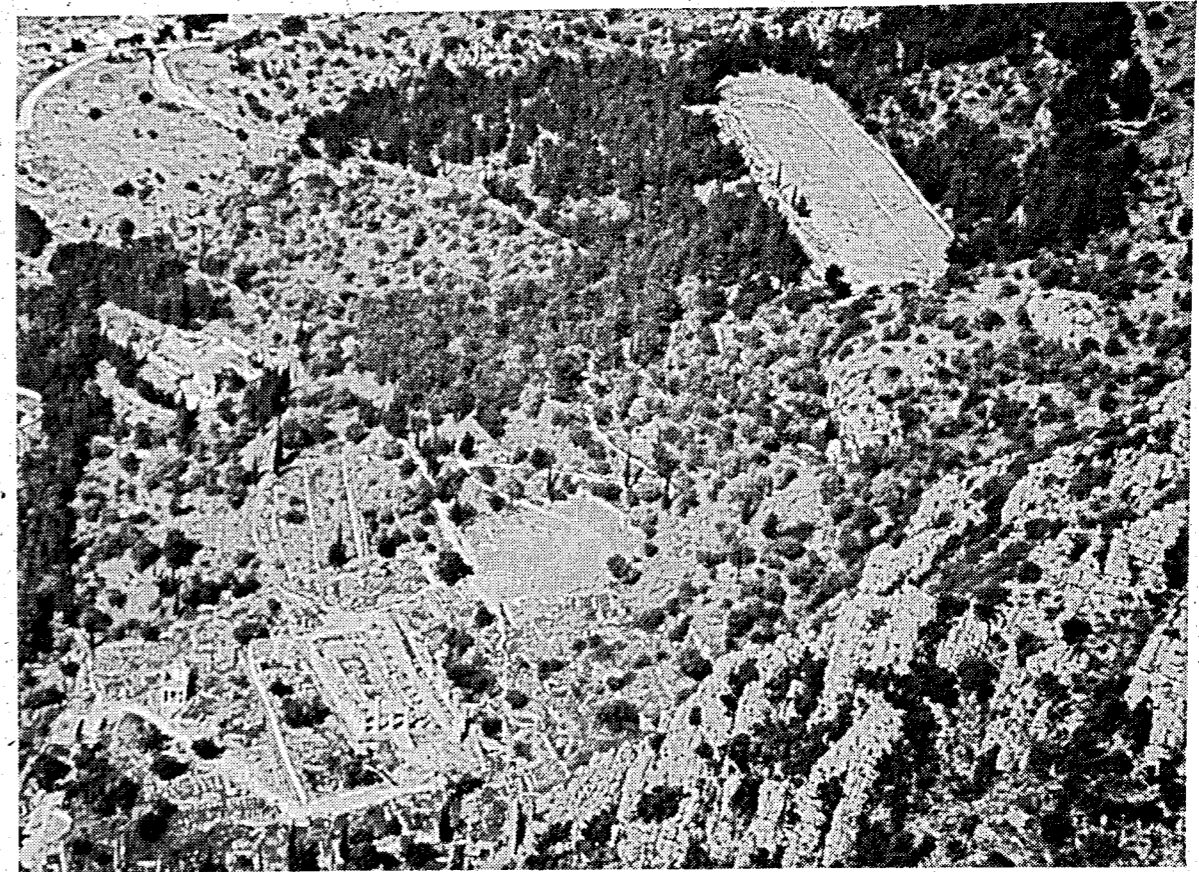
piłem i zniszczone przez trzęsienia ziemi. Kultura minojska już nigdy nie wróciła do swej poprzedniej świetności i z wolna przestała istnieć. Do Grecji i na Kretę napłynęły następne ludy, najpierw Achajowie, którzy stworzyli Iliadę i Odyseję, a po nich "klasycy Grecy", Dorowie, którym zawdzięczamy Akropol, Delfy i Igrzyska Olimpijskie. W porównaniu z Minojczykami tak Achajowie, jak i Dorowie byli dzikusami i długo zabralo, aby ich sztuka, architektura i cywilizacja mogła się równać z minojską.

PISMO LINEARNE

Poza pałacami, freskami i figurkami, Minojczycy pozostawili po sobie trochę glinianych tabliczek pokrytych dwoma rodzajami pisma, pismem linearnym A i B. Pamiętając, że tabliczki z napisami były niewyczerpanym źródłem wiadomości o kulturze i życiu Sumerów i Babilończyków, uczeni bardzo dużo obiecywali sobie po odcyfrowaniu napisów minojskich. Niestety, starsze pismo linearne A do dziś pozostaje nieodczytane, pismo B to - ku rozczarowaniu uczonych - wytwór biurokratów. W języku proto-greckim spisano na nich inwentarze składów pałacowych, stada owiec i bydła, zasoby wełny itp. Czy naprawdę nic innego nie obchodziło mieszkańców tych wspaniałych pałaców? Czy skutkiem komfortu i wygody stracili wszelkie inne zainteresowania, nie mieli swoich eposów, poezji, a choćby nawet procesów sądowych? A co z wierzeniami religijnymi? Czyżby przekazywano je tylko wtajemniczonym, z ust do ust? Uczni ludzą się, że może pismo A kryje ciekawsze dla nas tajemnice. W ruinach pałacu Faestos znaleziono tak zwany "dysk z Faestos", gliniany krążek zawierający spiralną inskrypcję w piśmie A. Może jest to inwokacja do jakiegoś bóstwa? Czy kiedykolwiek uda nam się odpowiedzieć na to pytanie?

PYTIA Z DELFICKICH TRÓJNOGÓW

Delfy leżą kilkadziesiąt kilometrów na północ od Aten. Położone malowniczo na stoku góry, składają

Delfy widziane z gór. Mały budynek to świątynia, wzniesiona dla uczczenia, ustanowionej w Atenach demokracji (508 p.n.e.) Kolumny to zachowane ruiny wielkiej świątyni Apollina, pochodzącej z IV w. przed narodzeniem Chrystusa. Dalej teatr i stadion, gdzie odbywały się festiwale i igrzyska panhellenistyczne.

się właściwie z jednej tylko uliczki, wspinającej się zakosami. Coś, jak zakopiańskie Krupówki. Dominują sklepy i restauracje. Wszystko pustawe, a nawet wymarłe, bo wojna na Bliskim Wschodzie odstraszyła turystów. Nieopodal, na stoku tej samej góry - Delfy starożytne. Było to miejsce poświęcone Apollinowi i czczone przez wszystkich Greków, a potem również i Rzymian. Słynna rocznica delficka cieszyła się niezwykłym powodzeniem całego świata starożytnego i prosperowała aż do czasów chrześcijańskich, kiedy to ostatecznie popadła w ruinę po roku 200. Właściwą świątynię, gdzie Pytia wygłaszała swoje proroctwa, otacza cały szereg mniejszych budynków - skarbców, wybudowanych przez różne miasta greckie, w których przechowywano dary tych miast złożone w ofierze Apollinowi. Niestety z tych świątyń pozostało dziś niewiele, ale całość jest tak pięknie położona, że warto wydrapać się na

samą górę aż do amfiteatru i stamtąd spojrzeć na kompleks ruín, położony wzdłuż wijącej się serpentynami świętej drogi. W czasach starożytnych musiał to być jeden z piękniejszych zakątków, gdzie przyroda i architektura harmonizowały ze sobą, tworząc jedyną w swoim rodzaju panoramę.

PROROCTWA PYTII

Delfy powstały w miejscu, gdzie bóg Apollo pokonał węża Pytona. Stąd nazwa kapłanki Pytii, która przekazywała ludziom proroctwa boga. Do funkcji tej wybierano kobietę starszą, po pięćdziesiątce, prostą analfabetkę, zwykle wieśniaczkę. Wybrana musiała zerwać ze swą rodziną, przeprowadzała się do klasztoru i ubierała się w szaty dziewicy. Seanse odbywały się dziewięć razy w roku. Tylko nieliczni szczęśliwcy mogli zadać bogowi pytanie, które przekazywano na piśmie. Większość odcho-

dziła z kwitkiem, gdyż świątynia nie była nastawiona na masową produkcję.

W dniu proroctwa, Pytia, kapłani i petenci oczyszczali się, myjąc się w okolicznym świętym źródle. Następnie Pytia okadzała się dymem z liści laurowych i zasiadała na świętym trójnogu przekazanym świątyni przez samego boga. Żując liście laurowe i wdychając wyziewy, które wydostały się z głębi ziemi przez szczelinę w skalnej podłodze świątyni, wpadała w trans. Wtedy kapłani zadawali jej pytania, na które odpowiadała nieartykułowanymi dźwiękami. Petent siedzący za zasłoną mógł słyszeć, nie mógł jednak widzieć Pytii na trójnogu. Następnie kapłani zabierali się do interpretacji proroctw, czego rezultatem było kilka wierszy heksametru, wręczane zainteresowanemu. Teksty te były mistrzowsko ułożonymi dwuznacznymi zagadkami. Z wielowiekowej tradycji delfickiej najbardziej znane są dwie przepowiednie:

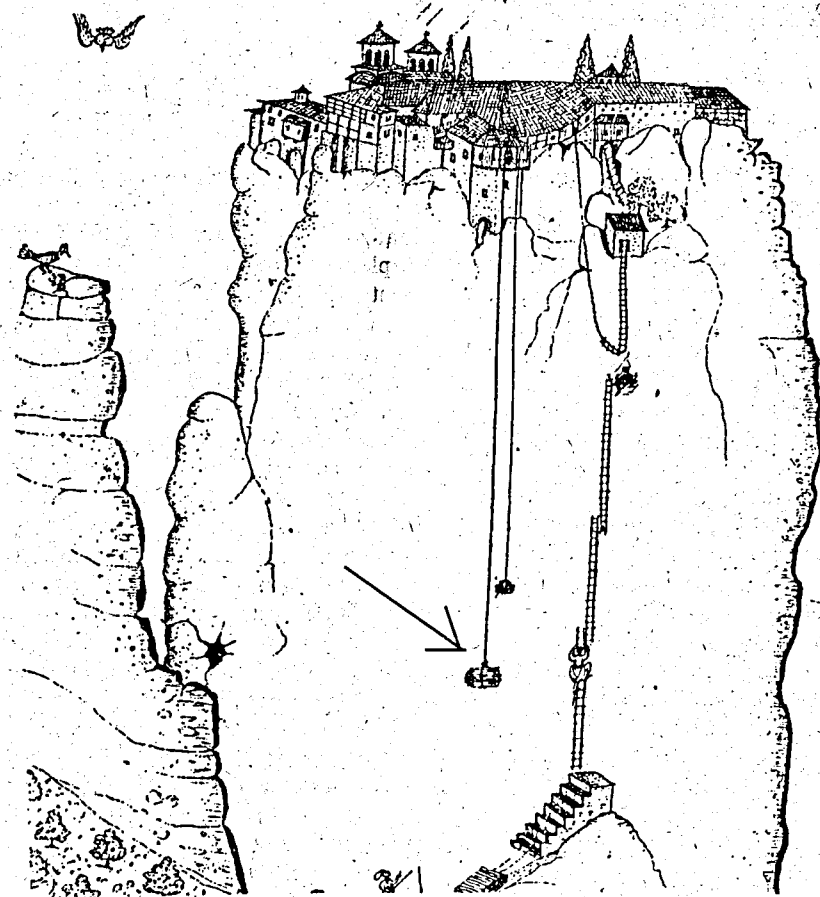
Kim byli skoczkowie ze słynnego fresku pałacu w Knossos? Czy skakanie przez byka było sportem możnych czy cyrktem niewolników? A może krył się za tym religijny rytuał? Dlaczego brały w tym udział dziewczęta? Może rozszyfrowanie pisma kreteńskiego da na te pytania odpowiedź..

Pierwszą z nich była rada, jak Ateńczycy mają bronić się przed inwazją perską w roku 480 przed Chrystusem. Wyrocznia radziła bronić się zza drewnianych murów. Ateński wódz Temiostokles domyślił się, że drewniane mury, to okręty, posłuchał wyroczni, wydał Persom bitwę morską pod Salaminą - i zadał flocie nieprzyjacielskiej druzgocącą klęskę, ocalając tym samym całą Grecję przed perskim zalewem. W roku 546 p.n.e. król Lidii Croesus radził się wyroczni, czy ma rozpocząć wojnę z Persami. Wyrocznia, swoim zwyczajem odpowiedziała enigmatycznie, że skutkiem wojny będzie upadek potężnego królestwa. Croesus wojnę rozpoczął, poniósł klęskę, a potężne jego królestwo rzeczywiście przestało istnieć.

METEORA - KRAJ PODNEBNYCH KLASZTORÓW

Na północ od Aten, na równinie tessalijskiej jakiś figlarny olbrzym porzucił kilkadziesiąt bloków skalnych, każdy wielkości przeciętnego torontońskiego wieżowca. Skalami tymi zainteresowali się już w X wieku bizantyńscy mnisi, którzy skonstatowali, że są to doskonałe miejsca na budowę pustelni i klasztorów. Sobie tylko znanymi sposobami wydestawali się na szczyt skał. Potem, przez długie lata mozolnie gromadzili na górze materiał budowlany i wreszcie przystępowali do budowy. W okresie największego rozwoju, w wieku XIV-XVI, na skałach funkcjonowało około dwóch tuzinów klasztorów. Obecnie, większość z nich popadła w ruinę, a tylko 6 jest czynnych i zamieszkałych. Jeszcze dziś, do niektórych z tych klasztorów można się dostać jedynie za pomocą drabin sznurowych lub kołowrotu, dawniej napędzanego siłą ludzką, dziś elektrycznością. Tylko kilka klasztorów jest dostępnych dla turystów. Wykute w skałę schodki zastąpiły drabiny i kołowróty.

Zwiedzamy Wielki Meteoron, klasztor Przemienienia Pańskiego. Jest on położony na skałe, 413 metrów ponad okoliczną wsią Kalam-

Klasztor na niedostępnych skałach. Jedyna droga transportu zakonnika.

baki. "Metora", to po grecku "w powietrzu", "w przestrzeni". Pada deszcz. Mgła i pędzone wiatrem chmury przewalają się pod nami. Rzeczywiście mamy wrażenie, że jesteśmy zawieszni w przestrzeni, bo tylko chwilkami widzimy leżącą pod nami równinę. Na skałe kościół pełen ikon, rzeźb, obrazów. Uwagę zwraca wspaniałe rzeźbiony ażurowy parawan przedzielający kościół na sanktuarium, gdzie wejść mogą tylko kapłani i resztę świątyni, dostępną dla zwiedzających. W kościele, oprócz turystów, sporo wiernych. Modlą się, zapalają świeczki i całują ikony. Szczególnie gorąco modli się kierowca naszego autobusu. Oglądamy kuchnię klasztorną, kołowrót do wciągania ładunków i zwiedzamy refektarz przerebiony na pełne skarbowe muzeum. Wszystkie eksponaty świadczą o bezgranicznej cierpliwości mnichów w wypracowywaniu najmniejszych detali. Bogato wyszywane szaty liturgiczne, filigranowo rzeźbione krzyże, a przede wszystkim bezcenny zbiór

ręcznie pisanych i iluminowanych kodeksów. Na ścianach malowidła przedstawiające, w ustalonych konwencjach, sceny z życia świętych. Każdy z nich ma dookoła głowy zgrabną złotą aureolkę. Kilku świętych spotkała męczeńska śmierć. Odcięte mieczem głowy toczą się pod stopy ślepaczy. Aureolki w dalszym ciągu oświetlają odcięte głowy, nie tracąc nic ze swego kształtu i koloru...

Iluzja średniowiecza nie jest jednak zupełna. Lampy oliwne zastąpiła elektryczność, w przyklasztornym sklepie można kupić barwne pocztówki z widokami klasztorów oraz fotograficzne reprodukcje średniowiecznych ikon. Klasztory borykają się z trudnościami finansowymi, a bezcennym zbiorom dzieł sztuki grozi ruina. Dochody z biletów wstępu i sprzedaży pamiątek podratowują szczupły budżet. Chowając zakupione pamiątki za pazuchą, w ulewnym deszczu schodzimy zakosami do autobusu. Wracamy do Aten, do cywilizacji, do souvlaki, do Greek coffee i dymu papierosowego. S.D.

FELIETON WAKACYJNY

Idziemy w kurs

Jak się tylko zrobiło cieplej rodzina zaczęła jęczeć, że chce już wakacji. Przeważała opinia, że powinien być to ocean. Po ubiegłorocznych doświadczeniach z Cape Code postulat, że powinien to być ocean nieco ocieplony wyznaczył ostateczny cel wyprawy.

Najcieplejsze wody na północ od Wirginii - Dziesiątki kilometrów dzikich plaż! - głosi reklama. "Pokochochasz naszą wspaniałą przyrodę - zapewniła przewodnik, który można otrzymać za darmo wraz z mapami i innymi krzepiącymi informacjami o kempingach i motelach. Nazywa się to "New Brunswick Outdoor Adventure Guide". Dzwoniliśmy 1-800-561-0121 i po kilku dniach jest już w poczcie. To nas rozczuliło. Zachciało nam się sprawdzić co z Wyspą Księcia Edwarda. 1-800-565-7421. Przysłałi śliczny przewodnik i mapy. Nowa Szkocja? Ministerstwo Turystyki oferuje darmowy numer informacji i rezerwacji 1-800-565-0000. Szlak Wikingów - Nowa Fundlandia i Labrador? 1-800-563-6353. Podaję te numery na wszelki wypadek, gdyby ktoś zechciałby się też przemyśleć do wyprawy w Kanadę. Dowiedzieliśmy się wielu ciekawych rzeczy z tych publikacji. Można też garściami nabierać informacji o Ontario, Quebec i innych prowincjach.

Mieliśmy i tak już zdrowy metlik i zawałoną podłogę w samochodzie, a doszedł jeszcze Atlas północnoamerykański i dwie opasłe książki CAA - jedna o wędrówkach po północnej Ameryce, a druga o miejscach w Kanadzie. Byliśmy informacyjnie gotowi. Ale nawet do bycenia się dorobiło się ideologię. Były takie gadki. - Jesteśmy tu w końcu na tyle długo, że trzeba w końcu zobaczyć. A ponadto zbadać, ile mamy do stracenia, gdy to się te prowincje od Kanady poodrywa. Decydujemy. Trzeba przejechać pod prąd traperskim szlakiem wzdłuż rzeki św. Wawrzyńca, dotrzeć do zatoki, zawinąć się na południe do tego Nowego Brunszwiku, gdzie ma być ta

ciepła woda. Potem usiąść gdzieś w spokojnym miejscu, przeliczyć pieniądze czy starczy na podróż dalej. Zaplanować większą lub mniejszą pentelkę po tych prowincjach z obrazka, a potem zawrócić przez USA Maine, New Hampshire, Vermont.

Próby sprzętu wypadają pomyslnie. Namiot - ósemkę może rozbić małpa, ale na wszelki wypadek zadanie to przydzielono Kluseczce. Jako osoba przewidująca rozbiła ten namiot (ósemka) w długi weekend na ogródku. W ramach testu. Sąsiadom z prawa robią się oczy jak guziki. Zwijają barbeque i w poplochu kryją się w domku, bo oto wszystkie możliwe dzieci sąsiadów zwąchały atrakcję i sprawdzają wytrzymałość i pojemność. Grubasy skaczą na dmuchanych materacach aż furczą poduchy, Murzynek Bambo zawisł na środkowym drążku, a dwie czerwono-nogie Szkotki zwane dla niepoznaki Flemingami taszcza już do środka cały domek Barbi wraz z kompletem ubranek i wyposażeniem.

Trzeba to szybko zwinąć zanim upadnie pod ciężarem próby. Zwinąć i spakować.

Zasada pakowania mówi, że co ostatnie to pierwsze. Śpiwory na liczne rodzinne osoby i zestaw bambetli niezbędnych nie wchodzi już do

bagażnika. Jesteśmy już pod sufitem. Uwiązujemy to co zostało do dachu, według innej zasady - byle nie zmokło, za pomocą siatki hamaka i sprężyn. Nagrywamy na taśmę dłuższą wiadomość, że nas nie ma, żegnamy koty, wyrzucamy potajemnie z samochodu wszystko co siedmioletnia cichcem upchnęła, i wreszcie wygląda na to, że jedziemy.

Nie jest to orzeźwiający poranek. Jest dobre popołudnie. Na noc zatrzymujemy się już w Ganagogue. Usprawiedliwia nas to, że zechciał się być urodzić tutaj Wielki Duch Manitou. Na razie udajemy, że namiotu nie ma. Myśl o powtarzaniu całej operacji pakowania na nowo jest mi tak wstrętną, że z czystym sumieniem zatrzymujemy się w motelu. Motel ma totem indiański, basen ze zjeżdżalnią, duże łóżka, zdolne pomieścić nasz tabor. Jutro popłyniemy wśród tysiąca wysp. Z przewodnika wynika, że mieszka tam wąż szczurołap długi na 10 stóp. Mieszko, upewniwszy się, że nie jada dzieci, godzi się na udział w wycieczce. Pisiulinda rozpacza na dobranoc za pozostawionym w domu majątkiem, ale perspektywa powiększenia zasobów materialnych o jakąś pamiątkę szybko ją uspokaja. Upewniamy się jeszcze telefonicznie, czy Echo dojechało gdzie trzeba i również zapadamy w wakacyjny błogostan. Bo oto jutro oddajemy się rozrywce.

W kolejnym numerze: Pokażę ci światowi wysp tysiąc.

NACZELNA

1991 New Brunswick Travel Guide

SHEDIAC

...the warmest waters north of the Carolinas.

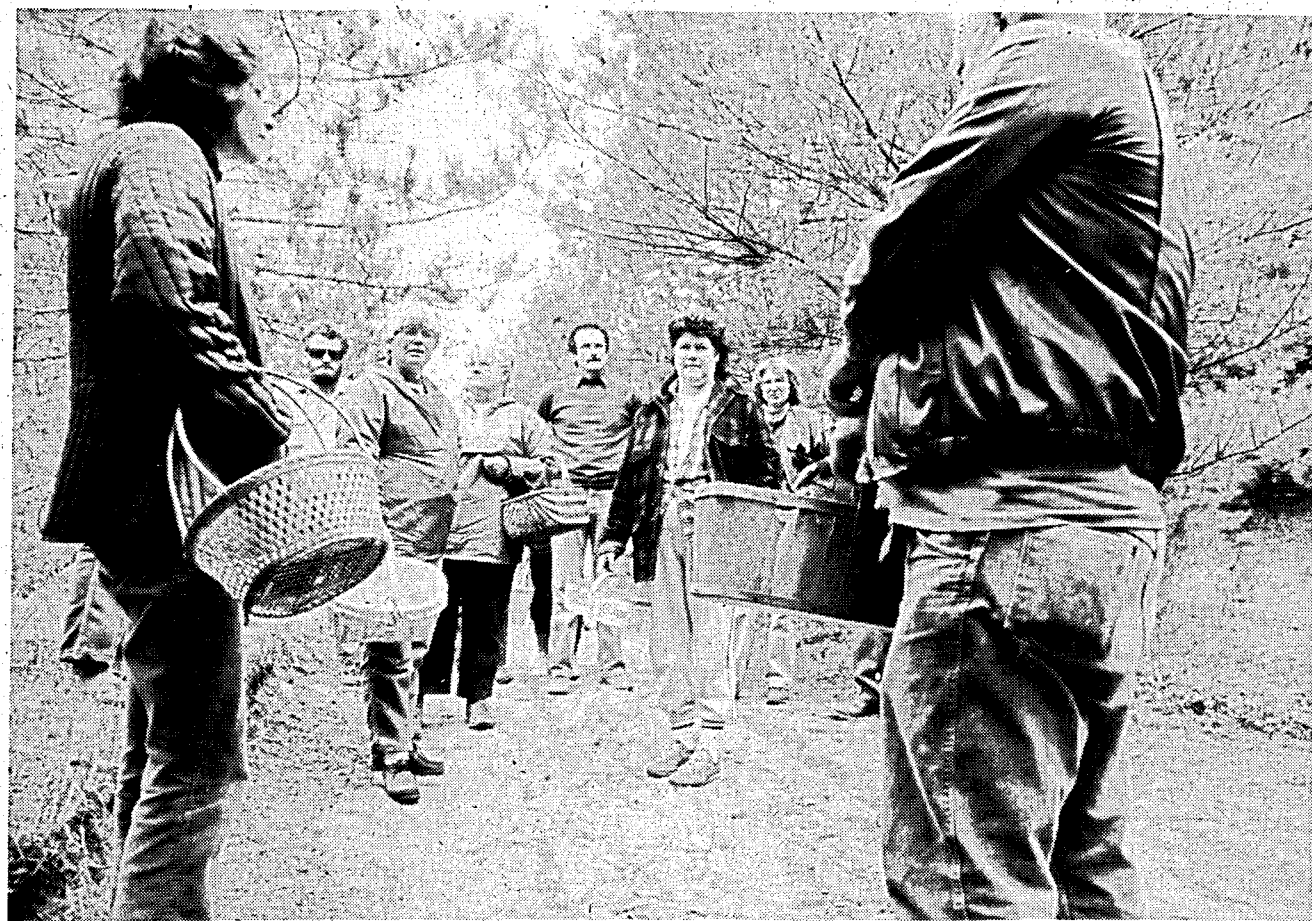
Le Petit Cadeau
Shediac, New Brunswick
Fine selection of New Brunswick pottery, unique quality gifts & crafts open daily, year round

Auberge Seaside Haven 18 Inn
Shediac's most delightful small hotel
Established 1984 - 19th Century Heritage Home
Cannery beds • Private bathrooms • Picnic facilities
• By the Bay, just minutes from Parlee Beach
75 Calder Street (off Main Street at Centerville Mall)
P.O. Box 1921 - Shediac, New Brunswick E0A 3G0
Telephone (506) 532-9025

LA CABANE DU PÊCHEUR 19
SOUVENIR GIFT SHOP
Next to:

Naturel 20
SHORE HOUSE RESTAURANT
Famous for its lobster
Specializing in seafoods and choice quality steaks
Licensed dining room overlooking the beautiful Shediac Bay
Our reputation and clientele are growing daily

GRZYBY

Grzyby należą do najbardziej tajemniczych form żyjących. Starożytni Grecy uważali, że pochodzą one z błyskawic Zeusa, ponieważ pojawiają się one i rosną szybko po deszczu. Z powodu halucynogennych właściwości niektórych grzybów przypisywane im były nadprzyrodzone siły.

Od czasów rzymskich stanowią one przysmak kulinarny, często po spróbowaniu szlachetnych odmian grzyba jak borowik lub trufla wszystkie inne gatunki wydają się bez smaku. Na ziemi istnieje około 100 000 gatunków grzybów. Wśród grzybów są odmiany jadalne, niejadalne, trujące i śmiertelnie trujące. Szczególną cechą grzybów jest ich zdolność do gromadzenia znacznych

ilości minerałów jak i witamin. Grzyby są dobrym źródłem witaminy B2, A, C, D, PP, również białka, węglowodanów i włókniaka. Zawierają też substancje aromatyczne i smakowe, które mają korzystny wpływ na trawienie. Smak grzybów pochodzi z dużej zawartości kwasu glutaminowego w skórce. Kwas ten jest naturalną wersją znanego środka poprawiającego smak - MSG - glutamianu sodowego.

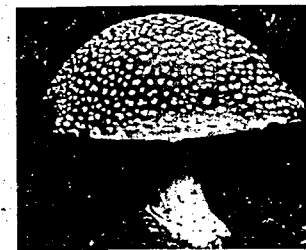
Grzyby są z jednej strony cennym artykułem spożywczym, a z drugiej jedną z częstszych przyczyn zatruczeń pokarmowych. Zatrucie grzybami objawia się silnymi bólami brzucha, nudnościami, wymiotami, biegunką, pojawiającymi się od pół

Polscy grzybiarze w Kanadzie.
Foto. Andrzeja Stawickiego

godziny do kilku, a nawet kilkunastu godzin po zjedzeniu grzybów. W każdym przypadku podejrzenia o zatrucie grzybami konieczna jest pomoc lekarska.

Zdarzają się też zachorowania po spożyciu grzybów jadalnych. Grzyby jak wiemy należą do pokarmów ciężkostrawnych, a jeśli są spożywane w nadmiernej ilości przez dzieci, lub osoby cierpiące na schorzenia wątroby, mogą wywołać dolegliwości ze strony przewodu pokarmowego. Około 90 procent wszystkich zatruczeń grzybami odnosi się do zatruczeń muchomorami (Amanita). Muchomor czerwony zawiera muskarynę, która wywołuje łzawienie, nadmierne pocenie się, wymioty, biegunkę, bóle

brzucha, drgawki, śpiączkę. Mogą się one pojawić w ciągu kilku minut, lub kilka godzin po spożyciu grzyba. Phalloidine zawarta w muchomorze sromotnikowym powoduje uszkodzenie wątroby, nerek, co może stać się przyczyną śmierci. Objawy mogą się pojawić nawet trzy dni po zjedzeniu tego grzyba.

Trujący muchomor "fly agaric" (Amanita muscaria). Pomarańczowy, żółty, czerwony lub biały, nakrapiany lub w podobnym kolorze wzorem. Używany bywał jako trucizna na muchy. Oprócz tej typowej charakterystyki ma jeszcze pierścieni lub kilka pierścieni na nóżce.

Każdy kto chce zbierać grzyby powinien umieć rozpoznawać podstawowe gatunki i odróżniać grzyby jadalne od niejadalnych, a zwłaszcza wszystkie grzyby trujące. Nie kierować się tylko smakiem lub zapachem, bowiem często grzyby śmiertelnie trujące mają przyjemny zapach i są dobre w smaku. Zatrucia są spowodowane myleniem grzybów trujących z jadalnymi. Jeśli nie jesteśmy pewni co do gatunku, należy grzyb zostawić i nie ryzykować. Wiele jest grzybów, które wywołują zatrucia wyłącznie w postaci ostrych objawów ze strony przewodu pokarmowego. W takich przypadkach wyzdrowienie występuje w ciągu kilku dni. Objawy zatrucia natomiast są już po 1 - 2 godzinach po spożyciu grzyba. Stwierdzono, że im później wystąpią objawy ze strony przewodu pokarmowego, tym grzyb był bardziej trujący.

Jadalna purchawka zwana tu po angielsku "giant puffball" (Calvatia gigantea). Biała, okrągła lub owalna, o rozmiarze nawet 20 cali. Można jeść wyłącznie purchawki o śnieżnobiałym kolorze.

Zdarzają się również zachorowania po spożyciu grzybów jadalnych. Dotyczy to starych grzybów, źle przechowywanych, które w wyniku rozkładu gnilnego, stają się szkodliwe, a nawet trujące.

W Kanadzie jest wiele rejonów leśnych urodzajnych w grzyby. Doświadczeni grzybiarze zalecają zbieranie tylko jednego gatunku grzybów podczas jednej wyprawy do lasu. Unika się w ten sposób ryzyka włożenia do koszyka trującego grzyba.

DR LIDIA DOBOSZ
TEL. 534-6527

Trufle - "morel" (Morchella esculenta) z prawej strony jest jadalna. Bardzo podobna do niej - szersza z lewej strony jest trująca. W naturze bardzo trudno je odróżnić. Stąd odradza się ich zbieranie i jedzenie.

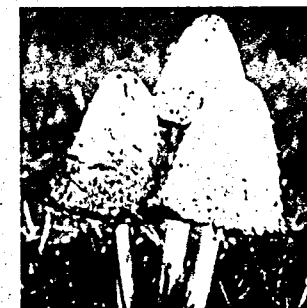
Radzimy nie wyruszać do lasu bez dobrej znajomości przewodnika kanadyjskiego i atlasu grzybów.

Przepiękny, ale śmiertelnie niebezpieczny kanadyjski "anioł śmierci" (Amanita virosa). Jest tak trujący, że nie powinno się go nawet dotykać. Jeżeli przypadkowo dotkniesz go, musisz natychmiast umyć ręce. Rośnie od lipca do października w lesie i na łąkach. Jego kapelusz i nóżka jest zwykle śnieżnobiała, chociaż czasami jest lekko żółtą. Wielkość kapelusza od 2 do 6 cali.

Borowik jadalny - "edible boletus" (Boletus edulis) osiąga rozmiar 6 cali i zwykle kolor od brązowego do rudobrzązowego. Nóżkę ma wysoką do 8 cali. Łatwo go pomylić z obecnym również tu w Kanadzie grzybem szatańskim.

Te grzybki "shaggy mane" (Coprinus comatus) można jadać tylko wtedy, kiedy są młodziutkie, zanim ich kapelusiki i nóżki nabiorą czarnego koloru.

Jadalne grzybki, zwane tu "oyster mushroom" (Pleurotus sapidus) rosnące na drzewach nadają się do jedzenia tylko wtedy, kiedy są jeszcze młode i jasne. Potem tracą smak.

**POLISH
CANADIAN
COMMUNITY
SERVICES**

POLISH CANADIAN COMMUNITY SERVICES (POLSKO-KANADYJSKIE BIURO USŁUG SOCJALNYCH).
1579 Bloor St. W. Toronto.
TEL. 533-9471; 533-9472

W ramach programu "ZDROWIE POLSKIEJ SPOŁECZNOŚCI" Polish Canadian Community Services zaprasza jak każdej soboty do Howard Public School, 30 Marmaduke Park Ave., godz. 10:00 a.m. w pobliżu Roncesvalles Ave., I piętro.

27.07.1991. Nareszcie lekarstwo na wszystkie smutki i zmartwienie! Nasze dzieci będą miały proste kręgosłupy, a my spokojne nerwy, zdrowy sen i piękną sylwetkę. Mówić na ten temat będzie Zdzisław IGNASZEWSKI w prelekcji pt. "PLYWANIE I REKREACJA W WODZIE TO DROGA DO ZDROWIA I MŁODOŚCI".

W sierpniu przerwa wakacyjna w programie "ZDROWIE POLSKIEJ SPOŁECZNOŚCI".

SPOTKANIA POLSKO-KANADYJSKIEJ WSZECHNICZY NAUKOWEJ w lipcu odbywać się będą w sali parafialnej Katedry St. John, 186 Cowan Ave., w połowie drogi pomiędzy Queen i King St.W. (parking bezpośrednio za katedrą), w poniedziałki o godz. 18:30.

29.07.1991.

Czy jest lekarstwo na nerwice? Jak pomagać osobom z problemami? Czy funkcjonowanie międzyludzkiego można się uczyć? **Czy dorośli mogą bawić się jak dzieci?** Wiktor BODNAR poprowadzi warsztaty pt.: "PSYCHODRAMA, PANTOMIMA, TECHNIKI SPOTKANIOWE I INNE FORMY PSYCHOTERAPII GRUPOWEJ DLA ZDROWYCH I CIERPIĄCYCH".

KLUB 140
ZDROWIE, MŁODOŚĆ,
ENERGIA, RADOŚĆ
DO 140 ROKU ŻYCIA

POLACY POMAGAJĄ
POLAKOM
(bezpłatnie)
SZANSA DLA WSZYSTKICH ZAINTERESOWANYCH LECZENIEM NIEKONWENCJONALNYM

BIOTERAPIA, ZIOŁOLECZNICTWO, HOMEOPATIA, AKUPUNKTURA, LECZNICZE ODŻYWIENIE, MAGNETOTERAPIA, A TAKŻE PSYCHOTERAPIA, PORADY ALKOHOLOGICZNE, RODZINNE I SEKSUOLOGICZNE.

Polish Canadian Community Services zaprasza wszystkich zainteresowanych do sali St. Marguerite Center, 1324 Queen (wejdźcie od uli-

cy, w poniedział 29 lipca następujące spotkania:
10:30 - 11:30

Dr Halina SROCYŃSKA, lekarz naturopata: akupunktura, homeopatia, lecznicze odżywianie się, ziołolecznictwo.

11:30 - 13:30
Ryszard CHLAŚCIAK, bioterapeuta.
13:00 - 15:00
Zbigniew WOLASIEWICZ, bioterapeuta, zielarz, radiesteta.
15:00 - 17:00

Wiktor BODNAR, informacje i pomoc osobom nadużywającym alkoholu i innych narkotyków, jak też porady dla ich rodzin. Porady dla osób z problemami nerwicowymi i trudnościami w przystosowaniu się.

17:00 - 18:30
Wanda KASPRZYCKA, psycholog kliniczny, seksuolog. Porady seksuologiczne dla młodzieży, dorosłych i par. Porady dla osób z problemami nerwicowymi i trudnościami w przystosowaniu się.

TRAGEDIA POLSKIEGO ALPINISTY

Krzysztof Wiecha, młody polski podróżnik, zdobywca wielu szczytów Tybetu, Himalajów i Andów, zakończył tragicznie swoją wędrówkę poprzez szczyty obydwu Ameryk, dramatycznym zdobyciem McKinley na Alasce.

W drodze powrotnej ze szczytu został zatrzymany przez burzę śnieżną i dopiero po 4 dniach cudem odnaleziony przez helikopterowe patrole służby ratowniczej.

Obecnie znajduje się w Providence Hospital w Anchorage na Alasce pod opieką znanego specjalisty prof. Williama Millfa, gdzie poddany będzie operacji amputacji odmrożonych stóp.

Pomimo tego, że lekarze rzekli się swoich honorariów, koszty leczenia, protez i rehabilitacji wyniosą około 60 tys. dolarów.

Krzysztof, podczas swojej wędrówki po Ameryce, zatrzymał się w Toronto, gdzie dał się poznać tutejszej Polonii serią odczytów i pokazów fotograficznych ze swoich wypraw.

Prosimy o pomoc finansową dla Krzysztofa, który zatykając białoczerwoną flagę na wielu szczytach świata sławił imię Polski i za to niemalże zapłacił najwyższą cenę.

Konto:

Polish Credit Union Ltd. Św. Stanisława i Św. Kazimierza
przy Roncesvalles Ave.

539 33

"POMOC DLA KRZYSZTOFA WIECHA"

TAJEMNICE BIOPOLA

Cześć 12

DWA SPOSOBY UWALNIANIA SIĘ OD ZALEGAJĄCEGO STRESU

Po podaniu wstępnych definicji przedstawiłem w poprzednim odcinku podstawowe prawa opisujące mechanizm stresu.

PRAWO PIERWSZE: Organizm reaguje jednakowo, takim samym schematem mobilizacji do walki i ucieczki, niezależnie od tego jaka przyczyna wywołała ten stres.

PRAWO DRUGIE: Bódcze przyjemne, oceniane dodatnio, wywołujące pozytywne uczucia też uruchamiają cały mechanizm stresu, także wyczerpują.

PRAWO TRZECIE: Pełny proces stresowy przebiega w 3 fazach: mobilizacja, adaptacja, wyczerpanie.

PRAWO CZWARTE: Organizm potrafi stres zlokalizować. Organizm jest bowiem oszczędny i stara się o to, żeby kosztowny energetycznie stan stresowej mobilizacji i przystosowania trwał jak najkrócej, żeby odroczyć stan wyczerpania, choroby czy śmierci. Stąd lokalizowanie stresu, umiejscowienie go w jednym miejscu. Wtedy łatwiej organizmowi dowozić energię tylko do tego miejsca, zamiast utrzymywać mobilizację całego organizmu. Ten stan lokalny LAS (Local Adaptation Syndrom) powinien trwać tak długo aż ustąpi stresor, czynnik stwarzający wymagania, uszkadzający, zagrażający. Jeśli stresor działa bezpośrednio, to sprawa jest prosta. Ręka jest oparzona, czyli jest to rozkaz dla całego organizmu, żeby w to miejsce pchać energię. Oparzenie się skończyło, miejscowa mobilizacja też się skończyła.

DELEGAT DO PRZYJMOWANIA STRESU. Sprawa się jednak znacznie komplikuje, jeśli stresor ma cha-

rakter psychologiczny, emocjonalny, sytuacyjny. Np. Człowiek siedzi w więzieniu, ma długotrwały, uporczywy konflikt rodzinny i w odpowiedzi na te sytuacje dostaje choroby wrzodowej żołądka. Żołądek stał się delegatem, reprezentantem sytuacji stresowej.

Związek cierpienia lokalnego, miejscowego z sytuacją uogólnioną, emocjonalno-społeczną znany jest od dawna. Od dawna też psychoterapeuci różnych orientacji leczą także przetrwałe, lokalne przeciążenia stresem w ten sposób, iż: **PIERWSZY SPOSÓB UWALNIANIA SIĘ OD ZALEGŁEGO STRESU** polega osobie cierpiącej dokładnie uświadomić sobie, ponazywać, zrozumieć źródła swoich cierpień. Poszukać zaległych lęków, poczuć winy, przeżytych krzywd rzeczywistych i wyobrażonych, swoich złości i agresji, szczególnie tych stłumionych, nie ujawnionych, nie zrealizowanych marzeń, konfliktów uczuć, nastawień, poglądów, itd. Czasami przebiega to szybko, czasami trwa to długo i zdarza się w niektórych terapiach psychoanalitycznych, iż trwa to nawet 20 lat.

REWOLUCJĘ W PSYCHOTERAPII zrobiło właśnie **PIĄTE PRAWO STRESU.** Jest ono jedynie logiczną konsekwencją dotychczasowych czterech. Po to, żeby zlikwidować przetrwały stres, zlokalizowany czy to w postaci bloku w przepływie energii, czy też w postaci niedokrwienia, przekrwienia, nadmiaru energii (np. w chorobach alergicznych), nie musi się dotrzeć do samych tych sytuacji urazowych, ani nie musi się ponazywać wydarzeń i konfliktów nerwicorodnych, które były przyczyną zalegającego cierpienia stresowego.

Jest inny, drugi sposób **UWALNIANIA SIĘ OD ZALEGŁEGO STRESU.** Można pominąć przyczyny emocjonalno-psychologiczne, nie zajmować się źródłem cierpienia i uzyskać pełne wyleczenie. Uzyskuje się to przez doprowadzenie do swobodnego dopływu i odpływu bioplazmy w kanałach energetycznych zasilających dany narząd. Służą do tego metody bezpośredniego manipulowania przepływem bioplazmy w kanałach energetycznych, takie jak masaż, akupunktura, akupresura, siatsu i inne.

METODY PSYCHOLOGICZNE DRUGIEGO SPOSOBU to różne formy odreagowywania, rozładowywania, oczyszczania się płaczem, śmiechem, rozmową, ćwiczeniami oddechowymi, wyobrażeniowymi, pewnym, specyficznym sposobem odbierania muzyki i aktywnego muzykowania, itd.

Inną ścieżką **DRUGIEGO SPOSOBU** uwalniania się od stresu zalegającego, jak też bieżącego relaksowania się, jest granie scenek, eksperymentowanie z różnymi rolami, bycie w sytuacjach trudnych, ale nie uszkadzających, jak też ćwiczenia jogowskie, relaksacyjne, bioenergetyczne, specyficzne ćwiczenia sportowe, gry interpersonalne, itd.

Bardzo skróciło to czas psychoterapii. A jak wpłynęło na jej efektywność? To temat do odrębnej analizy, konieczne jest bowiem przedstawienie różnych stanowisk.

Nie ma natomiast żadnego sporu, iż odkrycie piątego prawa stresu zbudowało kolejny pomost pomiędzy nowoczesną nauką i staroświecką wiedzą rozbudowywaną przez tysiąclecia.

CDN

DR WIKTOR BODNAR

Pomagamy osobom z problemami alkoholowymi i nerwicowymi
**HOLISTYCZNE CENTRUM
ROZWOJU**
TEL. 530-1069

**Rozwiązanie ROZETKI
z numeru 186**

Prawoskrętnie: cysterna, cylinder, sylwetka, komitywa, talerzyk, modystka, kombinat, biczyisko, fundator, sierotka, egoistka, garncezek, foremnik, owczarek, odstępca, histeryk. **Lewoskrętnie:** występki, cysterka, wybierak, rozwódka, magister, fonetyka, goryczka, diabetyk, Murzynka, niedosyt, igrastwo, kanister, lornetka, świeczka, odrzynek, historyk.

**Rozwiązanie KRZYŻÓWKI
z numeru 188**

Poziomo: Skarga, internat, rezonans, karawana, koneksja, Luwr, intrata, aport, saga, rywal, arak, tartan, Alina, napar, pompa, Madagaskar, teren, Cezar, senat, Eneas, rota, Ajson, skat, napad, opalacz, wróg, Maracana, taternik, maskara, Maradona, rekord.

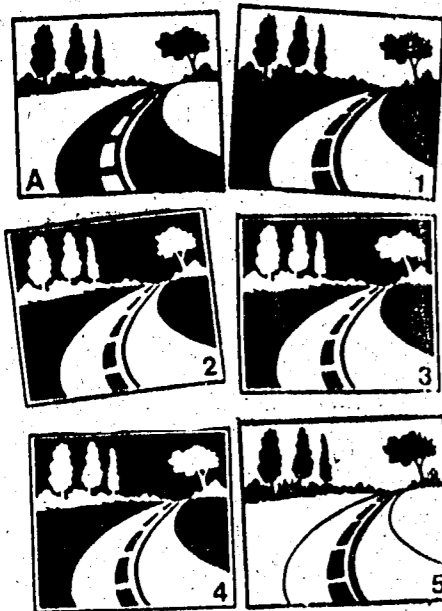
Pionowo: kwadra, realia, amantka, krata, szklarnia, laurka, iskra, tango, rokita, Azjata, psłarka, senator, wena, lalk, remiz, kwadrat, trans, Rumunia, Apacz, pirat, data, głos, stenogram, starter, okrasa, antaba, Jowisz, szarak, Algier, prawo, dramat, antał.

**Na upał nie ma jak basen
- rozwiązanie**

Najmilej w wodzie: B-5, D-7, G-13, H-17, I-20, L-11, P-8, T-6 oraz Z-4.

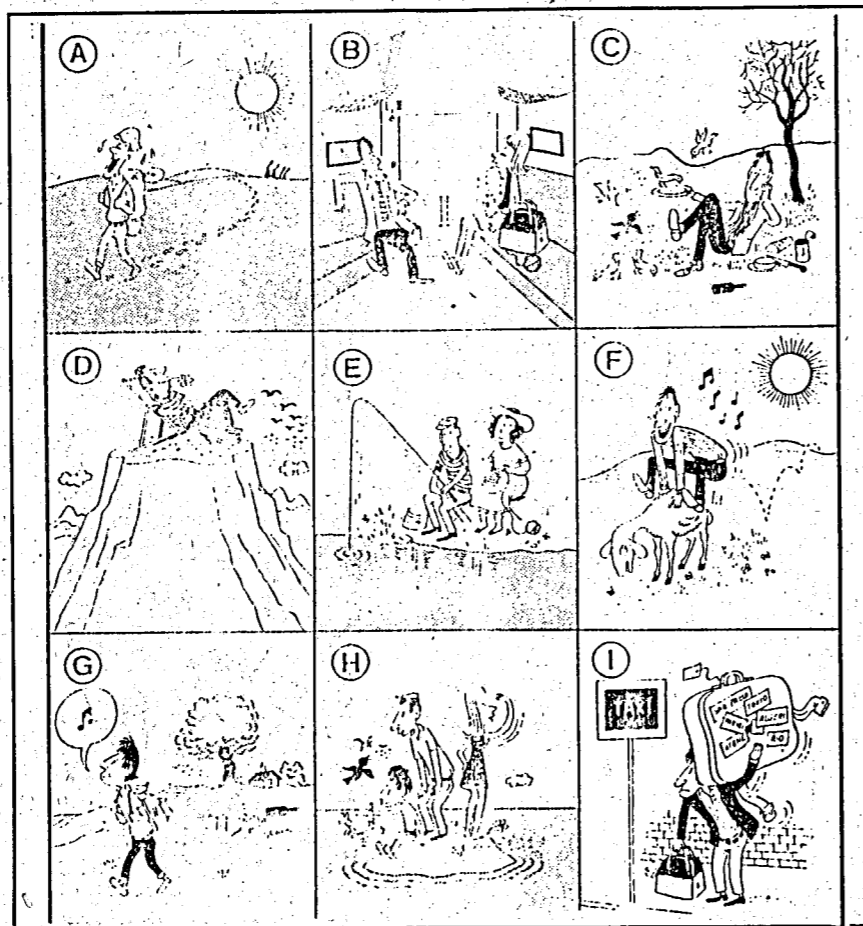
NEGATYW

Na rysunku oznaczonym literą A widzimy zakręt szosy oraz fragment krajobrazu. Na pozostałych pięciu rysunkach negatywy tego samego ujęcia. Pozornie wyglądają one dokładnie tak samo jak oryginał, w rzeczywistości tylko jeden z negatywów jest w pełni wierną kopią. Czy potraficie powiedzieć, który?

LIPCOWE WYCIECZKI

Dziewięć rysunków powiązanych jest z sobą łańcuchowo: każdy obrazek wiąże się z innym jednakowym szczegółem. Dla przykładu: rysunek A i rysunek F wiąże słońce, zaś rysunek F oraz rysunek... Właśnie, jaka jest dalsza kolejność tego łańcucha?

ZE ŚMIECHEM NIE MA ŻARTÓW

Prawidło ogólne: można pobierać wyższe daniny w miarę wolności obywateli; jest się zaś zmuszonym uszczuplać je, w miarę jak zwiększa się niewola.

Charles Louis de Secondat de Montesquieu

Natura dała nam dwoje oczu, dwoje uszu, ale tylko jeden język po to, abyśmy więcej patrzyli i słuchali, niż mówili.

Sokrates

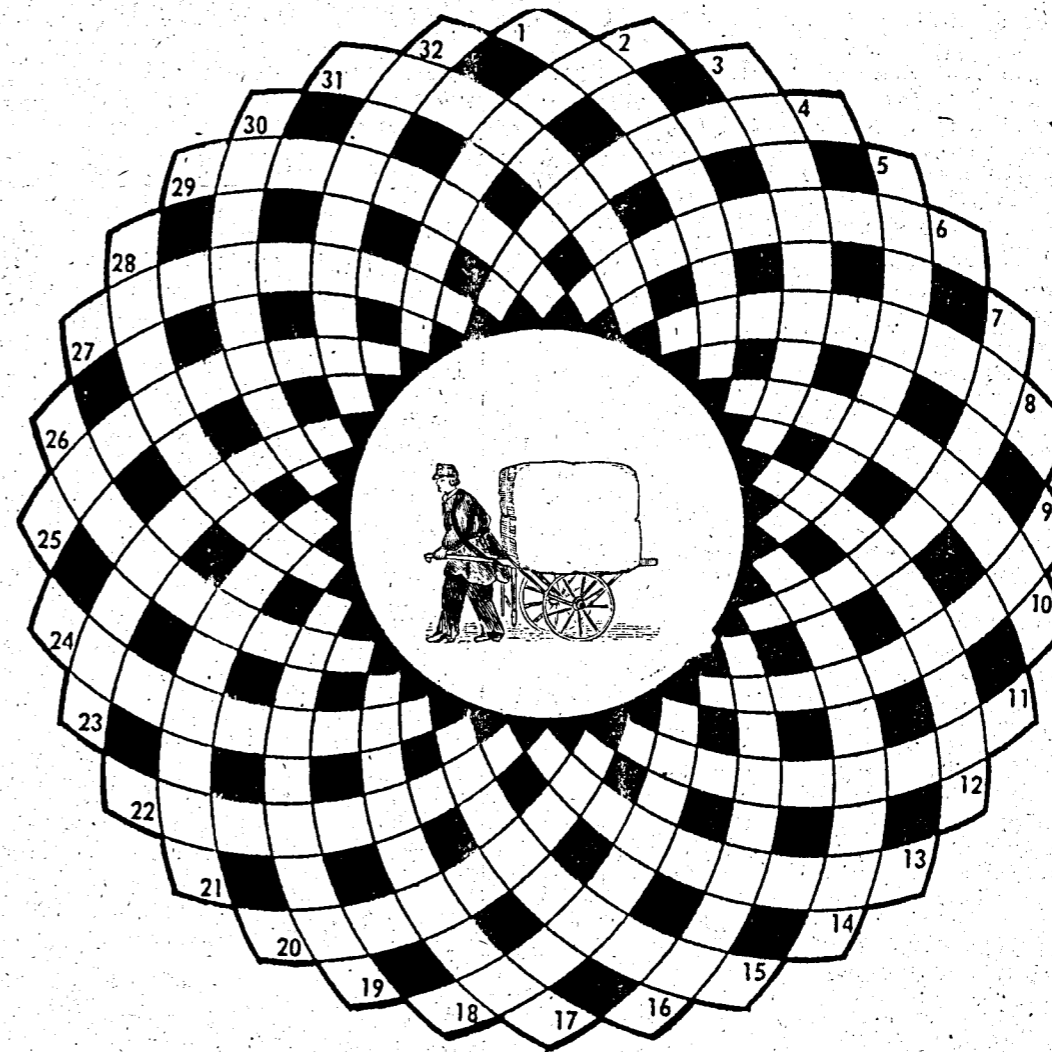
Jestem za reprivatyzacją życia wewnętrznego.

Stanisław Jerzy Lec

Pewność siebie nie da się pogodzić z rozumem.

Lew Tolstoj

Rozeta

W upalny wieczór

Prawoskrętnie:

- 1) zjawisko fizyczne zawsze związane z wodą.
- 3) część świata.
- 5) ssak lub okret wojenny.
- 7) fałsz, kłamstwo.
- 9) interpretacja określonego zagadnienia.
- 11) kontrolerka.
- 13) instrument muzyczny z korbą.
- 15) kuzynka mandoliny.
- 17) głębsza niż talerz.
- 19) dom z pokojami do wynajęcia.
- 21) zabawka w postaci klocków.
- 23) grający „róg myśliwski”.
- 25) natychmiastowe przejście z defensywy do ofensywy.
- 27) myśliwy w lesie
- 29) walczy na tyłach nieprzyjaciela.
- 31) nasył z szynami.

Lewoskrętnie:

- 2) prorocstwo.
- 4) wizerunek.
- 6) wyspa w Małych Antylach.
- 8) nieskończoność w czasie.
- 10) współpracownik.
- 12) przekazywanie myśli na odległość.
- 14) podpora architektoniczna w formie posągu kobiety.
- 16) najgłębsze jezioro Nowej Zelandii.
- 18) łódź w kształcie pirogi.
- 20) izolotka.
- 22) położna.
- 24) deszczochron.
- 26) lina ściągająca żagiel.
- 28) sąsiadka Panamy.
- 30) przejście cięczy w stan lotny.
- 32) chordefon smyczkowy – kolos.

Horoskop tygodnia

KALENDARZYK

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia
Usłyszysz w tych dniach miłe słowa ze strony osób, na których zdaniu Ci zależy. Ta przyjemność wydatnie poprawi Twój nastrój, a nawet zdopinguje do energiczniejszego działania. Warto bowiem udowodnić, że głoszone pochwały mają konkretne pokrycie. Dzieci wreszcie wdrożyły się w rytm obowiązków po wakacjach. Znak przyjaźni - Bliźnięta, unikaj Koziorożca. Dzień - środa, liczba - 4.
BYK: 21 kwietnia - 21 maja
Ruch, zabieganie, dużo pilnych i ważnych spraw. Okazja ku temu będzie istotna na tyle, że Twoja nerwowa krzątanina okaże się w pełni uzasadniona. Rozmowa z kimś rzadko widywanym, a ważnym, może być bogata w efekty! Chodzi o krąg Twoich zainteresowań zawodowych. Zadbaj o zdrowie i samopoczucie, mniej wagi przykładając do zbawienia świata całego. Znak miły - Ryby, unikaj Wagi. Dzień - wtorek, liczba - 8.
BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Atmosfera oczekiwania na dalszy bieg spraw, którym poświęcasz uwagę już od jakiegoś czasu. W tych dniach najpewniej dotrzesz do finału. Da Ci to niemałą satysfakcję. Ale rywalizacja z kimś równie zainteresowanym sprawą jak Ty trwać będzie nadal. Mimo pewnego zdenerwowania, uznasz ją za rodzaj ostrogi do działania... Znak miły - Skorpion, unikaj Wodnika. Dzień - niedziela, liczba - 2.
RAK: 22 czerwca - 22 lipca
Zbliża się okres pewnych zmian, dość zasadniczych w niektórych polach Twego działania. Odczujesz trochę tremy, a także moment niewiary we własne siły. Na szczęście nie potrwa to długo. Zaraz potem rzucisz się z nową energią w sam wir ważnych spraw! Ale one ułożą się bezszelestnie. Dobra passa życiowa. Znak życzliwy - Strzelec, unikaj Panny. Dzień miły - piątek, liczba - 6.
LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
Wysłuchasz pochwał, które nie zawsze dadzą Ci się w pełni szczerze. Nie zwracaj sobie głowy takimi podejrzeniami! Ten, z którego zdaniem się liczysz, powie Ci prawdę. Stwórz mu tylko odpowiednią okazję. Spotkanie, na które w tych dniach dostaniesz zaproszenie, powinno być udane, więc nie odmawiaj udziału!... Znak miły - Lew, unikaj Raka. Dzień - sobota, liczba - 3.
PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Nowe twarze, nowe tematy do rozmowy. Ruch w starych sprawach. Tak najpewniej będzie wyglądał ten tydzień. Trzeba będzie bardzo uważać, żeby zdążyć tam, gdzie Twoja obecność jest rzeczywiście potrzebna, a zrobić unik wówczas, gdy sytuacja Ci nie w smak. A może tak się zdarzyć. Uroczystości rodzinne w podniosłej i uroczystej atmosferze. Znak miły - Bliźnięta, unikaj Ryb. Dzień - środa, liczba - 4.

WAGA: 23 września - 23 października
Bieg niektórych spraw trochę zawiedzie Twoje oczekiwania. Spróbuj nie okazywać swoich przeżyć. Zwłaszcza że w niedługim czasie sytuacja się trochę unormuje i powoli wyjdiesz na swoje. Pomocny okaże się ktoś pozostający dotychczas na boku. Warto poświęcić czas i energię, bo sprawy, z którymi się zetkniesz będą miały duży ciężar gantkowy. Znak sprzyjający - Baran, unikaj Wagi. Dzień miły - poniedziałek, liczba - 4.
SKORPION: 24 października - 22 listopada
Nieoczekiwane sprawy do tej pory jasne skomplikują się. Potrzebne z Twojej strony będą takt i bardzo delikatne postępowanie. Nawet drobne uchybienie od przyjętych norm czy niedostrzeżenie na czas zmiany atmosfery mogą mieć poważne skutki związane z długo wlokącymi się kłopotami. Uwaga! finanse wymykają się spod kontroli. Znak przychylny - Koziorożec, unikaj Raka. Dzień - sobota, liczba - 7.
STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
Niekóre zdarzenia, nawet drobne, uświadomią Ci problemy dotychczas mało zrozumiałe. Mówiąc po prostu - jakaś nowa sytuacja otworzy Ci oczy. Zupełnie inaczej zaczniesz traktować sprawy dotychczas istotne, a teraz już nie tak ważne! Niespodzianką będzie krótki, ale interesujący wyjazd. Korzystaj z okazji - lato zbliża się ku końcowi. Znak życzliwy - Waga, unikaj Byka. Dzień miły - wtorek, liczba - 5.
KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia
Miłe spotkanie będzie ozdobą tego tygodnia. Jest szansa, że staniesz się ozdobą towarzystwa. Warto dobrze przygotować się do tej roli! Rywalizacja z kimś dobrze znanym nie powinna doprowadzić do spięcia. Trzymaj więc nerwy w takich okolicznościach na wodzy. Zdrowie dopisze. Finanse lekko powyżej normy. Znak miły - Bliźnięta, unikaj Ryb. Dzień - wtorek, liczba - 5.
WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Napięta sytuacja. Nie komplikuj jej dodatkowo. Zwłaszcza że są szanse na szybkie uspokojenie się tego wzburzonego morza!... Rozmowa z kimś życzliwym dużo Ci da. I w tę stronę zwróć swoją uwagę. Przelewać się nie będzie, ale na brak pieniędzy narzekać nie możesz. Liczne i dobrane towarzystwo może się rozpaść. Znak miły - Waga, unikaj Raka. Twój dzień - niedziela, liczba - 4.
RYBY: 19 lutego - 20 marca
Spotkanie w gronie życzliwych Ci osób, może nawet jakaś miła niespodzianka. Kilka rozmów przeprowadzonych z tej okazji da Ci dużo do myślenia. Szczególnie jedna sprawa obudzi na nowo, już zarzucone, nadzieje. Wakacje już na półmetku, a Ty wcale nie czujesz tego. Czynnieszy wypoczynek w czasie weekendu. Miły znak - Lew, unikaj Wagi. Dzień - piątek, liczba szczęśliwa - 5.

25	C	JAKUBA KRZYSZTOFA
26	P	ANNY MIROSLAWY
27	S	JULII NATALII
28	N	WIKTORA INNOCENTE(1)
29	P	OLAFI MARI
30	W	JULIY LUDMIŁY
31	S	IGNACEGO LUBOMIRA

(30) 23 VII 1961 - W Dinard (Francja) zmarł Józef Andrzej Teslar, dr filozofii, poeta, publicysta, tłumacz, wykładowca języka polskiego w szkołach wojskowych (Saint Cyr, Paryż), autor podręcznika w języku angielskim - *A New Polish Grammar*, 1941. Urodził się w 1889 r. w Krzeszowicach k. Krakowa.

23 VII 1964 - W Londynie powstał Polski Ośrodek Społeczno-Kulturalny.

(100) 29 VII 1891 - W Warszawie urodził się Wacław Komarnicki - prawnik, profesor prawa państwowego i międzynarodowego, działacz Stronnictwa Narodowego, minister sprawiedliwości w rządzie emigracyjnym W. Sikorskiego, autor wielu prac naukowych. Zmarł w 1954 r. w Londynie.

- W lipcu 1949 roku ukazał się pierwszy numer czasopisma „Tygodnik Katolicki” (od 1974 r. „Tygodnik Polski”) niezależnego organu Polaków w Australii i Nowej Zelandii.

(50) 3..07.1941 - Powstała Polska Armia na Wschodzie.

COLA

Gorąco? Może więc szklaneczkę Coli? Nie? Niezdrowo? Co za głupstwa! To lekarstwo. Wystarczy zajrzeć do spisu Michaela Castlemana ziół leczniczych. Gdyby Amerykanie wiedzieli co tak złośliwie umiarkowania - napoje z zawartością coli na pewno miałyby wzięcie na rynku jeszcze większe niż obecnie i tak wysokie. 70% konsumowanych w USA bezalkoholowych napojów to właśnie cola - coca czy pepsi, czy ich bliźnięta.

Kto powinien się rozejrzeć za Colą? Przede wszystkim astmatycy. Gdy podczas ostatniej fali upałów lekarze uderzyli na alarm z powodu zanieczyszczenia powietrza gorącym kurzem i radzili osobom z chorobami układu oddechowego odsiedzieć w domu, - dodajemy od siebie - ze szklaną Coli będzie jeszcze lepiej.

TROCZĘ HISTORII

Mieszkańcy zachodniej części Afryki kurowali się Colą już w czasach prehistorycznych, żuli nasion rośliny cola nitida na podwyższonej temperaturze, a także by poczuć się rześko. Działają bowiem jak stymu-

lant. Afrykańscy niewolnicy przywieźli ze sobą nasiona na Karaiby i do Brazylii. Wyrosły z nich wkrótce pierwsze drzewka na nowej ziemi. Lokalna ludność odkryła nowe zalety rośliny - jako środka pobudzającego trawienie, odwodniającego, na biegunkę, na leniwą akcję serca. Poniektórzy byli przekonani, że cola jest afrodyzjakiem, zauważono bowiem, że utrudnia zaśnieć!

Do USA przywędrowała na dobre dopiero po wojnie domowej. W XIX wieku znalazła się w spisach zielarskich i domowych apteczkach jako środek przeciw depresji, migrenie, bólowi głowy, chorobie morskiej i porannym mdłościom ciężarnych.

W 1886 roku aptekarz z Atlanty pan John Styth Pemberton zrobił syrop z cukru i ekstraktu coli dodając przy tym odrobinę wyciągu z rośliny coca (z której wytwarza się również cocaine). Warzył to przez czas jakiś na trójnogu w ogródku, po czym wymieszał z gazowaną wodą. Powstał z tego musujący orzeźwiający napój, który odkrywca skosztował ze swym księgowym. Nazwali go razem Coca-Cola.

W dwa lata później Pemberton sprzedał - za \$2.300, patent przemysłowcowi z Atlanty Asie Candlerowi, który okazał się obrotnym

Cola jest wielkim drzewem, które upodobało sobie klimat zachodnich wybrzeży Afryki, Brazylii, Karaiby, Sri Lankę i Indonezję. Kwitnie pięknymi żółtymi kwiatami. Nie owocuje orzechami. Tak określane są czekoladowe w kolorze zawiązki pączków młodych liści. To z nich właśnie robi się Coca-Colę.

sprzedawcą i w ciągu 6 lat uczynił Coca-Colę najpopularniejszym napojem Ameryki. W tej chwili dociera do blisko 140 krajów.

Formuła Coca-Coli mimo iż pilnie strzeżona przez generacje jej producentów ulegała jednak zmianom. Kiedy USA zakazały produktów kokałnowych wydawało się, że bliski jest upadek napoju z napisem "Coca". Producent posłusznie usunął wyciąg kokałnowy. Obecnie napój zawiera dekalkalizowany ekstrakt coki i dawną dawkę coli.

JEDNAK LECZY

David Hoffmann wyznawca holistycznej medycyny i zołolecznictwa twierdzi, że Coca-Cola działa leczniczo na stany przygnębienia, depresje, migreny, brak apetytu, zaburzenia żołądkowe. Nie pozostaje nic innego jak upewnić się na własnej skórze. Zawiera kofeinę, choć nie tak dużo jak filiżanka świeżo parzonej kawy (100 miligramów), neski (65 miligramów) - szklanka coli (12 uncjowa) zawiera kofeiny około 50 miligramów. Nawiasem mówiąc, jest to kofeina dołożona w procesie produkcji.

ASTMA

Kofeina i Cola mają właściwości rozszerzania naczyń oddechowych. Niedawno Journal of the American Medical Association zalecał napoje z colą astmatycznym dzieciom, które "zastykają" je chętnie i skutecznie. Nawet dzieciom do lat 2 cierpiącym na astmę można podawać minimalne dawki. Można też dostać niektóre "orzyszki" coli, na których według zbliżonej do odkrywcy coca coli recepty robimy własny napój (1 łyżkę na szklanke, parzymy przez 10 min.).

KTO NIE POWINIEN

Kobiety ciężarne i karmiące, osoby z zaburzeniami snu i stanami pocenia, cukrzycy, wysokociśnieniowcy, cholesterolowcy, sercowcy, zawalowcy, jak i osoby ze skłonnością do wylewów. Pić nie powinien napój z cola ten, u którego występują po niej stany lrytacji i bezsenność. Amerykańska FDA uznała colę za bezpieczną, choć ciągle powtarzają się napady na kawę i kofeinę.

Wszystkie naprawy samochodowe

- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwkorozyjna
- Większość napraw w 30 minut

Specjalne ceny

Certyfikaty aut - \$29,95
 Hamulce tylne - \$59,95
 Hamulce przednie - \$84,95
 Turniki od \$40,05
 (Installed, Lifetime Guaranty)

251-2203, po polsku 274-8229
Thruway Muffler & Brakes Centre
 3090 Lakeshore Blvd. W. Toronto

Druga lokalizacja w SCARBOROUGH - TEL. 297-4800

Islington
 CHRYSLER PLYMOUTH
 5476 Dundas Str. West, Islington, Ont. M9B 1B6
 TEL. biuro: 239-3541, dom: 429-5494
 ADAM MEDYNA
 Sales & Leasing Consultant

Sprzedaj i leasing samochodów nowych i używanych
 Golf, Dodge - Plymouth, samochody osobowe, vany, pick-ups

427	428	429	430
DUNDAS W	QUEEN	SPURWAY	WILSON

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

Inż. ANDRZEJ BOGUCKI ANDRZEJ KOZIARSKI

Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów amerykańskich i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZAŚWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

Naprawa hamulców (przód lub tył) + części **\$49.99**   Wymiana oleju + filtra (do 5 litrów oleju) **\$24.99**

POLECAMY: Przy pomocy najnowocześniejszych dodatków do olejów i paliw:

- przedłużanie żywotności silników i skrzyń biegów
- obniżanie zużycia paliwa
- przywracanie utraconych osiągnięć silnikom

1541 - A The Queensway, Toronto, Ontario M8Z 1T8 **252-0226**

Najlepiej zadzwoń o silnik - używając **FORTE**

UNICAR AUTO COLLISION & Paint Centre

- naprawy powypadkowe
- prostowanie ram • zabezpieczenia przed korozją
- rozliczanie z firmami ubezpieczeniowymi • Holowanie
- samochody zastępcze
- Kompletnie malowanie

TYLKO \$ 600

Południowe Etobicoke, 81 Shorncliffe Rd., TEL. (416) 239-7377

KAPITALNE REMONTY SILNIKÓW
 wraz z pełnym instalowaniem
 objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD
 Stan Ignakiewicz 30 LAT PRAKTYKI Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowych i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjna sprzedaż części zamiennych do silników

PENNZOIL ZABEZPIECZY TWÓJ MOTOR

537-2529 483 DUPONT STREET (przy Bathurst) 537-5857

POL - CAN - COLOR

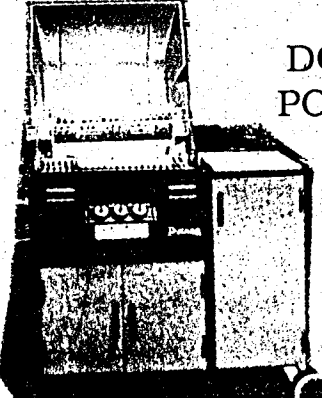
SABINA & JERZY JAWORSKI

TEL: (416) 790-1899

* ŚLUBY	* WEDDINGS
* PORTRETY	* PORTRAITS
* REKLAMA	* ADVERTISING
* REPORTAŻE	* REPORTAGE

SPRZEDAJE NOWE WÓZKI DO HOT DOGÓW PO DOSTĘPNYCH CENACH

1(519)974-9698

KANAŁ 57 KABEL 7 TV

FM 108 RADIO

ZAPRASZA
 na programy radiowe i program TV

*****

FM 100.7 STEREO
 od poniedziałku do piątku
 godz. 10³⁰-11³⁰ rano
 niedziela godz. 7⁰⁰-8⁰⁰ wieczorem

FM 108 STEREO
 poniedziałek godz. 9⁰⁰-11⁰⁰ wieczorem
 sobota godz. 2⁰⁰-4⁰⁰ po południu

*****

CITY TV Kanał 57 Kabel 7
 niedziela godz. 10³⁰-11⁰⁰ rano

BIURO PODRÓŻY

SAVE-O-WAY
 OVERSEAS SERVICES
 A division of 547319 Ontario Ltd.
 WORLD WIDE TRAVEL

331 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. Canada M6R 2M8
 TEL. (416) 532-3042, 532-3794 (Otwarte: 10 - 18, soboty: 10 - 16)
 720 Burnhamthorpe Rd. W., Unit 17, Mississauga, Ont., Canada L5C 2R9
 TEL. (416) 896-2832, Fax 273-5993 (Otwarte: 10 - 18, soboty: 10 - 16)

Już z górą 9 lat firma Save-O-Way wysyła co tydzień regularnie kontenery z paczkami do Polski.

• BILETY LOTNICZE DO POLSKI I INNYCH KRAJÓW • PRZELOTY CZARTEROWE DO POLSKI SAMOLOTAMI LOT • ZAPROSZENIA I NAJTAŃSZE UBEZPIECZENIA DLA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH KANADĘ
 • WYSYLKA SAMOCHODÓW • SŁONECZNE WAKACJE W CIEPŁYCH KRAJACH

Każdy klient kupujący bilet lotniczy o wartości powyżej \$500 może wysłać bezpłatnie paczkę morską o wadze do 10 kg do Polski lub innego kraju na świecie!

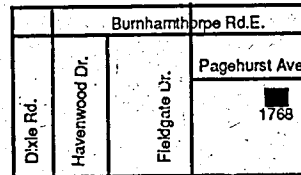
PACZKI DO POLSKI	p. Alieja 160 Wilkinson Rd. unit 36 Brampton Tel. 452-0485	KINGSTON'S DELI 91 Princess St. Kingston, Ont. (613) 531-8380	European Sausage Deli Lidia Piskiewicz-Jan Górski 82 Halsey Ave. Tor. M4B 1A9 Tel. (416) 755-4221 SCARBOROUGH, ONT.	BIG WIN CENTRE Lottery Headquarters 760 Brant Street Burlington, Ont. L7R 4B7 tel. 639-7547
Kitchener, Ont. Kazan Overseas Parcels 83 Shanley St. Tel. 743-7653	Woodstock, Ont. Heily Cross Church 169 Ingersoll Rd. Tel. 539-1050	Dellhi, Ont. Aleksander Bożek R.R. 1, Dellhi Tel. 582-1058	Brantford, Ont. Polonaise Deli 24 Dalhousie St. Tel. 753-7550	Sault Ste Marie, Ont. Edward Glowik 324 Whitney Ave. Tel. (705) 253-7240
DANA PARCEL 55 Thornhill Dr. Guelph, Ont. N1H 8C7 Tel. 836-4672	Oshawa, Ont. Barbara Rzeźniczek 869 Capri Court Tel. 435-0600	Hamilton, Ont. Save O-Way 747 Barton St. E. Tel. 545-6788	Thunder Bay, Ont. Frank Customs 519 Simson St. Tel. 622-3885	St. Catharines, Ont. St. Joseph's Bakery 53 Facer St. Tel. 937-4411

INCOME TAX CONSULTANT

Członek Kanadyjskiej Federacji Konsultantów Podatkowych

CZESŁAW KĘPA

1768 Pagehurst Ave.
Mississauga, Ont.
TEL. 238-0447

Prowadzi jedną z najdłużej istniejących w Ontario i najsprawniej działających polskich firm konsultacji podatkowych. Dokonujemy usług w zakresie: sporządzania zeznań podatkowych i księgowości, odwołań do Ministerstwa Finansów, listów i sprawozdań finansowych, otwierania, kupowania i sprzedaży biznesów, całoroczne konsultacje z prawa podatkowego.

INCOME TAX

507-3545 Biuro
568-4768 24 godziny

JACEK REMBECKI
Rem-Tax
Service

WRÓŻENIE Z KART

Masz problem? Nie wiesz jak go rozwiązać?
Może pomoże Ci wróżba z kart. TEL. 926-0270

Manulife
Financial

JERZY SZEMPLIŃSKI

- Spłaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Inwestycje, \$ 100 000 wolne od podatku
- Ubezpieczenia dla odwiedzających

DO YOU KNOW?

- We are the biggest life insurance company in Canada by asset size...

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

Halina Baranowska
M.A., A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.
Suite 625, 21 Four Seasons Place
ETOBICOKE ONT. M9B 6J8

TEL. 740-7463

MUTUAL FUNDS

Mutual of Omaha Insurance Company

na życie • biznesu

UBEZPIECZENIA dla odwiedzających w razie choroby lub wypadku
plany finansowe zabezpieczające dzieci
plany emerytalne RRSP

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

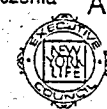
2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia

- LIFE INSURANCE - na życie
- DISABILITY - chorobowe
- MORTGAGE - hipoteczne
- GROUP, BUSINESS - handlowe
- RRSP, ANNUITY - emerytury
- VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić
Biuro: 226-6515 Dom: 858-0129

Andrzej
Krysiak

WISŁA PARCEL SERVICE

72 HOWARD PARK AVENUE
TORONTO, ONTARIO CANADA M6S 1V6
TEL.: (416) 534-9864 Fax (416) 534-9864

OD 8 LAT
SPECJALIZUJEMY SIĘ
W

WYSYŁCE PACZEK DO POLSKI
NAJTANIEJ przez WISŁĘ DO KRAJU
MOŻECIE PAŃSTWO PRZESŁAĆ PIENIĄDZE, KWIATY, LEKI,
PACZKI Z KATALOGÓW
PACZKI M - 1.60/1 KG OPLATA \$6.50
L - 3.60/1 KG

NR 189 • 25 - 31 LIPCA 91

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne,
renowacja łazienek, kuchni,
wykładziny, kafelki,
wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
☎ 249-5212 lub 742-1302

Dr. JOLANTA JASTRZEBSKA

LEKARZ OGÓLNY

- Choroby skóry
- Choroby dzieci

Przyjmuje w poniedziałki i czwartki w g. 10 - 18, wtorki, srody, piątki w g. 10 - 20, w soboty w g. 9 - 13 (Pierwsza i trzecia sobota miesiąca gabinet nieczynny)

TEL. 588-7878
2333 Dundas St. W. 404

Dr. WANDA HEMPEL

Lek. dentysta
TEL. 466-7777

Godz. przyjęć:
Poniedz. i piątek 10 - 18
Środa 12-19, sobota 9:30-14
696 Danforth Ave.

Suite 202
(stacja kolejki Pape)
AKCEPTUJEMY
DENTAL INSURANCE

ARNOLD PENK

GOLD MASTER SALESMAN

od 1.9%
SALES & LEASING
FINANSOWANIE
lub RABAT do \$1000
NA NIEKTÓRE
MODELE SAMOCHODÓW!

ARNOLD PENK jest przedstawicielem firmy sprzedającej samochody produkcji GENERAL MOTORS znajdującej się w tym samym miejscu od 1932 roku.

- Szeroki wybór nowych i używanych samochodów.
- Nowe samochody roczniki 1990/1991 posiadają gwarancję na wszystko przez 3 lata lub na 80 tys. km jak również bezpłatną gwarancję antykorozyjną na 6 lat lub 160.000 km.
- Bezpłatna klimatyzacja na niektóre modele.
- Na używane samochody można nabyć roczną lub dwuletnią gwarancję.

ARNOLD PENK specjalizuje się w sprzedaży i finansowaniu samochodów już od 20 lat. Jest jednym z najlepszych w Kanadzie w swej dziedzinie. Zwracając się do PENKA możesz liczyć na pomoc w znalezieniu najlepszego samochodu dla siebie i swojej rodziny.

ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki kupna i finansowania samochodu: załatwiająca na miejscu sprzedaż, pożyczkę i pomoc w znalezieniu taniego ubezpieczenia.

Osobista opieka pana PENKA przez cały okres posiadania samochodu. ARNOLD PENK został odznaczony przez G.M. jako GOLD SALESMAN. A także jest znany jako społecznik. Czy jeszcze ktoś może tyle zaoferować? Pamiętaj! Zakup samochodu jest poważną transakcją, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję.

Doświadczenie, wiedza i uczciwość jest podstawą biznesu ARNOLDA PENKA. Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 771-0688, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto Ont. (przy College St.)

Zbigniew Obrębski
Artysta- fotograf. Współpracownik ECHA
Wykonuje na zamówienie zdjęcia portretowe oraz ślubne
tel (416) 694-3792

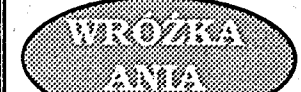
LOGO PROJEKT ZNAKU FIRMOWEGO (Graficzna kombinacja liter)
PIECZATKA (4 linijki) \$499 + GST PST
NAPIS NA SAMOCHÓD (40 samoprzyl. winyl. 4" liter-dowolny kolor)
5000 ulotek kolorowa farba biały papier
500 wizytówek (Logo, biały papier, kolorowa farba)
500 kopert (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)
500 papierów listowych (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)
100 rachunków bezkalkowych, 2 częściowych
100 formularzy do wycen bezkalkowych, 2 częściowych
200 nalepek adresowych

Business Starter Special

761 9659

Master Printing Inc., 2965 dundas St. W. Fax 761 1933 8AM - 6PM M-F

NAJBARDZIEJ ZNANA
WŚRÓD POLAKÓW
W KANADZIE

Dzięki darowi intuicji pomoże Ci w rozwiązaniu Twoich problemów.
Wróżba z kart • przyszłość • teraźniejszość • przeszłość
TEL. 633-4469

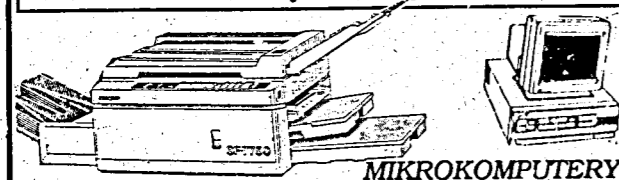

TIPS

Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092

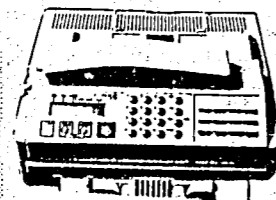
Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do
Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny
klasy światowej

MIKROKOMPUTERY

KOPIARKI

- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

SHARP FAXY

TIPS

Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092

Oferujemy pełny wybór telefonów
przenośnych i samochodowych
najlepszych światowych firm!

- 5-letnia gwarancja na wybrane modele
- gwarantowane najlepsze ceny i serwis
- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe (Trade in)
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

CANTEL APPROVED AGENT

ADWOKACI

MALICKI and MALICKI
Marek S. Malicki
Adwokat

3020 Kirwin Ave. Mississauga, L5A 2K6
TEL. 279 - 6250

Załatwia sprawy:
- kupna i sprzedaży nieruchomości - hipoteki - sporne sprawy
matrymonialne - testamenty (ostatnie wole) - spadki

... przychodzi z pomocą
każdemu,
kto ma problemy
z prawem karnym
Auto - 580-6445

adwokat
KRZYSZTOF PREOBRAŻENSKI

dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823

Adres kancelarii adwokackiej:
99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

FIRMA ADWOKACKA

MICHAEL CZUMA ASSOCIATES

Oferuje doświadczenie i efektywną pomoc
w sprawach **KARNYCH**

- Prowadzenia samochodu w stanie nietrzeźwym (impaired driving)
- Napaści (assaults) • Kradzież (theft)
- oraz we wszelkich sprawach podlegających kodeksowi karnemu, włączając sprawy sądowe i apelacje na wszystkich szczeblach sądownictwa

Mec. Michał Czuma, L.L.B.

599 - 5799

481 University Ave., Suite 502
Toronto, Ontario M5G 2E9

SOUTH ETOBICOKE COMMUNITY LEGAL SERVICES

udziela porad prawnych po
polsku, wyłącznie w czwartki
od godz. 14:00 do 16:00 dla osób
mogących wykazać się niskimi
dochodami

- sprawy emigracyjne • problemy z właścicielami domów • sprawy związane z zasiłkiem dla bezrobotnych • zasiłek społeczny i rodzinny • emerytura
- Usługi przysługują jedynie mieszkańcom Południowego Etobicoke

TEL. 252-7218

2970 Lakeshore Blvd.W. # 303
(Blisko Islington)

**PROFESSIONAL
RESUME WRITING**
Piszę resume i cover letter.
Przygotowuję do interview.
EWA DUBISKA
TEL. 925-8128

PACZKI do POLSKI

- Można dowolnie zestawiać skład paczki.
- Dostawa bezpośrednio do domu odbiorcy.
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat.
- Zamówienie minimum 5 kilogramów.
- Ceny w dolarach kanadyjskich.
- Czas dostawy - około 14 dni od daty otrzymania zamówienia

Nazwa towaru	Jednostka	Ilość	C\$	Razem
Pomarańcze.....	1 kg	..... @	2.90 =	.....
Cytryny.....	1 kg	..... @	2.90 =	.....
Grejpfruty.....	1 kg	..... @	2.90 =	.....
Banany.....	1 kg	..... @	3.40 =	.....
Mandarynki *.....	1 kg	..... @	3.40 =	.....
Ananas.....	1 szt.	..... @	2.90 =	.....
Orzech kokosowy.....	1 szt.	..... @	2.90 =	.....
Kiwi.....	1 szt.	..... @	0.80 =	.....
Czekolada orzechowa 100 g	..... @	1.30 =	.....	.....
Czekolada mleczna.....	100 g	..... @	1.30 =	.....
Czekolada gorzka.....	100 g	..... @	1.30 =	.....
Guma do zucia 20szt	125 g	..... @	1.80 =	.....
Chalwa.....	1 kg	..... @	11.20 =	.....
Miód -Dziki Kwiat.....	500 g	..... @	2.40 =	.....
Kawa ziarnista.....	250 g	..... @	4.00 =	.....
Kawa Nescafe.....	100 g	..... @	4.40 =	.....
Herbata sypka.....	250 g	..... @	4.80 =	.....
Herbata ekspresowa	100 szt.	..... @	4.80 =	.....
Czekolada w proszku	800 g	..... @	6.40 =	.....
Rodzynki.....	250 g	..... @	1.60 =	.....
Figi.....	200 g	..... @	2.20 =	.....
Migdały.....	200 g	..... @	2.20 =	.....
Wiórki kokosowe.....	200 g	..... @	2.20 =	.....
Pasta "Nutella"	450 g	..... @	3.20 =	.....
Kabanosy.....	1 kg	..... @	12.00 =	.....
Poledwica wedzona.....	1 kg	..... @	14.00 =	.....
Baleron.....	1 kg	..... @	12.00 =	.....
Szynka w puszcze.....	454 g	..... @	4.80 =	.....
Szynka mielona.....	340 g	..... @	2.60 =	.....
Dostawa do domu i ubezpieczenie			C\$ 5.50	
Zalaczam: ... Czek ... Money Order Total C\$.....				

* Od 1 czerwca do 30 września mandarynek nie wysyłamy.

Nadawca : .....
Adres : .....
.....
Odbiorca : .....
Adres : .....

EuroPak International®

1547 Merivale Road, Merivale Depot, Box 5554
Ottawa, Ontario K2C 3M1 Tel.: (613) 722 2767

"PANI JADWIGA"

Polski Program Radiowy

1250 AM, soboty od godz. 1 - 2 po poł.
TEL. 604-2247

Wiadomości, publicystyka, muzyka klasyczna

STUDIO ANKA
Anka Czudec
photographer
2374 Bloor St. West, Toronto
(416) 769-4488

Lech Prusiński NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ

W związku ze zmianami kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie — niezależnie od ich obecnego statusu — że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

\$ KORPORACJE

\$ PROFESJONALIŚCI

\$ OSOBY INDYWIDUALNE

26 GLENADEN AVE. EAST, TORONTO, ONT. M8Y 2L3

\$ Skorzystaj z wypróbowanych wieloletnich strategii
odpisów podatkowych

\$ Zaoszczędź setki dolarów dzięki naszym mało znanym
technikom planowania podatkowego

\$ Nie trać czasu na zapoznanie się z przewodnikiem Urzędu
Podatkowego, który nie ujmuje wielu dozwolonych
odpisów

Zdaj się na fachowe i dyskretne usługi firmy
Piotra Chwalisza

CHWALISZ TAX
& BUSINESS CONSULTING INC.

\$ Stosujemy przepisy prawa podatkowego na korzyść Klienta!

\$ NIE ZWLEKAJ - ZADZWOŃ DZISIAJ!

TEL. (416) 233 - 2804 FAX: (416) 233 - 3583

\$ PROWADZENIE KSIĄG

\$ PRZYGOTOWYWANIE SPRAWOZDAŃ

Concept 100

Advance
Real Estate Ltd.

BEZPŁATNE PORADY FINANSOWE
POSZUKUJĘ DOMÓW NA SPRZEDAŻ
TYLKO \$351 tys. - 3-piętrowy triplex,
dochód \$33,600 rocznie, Bloor-Keel St.
Blisko High Park. "Power of Sale" - musi być
sprzedany.

HENRY A. RASTON

Biuro: 534-9246 Dom: 767-4022
1655 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6

SPRZEDAŻ • KUPNO
• WYCENA
FINANSOWANIE
NIERUCHOMOŚCI

J.W. REFRIGERATION

NAPRAWA klimatyzacji (air conditioning)
centralnej i okiennej oraz lodówek, pralek,
suszarek i pleców elektrycznych
SPRZEDAŻ nowych i używanych
klimatyzatorów (air conditioning)

Józef TEL. 255-6073

METRO TORONTO

Sprzedż - kupno -
wynajem domów, interesów
i apartamentów.
Solidna i fachowa pomoc w
załatwianiu formalności
prawnych i finansowych

Kamil KOWALCZYK

TEL. biuro: 536-5000, dom: 247-2658

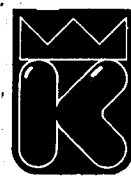
- 80 Coe Hill Dr. - 3-sypialniowy Co-op apart. za fantastyczną cenę \$84,900.
- Polskie delikatesy - pełne wyposażenie, 1500 sq. ft., cena TYLKO \$39,000.
- Etobicoke - mieszkanie własnościowe, 3 sypialnie, południowa strona, tylko \$30 tys. wpłaty.
- Bloor/Dundas - wolno stojący murowany dom, \$229,000.
- Roncesvalles Ave. - blisko kościoła i Credit Union, 3-sypialniowy dom z apart. w "basementie". Tylko \$219,000.
- Royal York/Eglinton - znakomite "bungalowy" w najlepszej części Etobicoke.
- Dundas/Hurontario - condo w centrum Mississauga, 2 sypialnie, 2 łazienki, pralnia. Tylko \$159,000.

MIESZKASZ W PÓLNO-CNO-ZACHODNIM
TORONTO?

SZUKASZ LEKARZA Z EUROPEJSKIM
PODEJŚCIEM, GOTOWEGO TEŻ ODWIEDZIĆ
CIĘ W DOMU?

Przychodnia lekarska w północnym Etobicoke informuje,
że jest obecnie otwarta w dogodnych godzinach -
pon. - piątek od 2 po poł. do 7 po poł. (z wyjątkiem środy).
Rozumiemy po polsku, mówimy po czesku i słowacku.

TEL. 741-2930, 964 Albion Rd. (blisko Islington)
DR. JAROSŁAW POLASEK

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365

**KINGSWAY
MEAT
PRODUCTS
&
DELICATESSEN
LTD.**

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej
produkcji, wyrobionych przez wysoko wykwalifikowanych
polskich rzeźników według tradycyjnych polskich
receptur

CENY KONKURENCYJNE

BLOOR NATUROPATHIC CLINIC

Leczenie środkami naturalnymi:

zioła, akupunktura, homeopatia, hydroterapia,
komputerowa analiza diety

Lidia Dobosz, M.D.(P), N.D.

Halina Sroczyńska, M.D.(P), N.D.

1595 Bloor St. W.,
Toronto, Ontario M6P 1A6
TEL. 534-0050

DR. M.J. CELIŃSKI

Registered Psychologist

Usługi w języku polskim.

Badania wypadkowe dla sądu (urazy głowy,
zaburzenia emocjonalne, psychoterapia rodzinna i
indywidualna, bóle głowy i zaburzenia psychoso-
matyczne, terapia relaksująca i hipnoza (fobie,
leczenie odwykowe palaczy i osób z nadwagą)

Badania inteligencji dzieci i dorosłych

TEL. 226-6397

344 Sheppard Ave. East. Willowdale. Ont. M2N 3B4

DR. TERESA MIRECKA

DERMATOLOG Z POLSKI

Uprzejmie informuje o otwarciu gabinetu
kosmetyki leczniczej i elektrolizy
w Mississauga

2155 Cawthra Rd. (pomiędzy Queensway i Q.E.W.)
TEL. 949-8461

PAMIETNIKI EMIGRANTÓW

Stowarzyszenie "Wspólnota
Polska" i naukowe placówki
pamiętnikarskie ogłaszają
konkurs pod hasłem "Polonij-
nych pokoleń pamiętnikar-
skich portret własny".

Konkurs adresowany jest do
przedstawicieli różnych fal polskiej
emigracji przebywających we
wszystkich zakątkach świata oraz do
ich współmałżonków niepolskiej na-
rodowości, do wszystkich pokoleń
polonijnych, a także do tych, którzy
powrócili do Polski.

Organizatorzy konkursu apelu-
ją o opisanie własnej drogi życiowej,
swego małżeństwa, losów rodzeń-
stwa, rodziców i innych przodków.
Oczekują także opisu miejscowości
pochodzenia i późniejszego zamiesz-
kania oraz informacji o społeczności
lokalnej, o działających tam organi-
zacjach świeckich i parafialnych.

Warto opisać dzieciństwo, lata
szkolne, pracę zawodową, przyjaźnie
i życie kulturalne, własne osiągnię-
cia i niepowodzenia, wrastanie w no-
we otoczenie, przyswajanie języka,
obyczajów i kultury kraju osiedlenia,
kultywowanie polskości.

Cennym uzupełnieniem pamięt-
nika byłaby refleksja na temat nowe-
go i starego kraju, porównanie orga-
nizacji życia i działania różnych in-
stytucji.

Wszyscy uczestnicy konkursu
otrzymają podziękowania oraz albu-
my lub książki. Zwycięzcy - atrak-
cyjne nagrody.

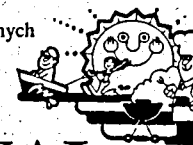
Pamiętniki opublikowane zosta-
ną w książce. Na życzenie zachowa-
na będzie anonimowość wypowiedzi.
Objętość prac nie jest ograniczona.
Można przysyłać maszynopisy lub
rękopisy nie tylko po polsku, lecz w
języku, którym włada się najswob-
odniej.

Teksty prosimy przysyłać pod
adresem: Centrum Pamiętni-
karstwa Polskiego i Polonij-
nego - Instytutu Pamięci
Narodu, ul. Nowy Świat 18/20,
00-373 Warszawa.

Konkurs trwa do 31 marca
1992 roku.

Polsko-Kanadyjskie Stowarzyszenie Zawodów Medycznych

Stowarzyszenie Techników Polskich w Kanadzie
zapraszają na:

WIELKI FESTIWAL POLSKO-KASZUBSKI

W BARRY'S BAY, ONTARIO
w dniach 3, 4, 5 sierpnia 1991.

- * 3 sierpnia - Zabawa taneczna z występami kabaretu z
Ottawy "Po 8 wieczorem",
- * 4 sierpnia - Koncert polskiej muzyki operowej w wykonaniu
Polsko-Kanadyjskiego Towarzystwa Muzycznego z Toronto,
- * 3,4,5 sierpnia - Wystawa Sztuki Artystów Polskich,
- * 3,4,5 sierpnia - Turniej tenisowy o Puchar Festiwalu.

Bilety do nabycia w Restauracji "Krak" 153 Roncesvalles Ave.

Całkowity dochód z imprezy przeznaczony jest na cele medyczne i techniczną
pomoc Polsce.

Patronat nad imprezą objeli:

Konsul Generalny A.Brzozowski,
Mayor Barry's Bay
MP Ontario

Komitet Organizacyjny Festiwalu

Ceny:

wszystkie atrakcje Festiwalu: \$35 od osoby,
lub za:
dzień pierwszy - kabaret i zabawa z kolacją: 7:30 Arena \$20 od osoby,
dzień drugi - koncert: 7:30 Canadian Legion Hall \$12 od osoby,
Wystawa malarstwa: Opening Sat. 12:00 Railway Stat. \$5 od osoby,
Turniej tenisowy: All Day Sunday \$5 od osoby,
Atrakcje Festiwalu będą się odbywać w Holu Arena.

Akomodacje:

proszę rezerwować nocleg w jednym z wymienionych hoteli:

Balmoral Hotel	(613)756-2006
Pinewood Inn	(613)756-2646
Sherwood Motor Hotel	(613)756-3930
Mountain View Motel	(613)756-2757
Chippawa Loge	(613)756-2703
Beaver Lake Motel	(613)756-3094
Spectacle Lake Loge	(613)756-2324

W sprawie dodatkowych lub specjalnych akomodacji proszę dzwonić
do państwa Tokarskich tel. 673-8366. "Camping" area code 416.

Telefoniczne zamawianie biletów oraz dodatkowe informacje proszę kierować
do:

dr.J.Rybczyńska - tel.458-5138 wiecz.	} Area code 416
dr.L.Dobosz - tel.767-3169 wiecz.	
p.I.Zurowska - tel.231-4351 wiecz.	
p.S.Szalwiński - tel.447-8331 wiecz.	
p.D.Polak - tel.841-4340 wiecz.	
p.K.Jekielek - tel.535-7373 wiecz.	

PRACA

MAID, housekeeper live in required. Dina. TEL. 731-7601

189-191
POSZUKUJE doświadczoną fryzjerkę wykonującą usługi w domu klientek lub u siebie w domu. TEL. 485-8570

189-191
JEŚLI interesuje Cię zarobienie dodatkowych kilku dolarów - zadzwoni! TEL. (519) 743-4249

189-191
I TY możesz stać się wolnym człowiekiem sukcesu, całkowicie niezależnym finansowo i czasowo. Niemożliwe, a jednak zadzwoni! Kitchener (519) 893-3080

189-191
OSOBY zainteresowane dodatkową pracą. Polinformacje proszę pisać wraz ze zwróconą kopertą na adres: Silxton Box 2102 ST NC Kitchener N2H 6K8

189-191
NOWO przybyły poszukuje jakiegokolwiek pracy. Może być na farmie. TEL. 516-8580 Marek

189-191
KIEROWCA kat. A-Z z 3-letnim doświadczeniem kanadyjsko-amerykańskim poszukuje pracy na długich dystansach. TEL. (519) 680-0960

189-191
ŚLUSARZ mechanik szuka pracy, podstawowy angielski, SIN, samochód. TEL. 699-5060

189-191
POTRAFIE dobrze i tanio robić na drutach własne, piękne lub zamówione wzory. TEL. 447-9684

189-191
PIELĘGNIARKA z doświadczeniem polskim i kanadyjskim zaopiekuje się starszą osobą. Proszę dzwonić codziennie z wyjątkiem sobót i niedziel po godz. 21. TEL. 234-0474

189-191
STUDENT pedagogiki specjalnej zapołączonej się dziećmi trudnymi, upośledzonymi umysłowo, osobami przewlekle chorymi lub starszymi. TEL. 249-4914

189-191
MEZCZYZNA poszukuje pracy. Posiada samochód, SIN, porozumiewa się po angielsku. Darek. TEL. 968-7261

189-191
MŁODY poszukuje pracy. Adam. TEL. 232-2220

189-191
MEZCZYZNA, 32 lata, poszukuje doradczej pracy. TEL. 821-9677

189-191
KOBIETA lat 50 poszukuje pracy na weekendy. Sprzątanie domów, opieka nad dziećmi lub starszą osobą. TEL. 269-8197

189-191
MECHANIK z 2-letnim doświadczeniem kanadyjskim w naprawie rozruszników lub alternatorów podejmie pracę na cały lub pół etatu. Umie też pracować na obrabiarkach skrawających. TEL. 246-1059 po godz. 21

189-191
SZUKAM pracy, znam angielski, mam samochód. Bernard. TEL. 949-1068

189-191
MURARZ-stolarz z doświadczeniem przy budowie cottage i remontach, własne narzędzia, samochód, podstawowy angielski, podejmie pracę w zawodzie. Edwin. TEL. 421-0628

189-191
DEKARZ-cieśla własny transport i narzędzia, wieloletnie doświadczenie, oczekuje ofert. TEL. 604-0187

189-191
MURARZ poszukuje pracy. TEL. 236-1416

189-191
MEZCZYZNA poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 745-3686, 661-5023

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

WSZYSTKIE DROBNE OGŁOSZENIA

dotyczące pracy, mieszkań i sprzedaży są bezpłatne 2-3-krotnie

Przyjmujemy je do wtorku, do g. 5 po poł. Proszę dzwonić 747 - 6034 i zostawić dokładną treść ogłoszenia na maszynie, powtórzyć nr telefonu

189-191
ZAJMĘ się dzieckiem lub dziećmi w sierpniu. Najchętniej Scarborough. TEL. 261-5054

189-191
ZAOPIEKUJE się dziećmi u siebie w domu. TEL. 425-1620

189-191
ZAOPIEKUJE się dziećmi u siebie w domu, w okolicy Nilson i Dufferin, proszę Stasię lub Marysię. TEL. 633-5833

189-191
MEZCZYZNA poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 745-3686, 661-5023

189-191
KOBIETA, lat 35, zamieszkała w Mississauga szuka jakiegokolwiek pracy z wyjątkiem opieki nad dziećmi. TEL. 275-4145

189-191
ZAOPIEKUJE się dzieckiem u siebie w domu. Hurontario/Cawthra. TEL. 949-0208

189-191
JUBILER z wieloletnią praktyką w USA, stały rezydent Kanady, poszukuje pracy. TEL. 242-9848 rano i wiecz.

189-191
WYKONAM instalację elektryczną. TEL. 240-0103

189-191
MŁODA kobieta mieszkająca w okolicy Weston Rd., posiadająca SIN, poszukuje pracy recepcjonistki na nocną zmianę w hotelu lub motelu, zna angielski i niemiecki. Anna. TEL. 746-1004

189-191
MŁODY mężczyzna z kanadyjskim prawem jazdy podejmie każdą pracę. TEL. 287-3250

189-191
MŁODY, zdolny i chętny poszukuje jakiegokolwiek pracy najchętniej w zawodzie elektryka. TEL. 663-3563

189-191
MŁODY, z praktyką na budowach, posiadający SIN, poszukuje pracy. Maciej. TEL. 232-2220

189-191
ZAOPIEKUJE się dzieckiem u siebie w domu lub blisko domu, Etobicoke. TEL. 255-4273

189-191
PIELĘGNIARKA z Polski, lat 50, poszukuje pracy, niekoniecznie w zawodzie, SIN. TEL. 242-9962

189-191
POTRZEBNA młoda dziewczyna do pracy w restauracji. Part time. Kuchnia i obsługa. Wilson/Bathurst. Musi znać rosyjski. TEL. 398-2106 Alex

189-191
POTRZEBNA odpowiedzialna osoba do 16-letniego dziecka w Hamilton. TEL. 525-6575

189-191
MILA oraz kulturalna pani w średnim wieku, serdeczna, zaopiekuje się starszą osobą. Tylko poważne oferty. TEL. 1 (416) 336-9587

189-191
ZAOPIEKUJE się dzieckiem u siebie w domu, w Mississauga, w okolicy Woodlands. Posiadam referencje. TEL. 848-9152

189-191
MALŻEŃSTWO poszukuje pracy. Chętnie sprzątanie domów referencje. TEL. 751-9056

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

189-191
ELEKTRONIK z dużą praktyką, SIN, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 455-1849 Marek

CITY OF YORK PUBLIC LIBRARY

JANE-DUNDAS BRANCH ZAPRASZA

WSZYSTKIE DZIECI POLSKIE NA LETNI PROGRAM

GODZINA POLSKA W KAŻDY CZWARTEK

O GODZINIE 13:00

W programie:

1 SIERPNIĄ - kolorowe lato

8 SIERPNIĄ - zwierzęta małe i duże

15 SIERPNIĄ - Kopciuszek - przedstawienie kukielkowe

22 SIERPNIĄ - party na zakończenie.

SERDECZNIE ZAPRASZAMY!

Adres Biblioteki: City of York Public Library

Jane-Dundas Branch 620 Jane Street

TEL. 394-1014

PROFESJONALNE PRZYGOTOWANIE RESUME

Oficjalnych urzędowych pism, wypełnianie wszelkiego rodzaju podań i aplikacji.

PO BARDZO PRZYSTĘPNYCH CENACH

TEL. 251-1800

codziennie po godz. 19:30, w soboty od godz. 10:00-16:00

lub proszę zostawić wiadomość na maszynie

JAK UZYSKAĆ szybko niezależność finansową? Praca w domu. Dobry dochód. Po szczegółowe informacje pisz do: Greenax Publications, 206-4545 Prince Albert Str. Vancouver, B.C. V5V-4K3

185-187

Szukam pracy chałupniczej lub w godzinach wieczornych. Mam SIN. Tel. 746-1004 Anna.

SPRZEDAŻ

189-191
SPRZEDAM Ford Escort, 91, station wagon, jak nowy, czerwony, automatic, klimatyzacja, cena \$13 tys. lub przebieg rat w wysokości \$489 miesięcznie. TEL. 747-0989

189-191
SPRZEDAM Pontiac Grant Lemon, 82 rok, tanio, z powodu wyjazdu. TEL. 614-2552

189-191
SPRZEDAM Pontiac Acadia, 82 rok, stan b. dobry, automatic, 4-drzwiowy, hatch back. TEL. 699-5060

189-191
SPRZEDAM tanio maszynę do szycia Singer, mało używana. TEL. 661-4932

189-191
SPRZEDAM pianino oraz narożnik. TEL. 285-5735

189-191
SPRZEDAM 10-letni dom koło Glinwic, Sońdowice, ogród. TEL. 844-5561; (011 48) 32-38-7661

189-191
OKAZIA! Z powodu wyjazdu sprzedam telewizor Sony stereo 20 cal i stereo 4-głównicowe. Jarek. TEL. 503-9421

189-191
OKAZYJNIE sprzedam uzbrojoną działkę 100-150 stóp pod budowę domu lub domku letniskowego, prąd, telefon, woda, piękna okolica w La Fontaine, w pobliżu plaży nad Georgian Bay. TEL. 247-8447

189-191
PILNIE i tanio sprzedam Dodge Omni, rocznik 81. TEL. 439-3144

189-191
SPRZEDAM pralkę. TEL. 242-8243

189-191
OKAZYJNIE sprzedam lub zamienię na samochód osobowy Cargo-van Astro GMC, 86 rok. TEL. 516-3507

189-191
SPRZEDAM 88 Pontiac 6000, 4-drzwiowy, air condition, stereo, automatic, PS PB certyfikowany. \$5300 - oferta. TEL. 249-9826

189-191
TANIO sprzedam Plymouth Horizon, 1981 rok oraz Plymouth Reliant 1982 (station wagon). TEL. 742-9508

189-191
CO TO JEST MLM? Możesz Lepiej Mieć Zadzwoń 259-3447

189-191
ZNACIE MLM? - ZNAMY! NIE! TEGO NIE ZNACIE! Niedługo będą nowe zaskakujące możliwości, np. 75% ZNIŻKI na bilety lotnicze. TEL. 665-1863

189-191
JUŻ wielu próbowało MLM... i wielu się udało - dlaczego Tobie ma się nie udać? Zadzwoń! (519) 742-1576 Kitchener

189-191
TOWARZYSKIE SZUKAM partnera do tenisa na terenie Scarborough. TEL. 431-5068

189-191
MATRYMONIALNE UWAGA PANOWIE, którzy chcą pozostać na stałe w Kanadzie! Samotna, szczupła, pogodna 40-latką, stały pobyt, pozna pana bez nalogów, ze stałą pracą, samochodem. Powyżej 40 lat. Poważne oferty proszę przysyłać na adres ECHA, Box 16.

189-191
Zielonooka, ładna, kulturalna, lat 28, wykształcona acz skromna z braku znajomości nawiąże tą drogą kontakt z panem o zbieżnych walorach. "Polka".

189-191
Wesołego, brązowego, 2-letniego cocker-spaniela sprzede dam tanio lub oddam w dobre ręce. Tel. 614-7178.

189-191
Sprzedam suknię ślubną rozmiar 13 z welonem. Piękna suknia. Tel. 439-8803.

189-191
Sprzedam kofe aluminiową z silnikiem w bardzo dobrym stanie. Tel. 256-4389 Andrzej lub Jerzy.

189-191
Sprzedam Toyotę-Corollę, 1980 rok, automatic, 4 cylindry, radio, kasety, \$550. Tel. Hamilton 547-0804 Andrzej.

189-191
Kupię dla małego dziecka car sit carrier. Tel. 569-9860.

189-191
WYPRZEDAŻ KSIĄŻEK - YARD SALE

189-191
Encyklopedie, słowniki, herbarze, książki historyczne, filatelistyczne oraz inne wydawnictwa jak National Geographic itp.

189-191
8 Attercliff Crt. Etobicoke

189-191
W pogodne soboty czerwca, lipca i sierpnia od godz. 10 - 4 po poł.

189-191
Mieczysław

189-191
TEL. 741-1272

189-191
MIESZKANIA

189-191
UMEBLOWANY pokój, osobne wejście dla 1 lub 2 osób z łazienką, wspólna kuchnia, dobra komunikacja, spokojna okolica Evans - Queensway. TEL. 255-4219

189-191
1-SYPIALNIOWE mieszkanie wynajmę na miesiąc. Etobicoke. \$510 miesięcznie. TEL. 237-1989

189-191
POKÓJ w apartamencie przy stacji Islington-Bloor do wynajęcia. TEL. 236-1416

189-191
POKÓJ do wynajęcia spokojnej pani w Mississauga, \$170 miesięcznie. TEL. 949-0206

189-191
POSZUKUJE mieszkania 2-sypialniowego w budynku apartamentowym. TEL. 275-4156

189-191
POKÓJ do wynajęcia z używalnością kuchni i łazienki dla niepalącej osoby - najchętniej kobiety. \$70 tygodniowo. TEL. 255-2548

189-191
CZYSTE, z widokiem na jezioro, pokoje dla samotnych młodych pań, przy ulicy King West, oraz mieszkanie 1-sypialniowe i kawalerka w centrum. TEL. 961-6624

189-191
POKÓJ do wynajęcia dla pani w Mississauga. TEL. 272-9298

189-191
DO WYNAJĘCIA umeblowany pokój dla mężczyzny w centrum Brampton, \$200 miesięcznie. TEL. 457-3894

189-191
MIESZKANIE w domu w Etobicoke, pralnia, parking, ogród, szczegóły do omówienia. TEL. 259-3315

189-191
1-SYPIALNIOWE mieszkanie przy Royal York i Lakeshore, \$450 miesięcznie. TEL. 604-8730

189-191
1-SYPIALNIOWE mieszkanie wynajmę od 1 września, czynsz \$495, blisko Victoria Park Sub. Station, czysty, malowany. TEL. 698-7332 Lubica po angielsku.

189-191
OKOLICA Jane/Finch. Wynajmę pokój w apartamencie samotnemu bez nalogów mężczyźnie. TEL. 742-9508 wieczorem.

189-191
POKOJE z używalnością kuchni i łazienki oraz samodzielne mieszkanie w suterenie do wynajęcia od zaraz. Jane i Dundas. Czysty, spokojny dom. Blisko TTC. TEL. 532-5479, 536-5416

189-191
DIXIE-Lakeshore, do wynajęcia kawalerka parter, \$450, 2-sypialniowe basement, \$650. Beata. TEL. 542-3748 lub wiadomość na maszynie. Fax 542-1892

189-191
PRZYJMĘ osobę do apartamentu w środkowym Etobicoke. Blisko do plaży i TTC. TEL. 245-5063

189-191
MIESZKANIE w domu do wynajęcia, Toronto przy metrze. TEL. 285-5735

189-191
SUPERLUKSUSOWE mieszkanie do wynajęcia. Tylko \$325 na miesiąc, wyjeżdżam do Alberta i mogę tam zostać. 10/GEW. TEL. 615-9399

189-191
PRZYJEMNY pokój w apartamencie samotnemu i bez nalogów mężczyźnie wynajmę tanio od 1 sierpnia. Proszę dzwonić po 7 wiecz. TEL. 742-9508

189-191
DO WYNAJĘCIA pokój w 2-sypialniowym apartamencie, centrum Mississauga, z możliwością korzystania z garażu. TEL. 896-7377

189-191
MEZCZYZNA po 50, spokojny, niepalący, poszukuje pokoju u starszych ludzi w zamian za pomoc przy pracach domowych lub taniego pokoju na Scarborough. TEL. 752-8756 Bolesław, po godz. 7 wiecz.

189-191
ZBYT dużym domem, w Etobicoke, podzielę się z sympatycznymi Polakami lub Polkami. TEL. 259-3315

189-191
TANIO do wspólnego zamieszkania w bloku apartamentowym z basenem przyjmę mężczyznę. 2 pokoje. Okolice Yonge i Finch. TEL. 733-1873

189-191
KAWALERKĘ w bloku apartamentowym, okolice Keele i Dufferin odstąpię od 1 sierpnia. TEL. 537-5464

189-191
WYNAJMĘ nieodpłatnie umeblowane mieszkanie samotnej młodej dziewczynie. TEL. 746-5435

189-191
POKÓJ do wynajęcia z używalnością kuchni i łazienki, umeblowany, \$70 tygodniowo. Okolice Lakeshore. TEL. 255-2548

189-191
POKOJE do wynajęcia w centrum Toronto dla pań i panów od 200 do 250 dol. TEL. 366-0215 po g. 8 wiecz.

189-191
POKOJE do wynajęcia w centrum Mississauga z używalnością kuchni i łazienki, blisko do komunikacji i sklepów. TEL. 638-4355, 949-5410

189-191
1-SYPIALNIOWE mieszkanie w cenie \$430 przy Lakeshore Blvd. do wynajęcia. TEL. 604-3087

189-191
ZAMIENIĘ apartament 3-sypialniowy na Scarborough, czynsz \$562 na 1-sypialniowe tanie. TEL. 438-0654

189-191
DO WYNAJĘCIA 2 sypialnie w suterenie, wszelkie wygody. Okolice Markham-Lawrence, \$675 miesięcznie. TEL. 431-1201 (po angielsku); 537-7993 (po polsku)

189-191
DO WYNAJĘCIA umeblowany pokój z używalnością całego townhousu i basenu. Bloor i Cawthra, Mississauga. TEL. 949-2816

189-191
MEZCZYZNA po 50, spokojny, niepalący, poszukuje pokoju u starszych ludzi w zamian za pomoc przy pracach domowych lub taniego pokoju na Scarborough. TEL. 752-8756 Bolesław, po godz. 7 wiecz.

189-191
NIEDROGO, rodzinie 3-sypialniowe mieszkanie w domu wynajmę. Rathburn i Tomken w Mississauga. TEL. 270-4740

189-191
DO WYNAJĘCIA pokój w 2-sypialniowym apartamencie, centrum Mississauga, z możliwością korzystania z garażu. TEL. 896-7377

189-191
1-SYPIALNIOWE mieszkanie wynajmę na miesiąc. Etobicoke. \$510 miesięcznie. TEL. 237-1989

189-191
POKÓJ w apartamencie przy stacji Islington-Bloor do wynajęcia. TEL. 236-1416

Ciąg dalszy ze str. 13

Pepsi wzięło ślub z Wedlem

PepsiCo Inc. wygrało przetarg o 40% akcji "Wedla" oferując 25 mln dol. oraz 56 mln dol. w ciągu 5 lat na modernizację fabryki.

Kto ile sprzedaje?

Największy nakład w Polsce ma tygodnik "Przypiółka" - 1 mln 346 tys. i tygodnik "Jestem" - 1 mln. "Polityka" ma 300 tys., "Wprost" - 150 tys., "Tygodnik Solidarność" - 71 tys., a "Tygodnik Powszechny" - 35 tys. Wśród dzienników najwyższy nakład ma "Gazeta Wyborcza" - 400 tys. Tygodnik Urbana "Nie" ma 400 tys., a tygodnik "Skandale" - 650 tys.

ZDROWIE

Czym się odżywiamy?

Z wrywkowego badania przeprowadzonego w Warszawie przez Państwowy Zakład Higieny i Sanepid na owocach i warzywach znajdujących się na straganach wyszło, że spożywając te "dobra" Polacy pobierają 3 razy więcej niż zezwala norma EWG azotanów, 8 razy więcej metali ciężkich i 6 razy więcej pestycydów. W Polsce odpowiednich norm w ogóle nie ma, a jak twierdzi PZH nawet gdyby je wprowadzono nie dałoby się ich wyegzekwować.

Będziemy wiedzieć, co zalutuje

Specjaliści Federalnej Agencji Ochrony Powietrza (EPA) z USA rozpoczęli w Krakowie instalowanie urządzeń do automatycznego monitoringu powietrza. Powstaną 7 stacji stałych rozlokowanych w całym mieście i jedna ruchoma, na samochodzie.

Amerykanie twierdzą, że będzie to najnowocześniejszy system w Europie Wschodniej i jeden z nowocześniejszych w świecie. Koszty

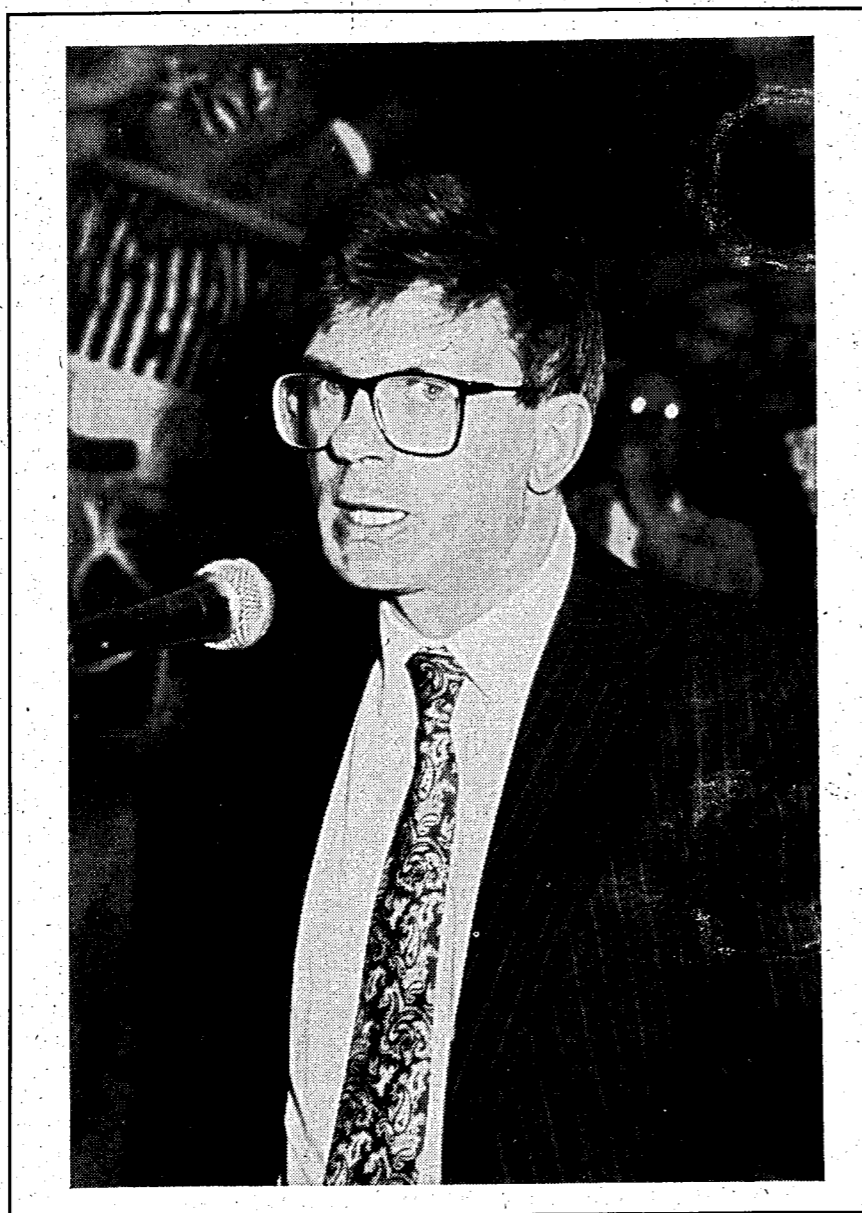
- 1 mln dolarów - będą pokryte z puli 15 mln dol., które Kongres USA przyznał na ochronę środowiska w Krakowie.

SMUTNE I WESOLE:

Senator ma dość świątobliwych bałwanów

Komisja regulaminowa Senatu nie znalazła podstaw do wykluczenia senatora Andrzeja Celińskiego z Pre-

zydium Senatu. Celiński w wywiadzie dla tygodnika "Wokanda" powiedział o niektórych posłach i senatorach: "(...) upajają się rozpościeranym nad sobą sztandarem swojej, najsluszniejszej w świecie idei, zamiast zajmować się stwarzaniem warunków gospodarczego rozwoju kraju. (...) Dość już mam świątobliwych bałwanów, którzy poza swoją własną martyrologią i bogoojczyńnianymi frazesami na ustach nie mają pojęcia, na czym polega ład demokratyczny".

Andrzej Celiński podczas wizyty w Toronto. Foto: Jerzy Jaworski

CARGO DO POLSKI?

LOTNICZE?

MORSKIE?

NAJLEPIEJ, NAJTANIEJ, NAJSZYBCIEJ

przez

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L6

TEL. (416) 537-7914

Tlx 06-23984 Fax (416) 537-6993

WYSYŁAMY:

- PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE
- PRZESYŁKI HANDLOWE (CARGO)
- PRZEPROWADZKI
- PACZKI OWOCOWE • ŻYWNOŚĆ • PACZKI DO ZSSR
- SAMOCHODY

POLIMEX ! TO NAJSTARSZA WYSPECJALIZOWANA FIRMA WYSYŁKOWA Z TORONTO.